

3/200 ప్ర తి ది న ము ప్ర క టి ం ప (బ డు ను

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 24-వ తేది శనివారము
(శ్రీ) రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ అమావాస్య 3౦.

No. 248
సం - క ౨౪౮

అ మృ తాం జ న ము

1925

కృ లం డ రు

1925

“మ హా త్రా గాం ధి” “రా ధా కృష్ణ”

3 అందమైన రంగులతో ముద్రింపబడి, ముద్దులు మూటగట్టుచున్నది.

ముఖ్యముగ గమనింపుడు:—

31-1-1925 తేదివరకు ధరలయందు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

100 కి రూ 10-8-0,

ఆలస్యము ఆశాభంగమగును.

1000 కి రూ 90.

తక్షణమే మీ ఆర్డరును నాలుగవవంతు అడ్వాన్సుతో పంపుకొనవలెను.

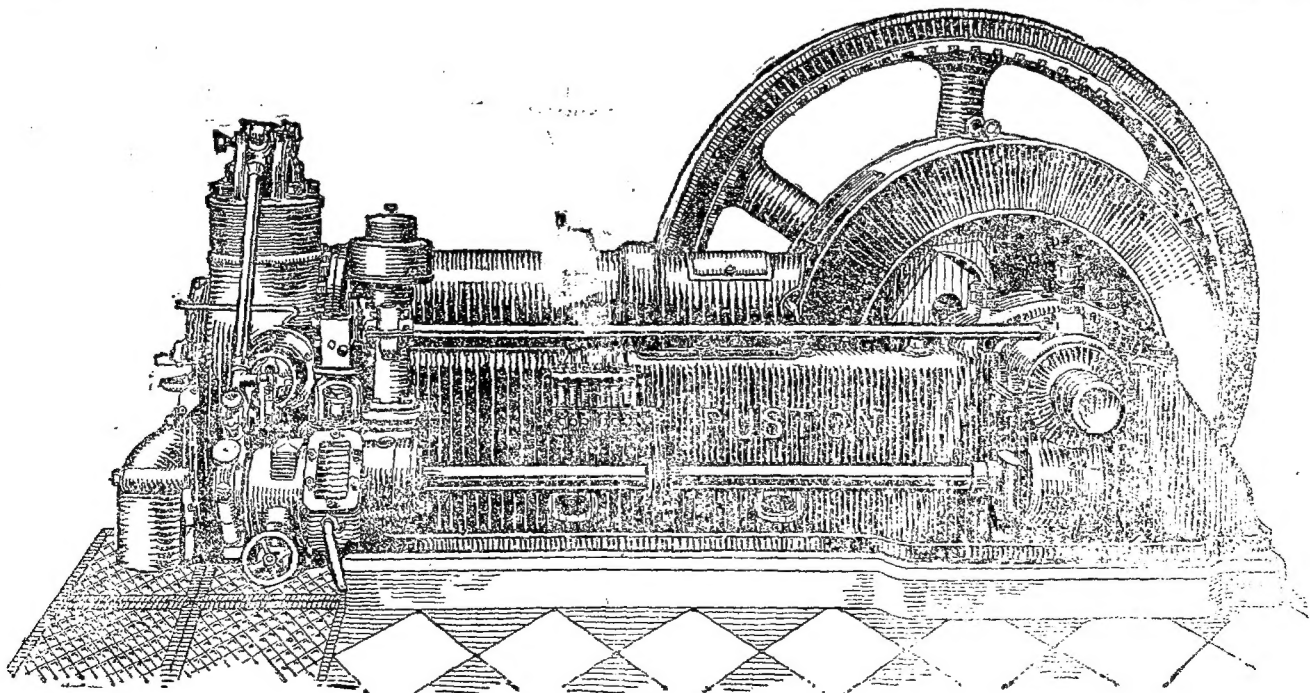
అమృతాంజనము డిపో, నెం 7 తంబుళెట్టివీధి, మద్రాసు.

ది ర స్టన్ క్రా డ్ ఆ యి ల్ ఏం జి ను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటా,
మున్నగునవి లేవు

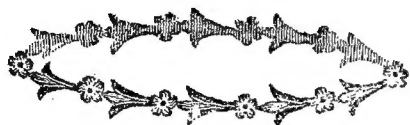
పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతనిమియు ఉండ
నవసరములేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగును వ్రాయుడు (388)
మద్రాసులో ఫోల్ విజంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ వెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

యిది 3 నాదలు 6 శవరములవలన తయారగును. లాక్ష్యేట్లో సహా మజారి ర్పు 10-0-0

రాళ్ళకు ప్రత్యేకధర యివ్వవలెను.

పు త్త చు టి గా జు

3 మొదలు 6 నవరములలో తయారగును జత 1 కి చేదారంసహా మజూరి రూ 8-0-0 లు.

పుష్కరాగములతోడు జత 1 కి ర్పు 40 మొదలు 120 వరకు గలదు. కెంపులు, పట్టెకెంపులతోడు కూ
మానద గలవు. రకము, సైజునునరించి ధరలుండును.

నవరముబంగారుకు, మేలుపువ్వరాగములకు, కంపులకు, సీమవెంజికి పూచీనిచ్చెదము

మి. రామయ్య శెట్టి గురుసామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, నెం 25, చైలాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

(1727)

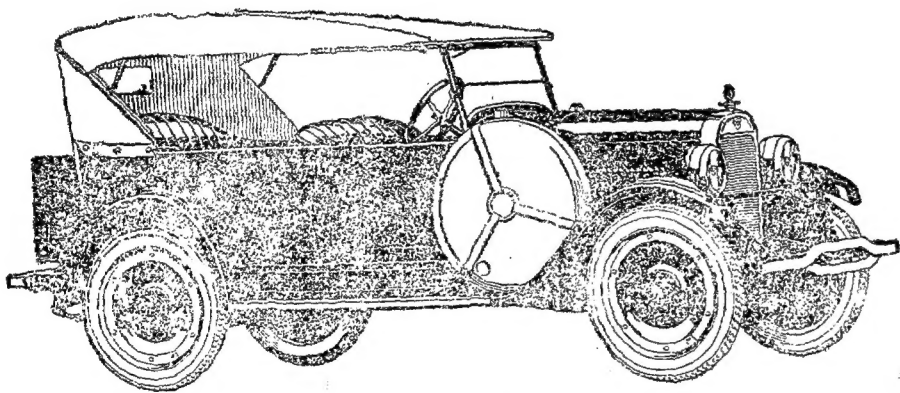
అభ్యుదయోద్యమం ద్వారా, దేశీయ పరిశ్రమలను పెరుత్తు.

ఎన్. ౦౦౧నాథం శిల్పి గ్రామం, 12 బందిర వీధి, మదరాసు.

Maxwell

మా కు వెళ్ళి

క్రొత్తవి నోదమైన బండి

మంచి వేరుపొందిన బండి.

ఐదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము
రంగు వేయబడినది, ఎత్తని హంటు, నల్లని
ఫ్రెండ్స్, గుండ్రని చక్రములు, బాన్చి
మాగ్నెటో, జెనిత్, కార్బురైటర్, రెమి
ఎలెక్ట్రిక్ పద్ధతి, ముందు వెనుక బంపర్లు,
వెనుక టంకు—మొదలగునవి అన్నియు చేరి

క్రొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన

బండ్రి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు
సిక్కిలి మనోహరమైన బండ్రి. ఒకదానిని

మేము మీకు చూపవచ్చునా?

5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

SPENCER & Co. LD. MADRAS & BRANCHES

నాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అప్పుడు కొందరు వుంటారు, రబ్బరు కష్టం వుంటుంది, పిక్లు, రాగి, బంగారము, వెండి సామానాలు వుంటాయి, వాటిని అమ్మడం, వాటిని అమ్మడం చేయటం, వాటిని అమ్మడం చేయటం. (60)

పంక్తి

దివ్య క్షయిల్ స్టోర్లు కంపెనీ, లిమిటెడ్

బెజవాడ

1918 సం|| యిండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ప్రకారం రిజిస్టరు చేయబడినది. భాగము 1-కి రు. 100 లు చొప్పున యివ్వవలెను దరఖాస్తుతో రు. 20 లును, అల్లాటుమెంటు అయినప్పుడు 20 లును, మిగతా రు. 60 లును మూడు సమమైన వాయిదాలలో యిచ్చే ఏర్పాటు.

ఈ కంపెనీ మిల్లుల యజమానులచే స్థాపించబడినది.

బెజవాడ, బందరు, యేలూరు, రామవరప్పాడు, దుగ్గిరాల, పెంటపాడు.

బెజవాడ, తాడేపల్లి గూడెము, నిడదవోలు, గణపవరము, కవులరము, పెదవేగి.

వగైరా గ్రామాదులలోని అనేకులు పెద్ద పెద్ద రయిను మిల్లులవారు యాకంపెనీలో భాగస్వాములుగా చేరియున్నారు.

కంపెనీ ప్రారంభించిన నవంబరు 15, 1900 కి రు. 4.00.0 చొప్పున భాగస్వాములకు డివిడెండు పంచివెట్టబడినది.

అయిదు యంజనులు, స్టీముయంజనులు, పోర్టబుల్ యంజనులు పంపులు వగైరా మిల్లుసామానులు కావలసినవారు ముందుగా మాకు వ్రాసినచో బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపట్నములలో గల యితర కంపెనీలవారి ధరలకంటె తక్కువైన ధరలతో ప్రత్యేక పు సదుపాయమిచ్చి సప్లయ చేయుచున్నాము.

గుడ్లవల్లేటి గోపాలరావు, వి. యస్. చిన్న సామి, బి.వి.,

మేనేజింగు డైరెక్టరు.

బ్రాంచి ఆఫీసులు:—

జనరల్ మేనేజరు.

118 ఆర్మీనియం స్ట్రీటు, చెన్నపురి.

ఆరబ్ బిల్డింగు, లోహార్ చాల్ బొంబాయి.

7/3 ఓల్డుకోర్టుచాను కార్నరు, కలకత్తా.

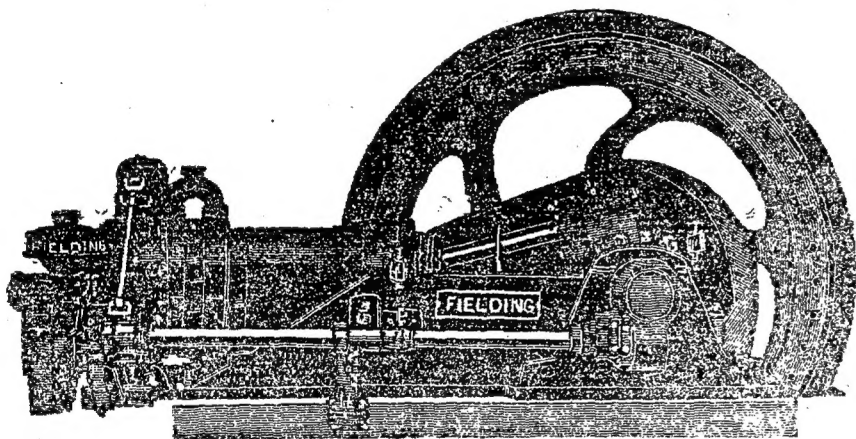
తంజివిలాసము. — అజ్ మెరర్ కలకత్తా.

టెలిఫోను నెం. 379.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగు” వేటుంటు శమిడిశల్ క్విక్ స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యంజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చుచు సిటిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతృప్తి కరముగా పనిచేయును. క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యంజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, మెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

అలెక్సాన్

నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధ్రు కో.

హోస్టుబాక్సు

నెం 203 రు.

12, తంజు కెటిసిడి, మదరాసు.

లోకమయహర శసూరిమాతలు

ఈ అమూల్యమైన మోక్షము తెలుపజేయుచున్నది. అనేకవేలవారు ఏదైనామనో యందులో చేరుకులేదు. శశివిద్వంశ, బాబు రు, బాలికలు, యవ్వనులు కరుణలు, ముసలివారు ప్రతియొక్కరు వీరిని సాధారణజాగము లన్నిటికిని అనుభవజ్ఞులతో జాడరగినది. విద్వంశ, బాలికలకు ఇది సంతోషమిచ్చి. వేదములు బాధు భక్తులకు అభయము ఇచ్చి. 250-300 చూరలు గలబుడ్డి 1 కి 0.40, 6 బుడ్డురు 1.40 పొందగలగలుగుదు. ఈ దిగువ సేవలవలెన కొనవలెను అది ఏ యే వ్యాధికి గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినచో అందుకు యెలాటి కండేనామేలేదు. తప్పక జాడీ చూడుడు.

సారస్వతాగ్రహం:—రక్తస్పర్శిని, బుద్ధిశక్తిని, భావశక్తిని పెంపొందించును. బుడ్డి 1 కి ధర రు. 1.00.

బాలసుఖోదయ:—విష్ణుపిల్లలకు బలమిచ్చి విద్యావహు. తీర్థగానంచును. సుఖ మకృత్యులను 0.12.0.

భావనవిరక రసాయనం:—పిత్తసంబంధమైన వ్యాధులు, జ్వరము, ఆడిర్రి కలుపవలెన సోషము. రు. 1.00

వారకజ కేఫరి లేహ్యము:—సర్వవారకములకు అకలిమందగించుట మలబద్ధము ముంపులకు. 1 కెట్టింగి రు. 2.

యీ కొద్దిమంది సేవలు ఒకసారి కొనినవారికి తెలియును. ఒకసారి మాత్రమే కొనిన వీరిక ఎన్నడును మాత్రమే కొనినవారికి మాత్రమే సేవలు చేయవలెను. సాధ్యమైనంతవరకు సేవలు చేయవలెను. వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు, శ్రీ సీతాబాయిదేవయ్య, మదరాసు.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుంటపు వందేములు

1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో వందేములు జరుగెను.

1925 ఫిబ్రవరి జనవరినెల

24, 25.

1925 ఫిబ్రవరి ఫిబ్రవరినెల

7, 14.

ఎలెక్ట్రిక్ బోటాల్ కేటరు బుక్కుమేకర్లు

ప్రవేశకము:—

ముదటితరగతి: పురుషులకు రు. 5. స్త్రీలు రు. 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0.8-0.

వీచ్, చార్జు, ఎగ్జిక్యూ ముదలగు ప్రేక్షకులు

నుండి స్టేషనులుబండ్లు బోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు

మా పెద్దనోటసులను చూడకోరెదము.

నోటీసు

గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురం తాలూకా వెల్లగ్రామంలోని మాతాలాకు స్వంతకమతపు పల్లపుభూములు అజబాజు పల్లపు భూముల కేట్ర ప్రకారం జిరాయిటీహక్కుతో నజరానాకు విక్రయింపబడును. యీ భూములు గోదావరి డెల్టాకింద పల్లపు సాగుబడియగు చున్నవి. మంచి ఫలవంతములైనవి. నడగు కమతంభూములను గురించి యితర ప్రాభాగ ప్లాచేసుకుని 15 రోజులలోగా మాతో మా జవానేగాగాని వ్రాసిములముగాగాని మా ప్లాడుకోనవలెను. తరువాత మించినచో యింతమంచిభూములు దొరకజాలవు.

రాజా ఎం. భుజంగరావు,

జమీందారు.

ఏలూరు, 21.1.25.

మానసోల్లాసిని మాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (నది అగ్రాలు)

మెనులభము! (పోగొట్టుకొను ప్రత్యేకము) గుణమధికము!

కేరళములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి కైత్యకాకల

కీనా శ్రేణి దివ్యామృతము. అక్షరము, అరుచి, అపులింతలు,

అగ్ని మంద్యము, అలివాహము, ఎక్కిల్లు, సర్వాంగముల

యందు బలమయియును, పిక్కులు, పాచ్యములు, కిరన్ను,

ప్రేర్లు, ఆకులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి సోష్ట

లను బోగొట్టి తేనామును నుండి యాశోగ్యమునకు

తెచ్చును.

ఈ మాత్రము మేనావారి సోష్టలను పెంతున

చూస్తును. యిందు ఆ సేకపిమ్మలు చేరినవి. అనుభవము

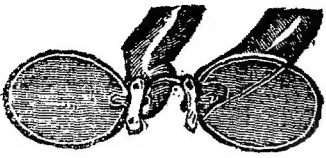
గల జీవధమనుటచేతన పరమహంసక్రియ యని చెప్ప

కచ్చును. ఒక్కసారి జాడీచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరుజామా:— (1918)

అయిదేద వైద్యులయందు,

పోస్టు నిడుమాల, ఎలకుర్రు, కృష్ణాల్లా.

శాస్త్రరీత్యా నేత్రములను పరీక్షించి,
ప్రదేశము ననుసరించి

గ్యారంటీమీద సులోచనములు యివ్వగల సమర్థులు.

మెస్సర్స్: - వి. యస్. శాస్త్రి ఆండ్ సన్స్, తెనాలి.

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి.

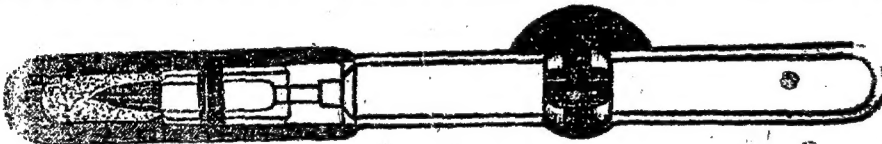
సాక్షి

మొదటిభాగము 2-0-0
రెండవభాగము 2 0 0
మూడవభాగము 1.8.0
నాల్గవభాగము 1-12.0

ఇదియొక యపూర్వ
మైన గ్రంథరాజము. కథ
గాదు. కల్పనముగాదు. పృ
బంధ మంతకన్న గాదు. పు
గాణేతిహాససంబంధమునలే
గాదు. చిత్రముగ గ్రంథముల
చదువుచు! చదివి యానం

దింపుడు!! తెలుగుభాషలో నిదివఱకెన్నఁ దిట్టిగ్రంథము మాచి యెఱుంగము. జంఘాలశాస్త్రీ, కాలాచార్యులు,
బొట్టియ్య కెట్టి, వాణిదాసులు, సాక్షి అను విదుగురుసంఘము. ఈసంఘముచే చర్చింపఁబడు విషయములు బహు చమ
త్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు చెక్కులగునటులు నవ్వు వచ్చుచుండును. పర్యాణము
చేయునపుడు - ఏమియుఁ దోఁపకుండునప్పుడు - అనేక విషయములు దెలిసికొనగోరునప్పుడు - బాలురకు, యువకులకు,
వృద్ధులకు, స్త్రీలకు చదువుల కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమాటు చదివినవా రీగ్రంథమును వదిలరు.
నువోహరమును పాఠశాలభీరము నగు శైలి కుదుర్చుకొనుటకు విద్యార్థుల కింతకన్న నుపయోగకరముగ గ్రంథము లేదు.
జంఘాలశాస్త్రీ యుగపన్యాసధోరణి, కాలాచార్యుల రచనానైపుణి, వాణిదాసుబంధుర ప్రబంధరచనాకౌశ్టి సాక్షి
విషయ నివేదనానైపుణి, అభిప్రాయసమంజసత చదువదగినవి. పత్రికాయంధుగ్రామ, పత్రికాక్షరాస్యుడును ఈగ్రంథము
చదువదగినది. ఒకయొడ సంతాపకాచార్యము - ఇంకొకయొడ పాత్రికేయిసైన్యధిపతి - మరియొకయొడ అపూర్వవల్లనా
గాంధీర్యము - చదువరుల కెంతయో సంతస మొసంగును.

పానుగంటి రాజారావు. విరావురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

గ్లాసు
పాళీలు

శాంపెన్ పేనాల బంగారపు పాళీలబదులు యానాతనగ్లాసుపాళీలు దేశమంతః వాడుకలోనన్నవి. గ్రాసు రూ 14.
గ్లాసుపాళీల కలము ఒకరూరి సిరాలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
గ్రాసు రూ 14. గ్లాసుపాళీ ఫవుంపెన్ పేనా రూ 1. దజను రూ 10.
మైలాపూరు విక్టోరియా ముద్రాను.

మలేరియాను, మరియితర జ్వరములన్ని యును

“ఇ స నా ఫె లి” చే అతిత్వరలో నివారించును

కైన్సాజ్వరమును తత్కాలమునకు మాత్రమే అపివేయును. అయితే ఇసనాఫెలి 15 దినములలో జ్వరమును
పూర్తిగా వేగతో తీసివేయును. అన్ని విధముల మలేరియా జ్వరములను “ఇసనాఫెలి” అత్యద్భుతముగా బాగుచేయును.
అని ప్రసిద్ధి చెందినది. గనుక మలేరియాకు అతి వస్తుకమైన ఔషధముని పేరువచ్చినది.
ముఖ్యంగా రాకుండా ఆటంకపరుచుటకు ఉదయము సాయంత్రములందు ఒక్కొక్క మాత్రమున నేనించిన
చాలును.

పూర్తిగా నశము గలుగుటకు 2 బుడ్లు 15 దినములు నేనించినచాలును.
పసికట్టలకు “ఇసనాఫెలి”ను (ద్రవరూపముగానున్న ఇసనాఫెలి) వాడవలెను.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు,

Gorio Ltd, Pot Box 159, Fort, Bombay

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూర్యరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

“ఎంపైరు భీమాకంపెనీలో మీరు భీమా చేయుడు”

మిక్కిలి నమ్మకమైనది, ప్రీమియము చాల తక్కువ, హక్కుదారులకు సొమ్ము సకాలమున
యివ్వబడును.

గడచిన సం॥ ౧౦ బాలన్సు షీటుకు, ప్రాప్తైక్తముకు వ్రాయుడు.

(548)

శివగూర్ బాంబి

మద్రాసు బాంబి

1925 కమ్యూనిటీ విధి

9/10 సెకండులైనవి.

కోటప్పకొండవద్ద ప్రజాసేవ

ఈ నెల 27 వ తారీఖు మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు నరసా
రావు పేటలో శ్రీయుత కాకుమాను హనుమయ్యగారి మేడలో
నరసారావు పేట తాలూకా కాంగ్రెసు ప్రచారకుల సమావేశము
జరుగును. ఈ సందర్భము శివరాత్రి రోజులలో కోటప్ప
కొండవద్ద ప్రజాసేవజేయు ఏర్పాటుల గురించి ఆలోచించబ
డును గాన తాలూకాలోని యావన్మండి కాంగ్రెసు అధిమానులు
గ్రామసంఘకార్యదర్శులు విచ్చేయ కోరుతాను.

ప్రతి సానంతరావు

ఆంధ్రజాతీయ శాశాల బంధు - కృష్ణాజిల్లా

విజ్ఞాపన

ప్రతిసంవత్సరం దీపావళిపండుగ సందర్భములో ంధ
దేశము లి బస్తీలు, పల్లెలలో బంధు ఆంధ్ర జాతీయ శాశాల
కాలకు చందాలు యిచ్చియు కనూలుచేసి పంపియు సహాయం
చేయుచున్నందుకు కళాశాల పాలకసంఘము తరపున వందన
ములు చేయుచున్నాను (క్రిందటి సంవత్సరం చందాలు
రూ 7000/- ఘనముగా వచ్చియున్నవి. ఈ సంవత్సరం
14-1.25 వరకు రూ 4726-8.10 మాత్రమే వచ్చినవి. ఇంకను
చాలాబస్తీలు పల్లెలనుండి యేమి వచ్చియుండలేదు. కొన్ని
ప్రదేశములనుండి అసంపూర్తిగా వచ్చియున్నవి. అన్ని బస్తీలు
పల్లెలలోను చందాలు పూర్తిచేసి సాఫల్యమైనంత త్వరలో పంప
గలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను. కళాశాలయందలి యభి
మానముతో యెక్కువమంది చేయుచున్న సహాయముచేతనే
కళాశాల వృద్ధిలో నున్నదని విన్నవించుకొనుచున్నాను.

వేమూరి రామచంద్రారావు,

కార్యదర్శి, పాలకసంఘము అందు కవున్నిలు
ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల.

బ్రహ్మసూత్రార్థ చంద్రిక

తెనుగు వచనము

రెండుసంపుటములు (ప్రతి 1 కి పేజీ 12-
తై త్తిరియోపనిషత్తు, సటీక
ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు పరియైన తెనుగు
అవ్వకవీయము, నూతనముద్రితము రావుసాహెబు గిడుగు
వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్క
రల పీఠికతో నున్నది. 8-1

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అందు సన్న

292, ఎస్ట్రేడ, మద్రాసు.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మద్రాసు

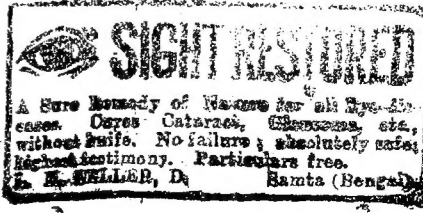
తెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని
నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొనలగునవి నేర్పబడును.
మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మతులు, రంగులు వేయుట
వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.
యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ
ర్లచే ఇయ్యబడును.
అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివర
ములు తెలియగోరువా రీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాసుల యును.
మేనేజరు,

సిటీ ట్రాక్స్ కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ విధి, జి.టి. మద్రాసు.

(బాడ్మింటన్ పడుతుంది)

కార్పొరేషను ద్యోగలసంఘము

దడవవార్షిక త్రవము

“కొన్ని నగరసమస్యలు”

మదరాసు కార్పొరేషను ద్యోగల సంఘముయొక్క అయిన వార్షిక త్రవము నిన్న సాయంత్రము, థాన్ బహదూరు ఉస్మాన్ హామీగారి యవ్యతీత్రేంద్ర, రిప్రెసెంటేటివ్లగు జయప్రదముగ జరిగెను. కాగ్యదర్శియగు బి. వి. గోపాలకృష్ణ రావు గారు, 1923-24 వార్షిక ప్రకారము నివేదికను జరిపినపుడవ కార్పొరేషనుసభ్యులగు టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యయ్య, బి. ఎ. టి. ఎల్ గారు “కొన్ని నగర సమస్యలు” అను విషయముపై ప్రస్తావనలు చేసినవి.

నివేదికము

కార్పొరేషను అధికారులకు, కార్పొరేషనువారికిని సుప్రతిష్ఠిత పరిస్థితి నొందించుటకు, చట్టబద్ధములగు పథకుల ననుసరించి ఉద్యోగులు తమ కర్తవ్యమును నిర్వహించుటకు యత్నించుటకును 1919 సం॥ న నీసంఘపేర్కబడినవియు, ఆతర్వాత, కార్పొరేషను అధికారుల సలహానుసంకేతమున నివేదికను తెలుపుచున్నది. కార్పొరేషనుద్యోగుల సంఖ్యయోగార్థము, ఈసంఘమువారు 1920 సం॥ న నోక్ ఆఫ్ ఆఫ్ఫీసు సాపైటీ చేర్చబడిరి. ఉద్యోగుల యుపయోగార్థము, ఈసంఘమువారికి పకనాలమును గ్రంథాలయమునుగూడ చేర్చబడిరి. ఈ గ్రంథాలయమునుగూడ చేర్చబడిరి. ఈ గ్రంథాలయ ముద్యోగులకు చాల యుపయోగకరముగ నున్నది. ఈసంఘమువారు 7-5-1924 తేదీన ఈ సంఘముయొక్క సామాన్య సమావేశము జరిగెను. ఆసమయమున-(1) ఉద్యోగుల సెలవులు, అల్లవెన్సులు మొదలగువానికి సంబంధించిన ఫండ్ మొదలు రూపును కార్పొరేషనువారు పరిపాలించినందులకు విచారమును తెలుపుచు, నిబంధనల సవరించువరకును, ఫండ్ మొదలు రూపునే యనుసరింపజేసి కొరకు నోక్ ఆఫ్ఫీసును, (2) కరువు కాలంలో గుమాస్తాలలో జూనియరులకును, సీనియరులకును వేతనములందు గలభేదములను తొలగించి, ఒకేవిధముగ స్కేలు చేర్చబడవలెనని యొక తీర్మానమును (3) సెక్రటరీ జేబు రిపోర్టులములకు గుమాస్తాలలో నుండి సీనియర్ టీచింగ్ నియమించువలెననియు, ఆ పదవులకు డైరెక్టు నియోజనముల నొనర్చి గుమాస్తా అభివృద్ధి నిరోధించవలదని మరొక తీర్మానమును గావించి ఇందు మొదటి తీర్మానమును కమిషనరు విచారించి “ప్రత్యేకముగా నిబంధనలను తయారుజేసెను. అవి ఇంకను కార్పొరేషనువారియందు నున్నవి. మిగిలిన తీర్మానములగూడ సానుభూతితో విచారించెదరని ఈసంఘమువారు తాకించుచున్నారు. ఇవియే గాక ఈ సంఘమువారి యాజమాన్యమున మూడు టి.ఎం.ఆఫ్ఫీసుల జరిపి అందువేర్వేరు విషయముల గురించి ప్రస్తుతము చేసిన పన్నాసముల నిష్పించిరి. అంతయొక్క గతతర్వాత మీ సంఘమువారు వెలుగునందు “ప్రవిభాగమును” “వింతామణి” అనునాటకములను, తమిళమున “జేమనేత్రము” “మనోహర” అనునాటకములను ప్రదర్శించిరి. ఇందు వచ్చినలాభములు సంఘోత్పాదికారికి బిచ్చగించబడెను. ఈసంఘము గతతర్వాతను రు 837-7-0 ల నిలువధనముతో ప్రారంభించెను. ఆ వత్సరమున రు 498-12-8 ఆకాయము వచ్చెను. రు 524-14-4 లు ఖర్చయ్యెను. సంవత్సరాంతమునకు రు 208-4-11 లు నిలువ యున్నది. ఈసంఘముసభ కార్పొరేషను కమిషనరు జి. టి. బోస్, ఎం. ఎ. వి. సి. ఎస్ గారు పావకులగు నందుకు కంగీరించిరి. సి. వి. కృష్ణస్వామిచెట్టిగారి రధ్యక్షులుగ నుండిరి.

టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యయ్యగారు

ప్రపంచమున, గాలి, జలము, భగవంతుడు ప్రతివారికిని సరిపమానపాత్రులతో నొసగెనని తెలుపుచు రామస్వామి అయ్యయ్యగారు వ్యాసమును ప్రారంభించిరి. చెన్నపట్నమున ప్రజలకు గాలి సదుపాయము తాగునీ యిచ్చిదిగాని, నీటి సదుపాయము మాత్రము అపూర్వ పీకరముగ నున్నది. నిర్మలమగు జలముగాని, సమృద్ధియుగంత జలముగాని, చట్టములోని ప్రజలకు సరఫరాజేయుటకు, ప్రకృతవశిగాని, ఊటనీరుగల పెద్దటిటాకముగాని లేకపోవుట ఇందుకు కారణము. ప్రస్తుతము మదరాసునకు నీటిని సరఫరాజేయుచున్న, రెడ్ హిల్స్ టాకమునందలి నీరు, చెన్ననగరవాసుల కొక్కరికే గాక, అచ్చట వ్యవసాయమునకు గూడ, సరఫరాజేయవలసి యుండుటచే, మనకు సమృద్ధి జలము లభింపనన్నది. మనకు సరఫరాచేయు నీరైన నిర్మలముగ నుండునా యని చూచిన సతి గూడ లేదు. ఆనీరు చాలాక్రియముతో నిండియుండును. దానిని సరిగవడబోయుటకుగాను, మదరాసు కార్పొరేషనువారు రింత పాత ఇనుకడిన్నెలమీద పరిశోధించుచున్నారు. కాని దీని ముఖ్యతరముగ వడపోయుట సాధ్యముగానన్నది. అందుచే

మీ బిడ్డలు బలశాలిగాను ఆరోగ్యముగాయుందురు.

మీ బిడ్డలు మీగుల ఆరోగ్యముగాను, సంతోషముగా నుండుటకు కావలసిన ఆహారము గాకాస్ మిక్చర్.

అది మిక్చర్ పరిశుద్ధమైనది. నూతనమైనది. పురుగులులేనిది. సాధారణమైన పాలు పసిబిడ్డలకు హాని కలిగించునట్టి ప్రదేశములలో ఇది మిక్చర్ అనుకూలమైనది.

గాస్ ప్రేగుసంబంధమైన వ్యాధులను, క్షయవ్యాధులను రానీయుదు

మీ వైద్యుని అడుగుడు

గాస్ అన్నిటికిని మించిన పాలాహారము

“చిక్కిన బిడ్డలకు బలమువచ్చును.”

గాస్ చే నాలుగురాజకుటుంబముల బిడ్డలు మిక్చర్ జయప్రదముగా పెంచబడిరి. టోకుగా సరఫరాచేయువారు ఆల్ బెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్. (ఇంగ్లాండులో ఇంకాకార్పొరేషను చేయుచున్నది.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు.

నీటిని త్వరితముగ వడపోయుటకు ఇంగ్లాండు ఆమెరికాదేశము లందలంబించుచున్న పద్ధతి నవలంబించుటకు కార్పొరేషను వారు లాంచించుచున్నారు. ఇందులన ఆదర్శప్రాయమునంత పరిశుభ్రముగ జలము లభింపకపోయినను ఒకమాదిరిగా పరిశుభ్రముజలము లభింపగలదు. ఈపరిశోధనలు జయప్రదముగా గాక యిది ఆశించెదను.

నగరమున జనసమర్థములన, నగరమందు పరిశుభ్రముగా లభింపజేయుచున్నది. ఈసందర్భమున మన నగర మితరపట్టణములకంటె నున్నతస్థితియం దేయున్నది. పట్టణము నింకను విశాల మొనర్చునెడల నీసమస్య తగ్గగలదు మననగరమున కింకలకు నుంచినపడుటగలవు. మదరాసునందు, భూమిపరతుల పనుల పురేషు గాని ఒకచోటినుండి మరొకచోటికి త్వరితముగ దిక్కిలిచెల్లుటకు తగిన సౌకర్యములు అధికముగ లేవు. వీని సభివృద్ధిచేయుటకు గురించి, కార్పొరేషనువారు లాంచించుచున్నారు. ప్రజల ఆరోగ్యమునకు వైద్యసహాయమొక యవసరమో వ్యాధులు రాకుండ పట్టణమును శుచిగనండుటకు గావించు ప్రయత్నము లంతకంటె గూడ ముఖ్యమైనవి. ఇందుకుగాను కార్పొరేషను శుభారోగ్యము పరివృద్ధిపరుచు స్క్రీము నొకటి విచారించుచున్నారు. అన్నిటికిని మూలాధారమైనది, ఆర్థికవసతులు. భారతదేశమునందలి ఇతర నగరములలో కంటె మదరాసునందు. పన్నులభారము తక్కువ. అయినను పన్నులను పోచ్చియు విషయమును వారు తలపెట్టుట లేదు. సాధ్యమైనంత తక్కువపన్నుతో సాధ్యమైనంత అధిక సౌకర్యముల నొసరుటయే కార్పొరేషనువారి యాదర్శము. కార్పొరేషను ఉద్యోగులు చూపుచున్న అన్యోన్యతచే నిది సాధ్యముగ నున్నది.

అధ్యక్షుడు

అధ్యక్షుడు సభాకార్యక్రమమును ముగించుచు, నీటి సరఫరా సమస్య ఇంకను పరిష్కరింపబడ లేదనియు, త్వరలోనే వారి నివేదిక వచ్చుననియు ఆప్య దావిషయమున చర్చ దీసి కావలసినవియు నుడిచిరి. ఆర్థిక విషయములను గురించి నుడువుచు, కార్పొరేషనువారు మితవ్యయుగకొరకు దృఢించి పెంబు శాలోంచించుచున్నారనియు, కాని ఇందులన ప్రస్తుత ద్యోగులకు వత్తును గలగదనియు, ఇకమీద భారీలు గలిగినప్పటికీ, ఎక్కువ సామర్థ్యము గలిగి ఎక్కువవనితేయగుల వారిని మూలమే నియమించుచు, వారి తక్కువ జీతముల నొసగుట మంచిపద్ధతి యనియు నుడిచిరి.

శ్రీ సరస్వతీనిలయము, ధర్మవరము.

1925 సం॥ ఫిబ్రవరి 8 వ తేదీన వైనిలయముయొక్క చర్చి వార్షిక త్రవము మ॥ రా॥ శ్రీ కట్టమూని రామలింగా కెడ్డి యం. ఎ. యం. యల్. సి. గారి యవ్యతీత్రేంద్ర జయప్రదము.

టి. రామచంద్రరావు బి. ఏ.

అధ్యక్షులు.

చెన్నపురిమండల ఆంధ్రకాంగ్రెసు సంఘము:-

ఈ జనవరి నెల 26 వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకర్యాలయమున ఈదిగువవిషయముల శాలోంచించుటకు వైసంఘము యొక్క అసాధారణసమావేశము జరుగెను. ఈసభయందు 1925 వ సంవత్సరమునకు నగరమున గావించవలసిన కార్యక్రమమును నిర్ణయింపవలసి యున్నందున తమరు తప్పక దయచేయ (భార్గవులు.

చర్చనీయవిషయములు:- 1. నూతనచందా 2. పురపాలకసంఘమున ఆధ్యక్షుల నిలుపుట 3. ఖర్చుప్రచారమునకు డబ్బు వసూలుచేయుట 4. ఇతరవిషయములు.

గద్దె రంగయ్యనాయుడు, కార్యదర్శి.

రేపల్లి తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము-భట్టిపాళు

ఈకింది విషయముల శాలోంచించుటకుగాను ఫిబ్రవరి నెల ౧ వతేదీ ఆదివారం మధ్యాహ్నం ౧౨ గంటలకు భట్టిపాళు గ్రామంలో, స్వరాజ్య కార్యాలయమున, రేపల్లి తాలూకా కాంగ్రెసు సామాన్యసంఘము సమావేశమగును. ఈసంవత్సరము సుమాత్యుని నిర్వాహకార్యక్రమమును మన తాలూకాలో జయప్రదముగ కొనసాగించుట కవసరము సాధనోపాయముల నీసభలో నిర్ణయించవలసియున్నది గనుక, పట్టణంబులను, యిదివరలో ప్రచారముగ పనిచేయుచున్న వారున్నా, ముందు పనిచేయవలసిన వారున్నా, జాతీయపాత్రుల ప్రధానోపాధ్యాయులను, తప్పక దయచేయ ప్రార్థింతులు.

విషయములు:- ౧. బెల్గాంకాంగ్రెసు తీర్మానముల నాచరణలో పెట్టుటకు చేతులసిన ఏర్పాటులు. 2. ప్రచారకరణల నియమకము, వారిపోషణ. 3. మాచిరాజు రామకృష్ణగారు తాలూకాసంఘ కార్యదర్శి స్థానమునకు యిచ్చిన జీనామా? ర. అవసరమైన ఇతరవిషయములు.

మాచిరాజు నాయుడు.

కార్యదర్శి

విదేశ వార్తలు

వేల్పు యువరాజు

అభ్యుదయచారము

దక్షిణకు పోయింది

లీపెల్లు, జనవరి 22:—వేల్పు యువరాజు అభ్యుదయచారమును అధిని వేళ కార్యాలయమువారు ప్రకటించి.

మార్చి 20 తేదీన వేల్పు యువరాజు ఇంగ్లండునుండి బయలుదేరును. ఏప్రిల్ 4 తేదీన గ్యాంబియాలోనున్న భార్య తరపును జేరును. ప్రీటోరియా, నీరాల్యాండ్ లో గడుపును. నాలుగు కోటలు గోల్డ్ బోస్టు కోలస్ లో ఉండెదరు. ఏప్రిల్ 14 తేదీనుండి 22 వరకు నైజీరియాలో సంచారము సల్పెదరు. ఏప్రిల్ 30 తేదీన కేపుటను జేరెదరు.

కేపుటను, అరెంజ్ (క్రిస్టియన్), నేటాలు, బ్రాన్సు వాట, సోమా లీలాండు, బుకానాల్యాండ్, రోడేసియాలో రిమాసములు బట్టును. నేటాలులో తేడిస్మిత్ పట్టణమును జేరును. కొలెస్టో సందర్శించును దక్షిణ ఆఫ్రికాలో రంగములను జూచును. కేపుటను జూలై 22 తేదీకి తిరిగి వచ్చును.

తరువాత ఆర్డెంట్ నుకు బోవును. దక్షిణ ఆమెరికానుండి వచ్చిన పిదప దక్షిణ కేగునట.

కాని ఇంతవర కట్టిపెట్టాడు జరుగజే దనుచున్నాడు. కాని ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అనుకూలముగ నున్న పురుషు ఐర్లండుకు గూడ బోవుననుచున్నాడు.

ఇంగ్లాండులో విదేశీయులకు

పని దొరకదు

లిటనులోనే ఉపాధిలేక ప్రజలు బాధపడుచున్నపుడు క్రొత్త పని నిమిత్తము ఇంగ్లాండుకువచ్చు విదేశీయులను రాని యగుడదని సర్ విలియం జోయిన్ సన్ హిక్స గారు తెలియ జేసిరి.

జపాను రాజకీయము

ఇంగ్లండు పయనము

విద్యాభ్యాసమును పూర్తిచేయుటకు జపాను చక్రవర్తి కొడుకు ఇంగ్లండు కేగుచున్నాడు. జపాను చక్రవర్తి కొడుకు ఎట్టి భయముండదనియు వారికి సౌకర్యముల చేర్చాడు జేసెదమనియు ఇంగ్లండు జపాను మైత్రికి జది ఇంకొక పాళముగ ఏర్పడుగాకయనియు జార్జి సార్యభాముడు తంతి నంచెను.

మరాఠీ పోరాటము

విమానములనుండి బొంబులను వేయుట

టంజేరు, జనవరి 20:—ఎల్కన్వర్సీ నరు ముఖముగ బోవు చున్న స్వయిన సైన్యములమీద బడుటకు విప్లవకారులు అంతే రాదగ్గర కేంద్రీకరణమాయెను. ట్యాంకులను ప్రదేశములో రిపులు సమావేశమైరి. పట్టణ సరిహద్దులపై తుపాకులను గాల్పిరి. స్వయిన ప్రదేశమునకు దగ్గరలోనున్న అంతర్జాతీయ ప్రదేశ ములపై రెండు పర్యాయములు స్వయిన దైమానికులు బొంబు లను వేసిననియు వీరు కొంచెము విశేషముతో మెలగవలెనని యు తంజేరునుండి డెయిలీ టెలిగ్రాఫు విలేఖరి తెలుపుచు న్నాడు. బొంబులను వేయుట ఆవలనననుచున్నాడు. ఎవరికిని కష్టముగలుగలేదు. ఆ ప్రదేశములోనున్న మూడులపై బొంబులు పడినచో ప్రమాదము గలగుననుచున్నాడు గాన అందరను బొంబులను వేయకుండుటకై ప్రయత్నించుట శ్రేయకరమను చున్నారు. తంజేరులో జాతులన్నిటికిని స్వయినకు ప్రతిహా లురుగ నున్నారు.

కాసుల చెలామణి

ని గూర్చి వైసేపియలు టైమ్సుపత్రిక ఇట్లు వ్రాయు చున్నది. పూర్వముకంటె ఇప్పుడు పరిస్థితులు అనుకూలముగ నున్నవి. ఇండియాలో బంగారు ఎక్కువ ఖర్చు అగుచున్నది. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో కాసులను చేయుచున్నారు. ఇన్నీయు చిక్కులుగనే ఏర్పడును. నిజమే కాని ఆదిక్కులన్నిటిని జయించులెను. మనము ఎగుమతిదీనుమతిలెక్కలను సరిపుచ్చు కొనుచున్నంతవరకు అంతయు సరిగానే యుండును.

భారత దేశము మార్గదర్శకము

లండన్, జనవరి 20:—ప్రెస్టిజ్ క్రింద జేడబ్ల్యూ స్కా

టుగారిటువన్యశించిరి:—కలకత్తా విద్యావిధానమును గూర్చి ప్రవేశపెట్టిన అధినివేశోద్యమము పారిశ్రామిక సాంఘిక పరిస్థి లతో గూడుకొన్నది. చేతిపనుల విషయమై వీర్వాటు జరుగు ను. ఇతివేతకల్ ఇదంతయు సిద్ధాంతముతో గూడుకొన్నది. నేడది క్రియాపాపమును బాట్టుచున్నది. గృహపరిశ్రమల యుద్దేశ్యము నేడు సమృద్ధి, కేపు లిగ్గు లేకుండ సమానముగ ఉత్పత్తిజేయు విషయమై ఆలోచించుటయే. భారత దేశములో పారిశ్రామిక ప్రచార మవసరము. గృహపరిశ్రమల విషయమై దృష్టిని నిగిడించుట చాలమంచిది. సమంజసమైనది. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము వారి విషయమై దీనికొను క్రేస్త ఎంతయు సంప్రసాయము. క్రొత్త పారిశ్రామిక విజృంభణమును గాంచుటకు వారికి చక్కని మార్గమున్నది. ఈవిషయములోనే భారతదేశము మార్గదర్శకముగనున్నది. సహకార మెచటను చులకనగాదు. మన కుటుంబములోనే మనము చులకనగ సహకారము నట్లుటకు అవకాశముగలదు. ఉపయోగము నిమిత్తము గృహపరిశ్రమలను యభివృద్ధి జేయవలెను.

‘పోర్టు’ ఉప్పు లేరుమీదవంతెన వేయుట

లీపెల్లు, జనవరి 22:—పోర్టు ఉప్పులేరుపై క్రొత్తగ వంతెన వేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ప్రస్తుతముందున్న రైల్వేంతెన దగ్గరగ నే యుండును. దీనిని 35 సంవత్సరముల క్రితము: వేసి ఎంతయో కష్టపడిరి. ఈ వంతెనకు 4000000 పౌనులనుగట్ట. ప్రారంభమున 10000 పౌనులు ఖర్చునని అంచనా వేయబడెను. ఇందులూ క్లితంతు నిచ్చుటకు బ్రాన్సు పోర్టు మంత్రివర్తమువారు నిశ్చయించిరి. దీనిని తక్షణము ప్రారంభించిన స్కాట్లాండు రోడ్డు వర్తకపరిస్థితులకు చాల ఉపయోగముగ నుండు ననిరి. ఎడింబరోవారి విధానమునకు సమ్యుతించిరి. ప్రారంభమునం దగు ఖర్చునంతను ప్రభుత్వము వారే భరించవలె నను చున్నారు. ఈ విషయమై బ్రాన్సుపోర్టు మంత్రివర్తమువారి యభిప్రాయమును ఎదురుజూచు చున్నారు.

లాటరీ

కొండాపురంలో గొప్ప జిన్నింగ్ గ్రవుండేనట్లప్యాకరి

లాటరీ

గవర్నెంటువారి L. Dis. 3505-1924 గా తెలియపరచి లాటరీ మూలముగా

విక్రయించుచున్నాము

త్వరపడుడు.

లాటరీ కలుపు తేదీ 1925 ఏప్రిల్ 22.

మంచితరుణము

రూ 52500 కు లాటరీ.

టిక్కెట్టు 1-కి రు 1-0-0

10500 టిక్కెట్లు మాత్రమే

మణిఆర్థరుద్వారా సొమ్ముపంపిన టిక్కెట్లు పంపబడును.

కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. అన్ని విషయములకు క్రింది ఆడ్రసుకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

లాటరీ కలుపు పెద్దమనుష్యులు

అడ్రసు:—

మ|| రా|| శ్రీ, దివాన్ బహద్దూర్ పి. కేశవపిళ్లెగారు, స్థితి.

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి.

" బి.పి. దేవరాజులునాయుడుగారు, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు, కడప.

బి. శి. మల్లారెడ్డి.

" కె. కోటిరెడ్డిగారు, బారిష్టరు, కడప.

పోస్టు కొండాపురం M S. M. Ry.

కడపజిల్లా.

వైచి విదేశాంగ విధానము

బ్రియండుగారి యభిప్రాయము

పార్లమెంట్, జనవరి 28:—ఒక్క 'వేట'కర్తగారనున్న పోపు దగ్గరనున్న వైచి విదేశాంగ విధానము తప్పక క్రింద వైచి విదేశాంగ విధానమునంతను ఆమోదించుచున్నాడను. మాస్కో, జీనీవా లోనున్నట్లులే పోపుదగ్గరగూడ వైచి విదేశాంగ విధానమును ఉండవలెను. జాతీయ మోక్షము నాలోచించి పోయియుగారు ఆరాపక్షముల లాభములను పొందించక ప్రయత్నించవలె నుంది.

రోడ్డిషియాలో ప్రాతకాల పుమనిసి పుట్టె గన్పించుట

రీపెట్ట, జనవరి 22:—రోడ్డిషియాలో ప్రాతకాల హెర్ దగ్గర మానవుని అధికము దొరికినదియు పుట్టెగూడ గన్పించినదియు ఇంత ప్రాతది ఇంకొకటి ఇంతవరకెన్నడును గాన్పించలేదనియు ఈ పుట్టెగల వ్యక్తి నెన్నడును ఎటుగ మనియు ఈ మనిషిని ఎవరితోను పోల్చుటకు వీలులేదనియు వీనికి క్రొత్త గ నానమియవలసినదేయనియు 100000, 200000 సంవత్సరముల మధ్య జీవించి యుండవలసినదియు ఎముకలను బట్టిజూచిన ఇతడు నిటాకుగ నడచువాడని తోచుచున్నదనియు రీ ఆడుగుల 9 అంగుళముల పొడువునున్నదియు గోరిల్లా పుట్టెను బోలుచున్నను అంత గ నాగరికము లేనివాడు గ గన్పించదనియు వారిలో నేడుగూడ జీవించువారికంటె ఎక్కువగనే యున్నాడనవచ్చు ననియు ఈ విషయమును గనుగొనుట చాల ముఖ్యమైన దనియు మన ప్రాత చారిత్రమున కిది ఎంతయు ఉపచరించుననియు ధర్ ఆర్తరు శేతుగారు పునఃసించిరి.

నల్లమందు వర్తకము

నిర్బాధనూచనము

విషమావస్థ

జనీవా, జనవరి 22:—నేటి నల్లమందునభ సందిగావస్థ యందు బడిను. 10 రెండవ నల్లమందు వర్తకము నెత్తివేయవలెనను అమెరికను తీర్మానమును బ్రిటిషు పత్రికలును ఇతర ప్రతి నిధులును నిరాకరించుటచే విషమావస్థ ఏర్పడెను. చీనామట్టు ప్రక్కలనున్న దేశములకు కొంతనమగ నల్లమందును ఎగుమతి చేయుట మానుట ప్రారంభించిన 15 సంవత్సరములలో నల్లమందు త్రాగుడును మాన్పెదమని బ్రిటిషువారనిరి. వైచివా రామోదించిరి. కాని అమెరికనులు నిరాకరించిరి. నల్లమందు వర్తకము సంతరింపజేయుటకు క్రేటుబ్రిటను పూనుకొనెననియు అమెరికనుల నూచనలు ఫలింపవను తంపుతో నిరాకరించు చున్నదనియు మీదు మిక్కిలి మరింతహాని జేయుననియు దొంగవర్తకము జేయువారికి లాభములు హెచ్చుననియు దిగుమతి నల్లమందులో తగ్గింపు గన్పించదనియు సిసిలు ప్రభువు తెలియ జేసెను. తుదకు స్వీడను నూచనలను ఆమోదించిరి. అమెరికనుల నూచనలను ఆలోచించుటకు 24 లేదీ వరకు సభ ఆపుజేయ జడిసెను.

జనీవా ఒడంబడిక బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవైఖరి

లండన్, జనవరి 22:—జనీవా ఒడంబడికను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు విడుదలచేసిన దలచుట కింకను నిశ్చయించ లేదనియు జీమినియనులు ఇండియాలో ఆలోచించినగాని జేయరనియు రూటరు డెలుపుచున్నాడు. ఎంతవరకు వీరి ఆలోచనలు ఏరూపమును దాల్చలేదు. ఒడంబడికను వదల దలచు కొన్నచో ప్రాంగును అపాయములేకుండ మరీ జేసెదరు.

ట్రాట్స్కి-గారి పతనము

లండన్, జనవరి 20:—రాత్రి 2-10 ట్రాట్స్కి-గారి పుడు మాస్కోలో ఏకాకిగ నున్నాడు. గూఢచారులు చుట్ట జేసిరి. ఇతని ఆనచతులందరును ప్రవాసమున కంపబడిరి. కొందరిని కనిబెట్టి జూయచున్నారు. కమ్యూనిస్టు పక్షమువారు ఉద్రేకముతో నున్నారు. ట్రాట్స్కి-గారు తనంతట తానే నిష్క్రమించునో పోరాటము సల్పునో జెప్పటకు వీలులే కున్నది.

వ్యాంకోవరునుండి పిజీకి రెండవ సముద్ర తంతివార్త లను వేయచున్నారు. ఇది పూర్తియగుటకు 18 మాసములు పడును.

క్రొత్తజర్మన్ ప్రభుత్వము

డాక్టరు లూథరుగారియందు విశ్వాసము లెరిక్, జనవరి 22:—రిచిస్టాగులో ప్రభుత్వమున విశ్వాసముగలదని 246 ధరు అనుకూలముగను 160 మంది ప్రతి కూలముగను యభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. డిమోక్రాటు ఓటుల నీయ కూరకుండిరి. సెంటరుపక్షమువారును, లెఫ్టువింగువారును ప్రతికూలముగ ఓటుల నిచ్చిరి.

అక్సేరియా నావిక సంఘమువారు న్యూ క్యాసిలు మెల్బోర్నుకాఖివారు మధ్యవర్తుల తీర్మానమున కంగీకరించిరి.

5 నిమిషములలో గుణము

దేహమునందు ఎల్లచోట్లయందును, అనావశ్యము లైన కోమములను ఎత్తివేయును రీ నిమిషములలో గుణము. ధర రు 1-కి 0.8-0.

అన్నపూర్ణ స్టోర్సు, పార్కుటవున్ మద్రాసు

ఇదిరలో మీరు ఉపయోగించినవాటి నన్నిటితోను శ్రేష్ఠతరమైన టాయిలెట్ నబ్బు

డాక్టర్ జార్జి డేల్బు లైన్ నబ్బు ప్రపంచమందు అంతటను ప్రసిద్ధిచెందినది నవనాగరిక ప్రజలకు చాలా అగత్యమైనది.

మీరు లైన్ నబ్బులనే తప్పక కొనవలెను.

ఏల ఇప్పుడే కొనగూడదు?

SOLE AGENTS:—

A.V.R.A. ADYCAPPA CHETTIAR,

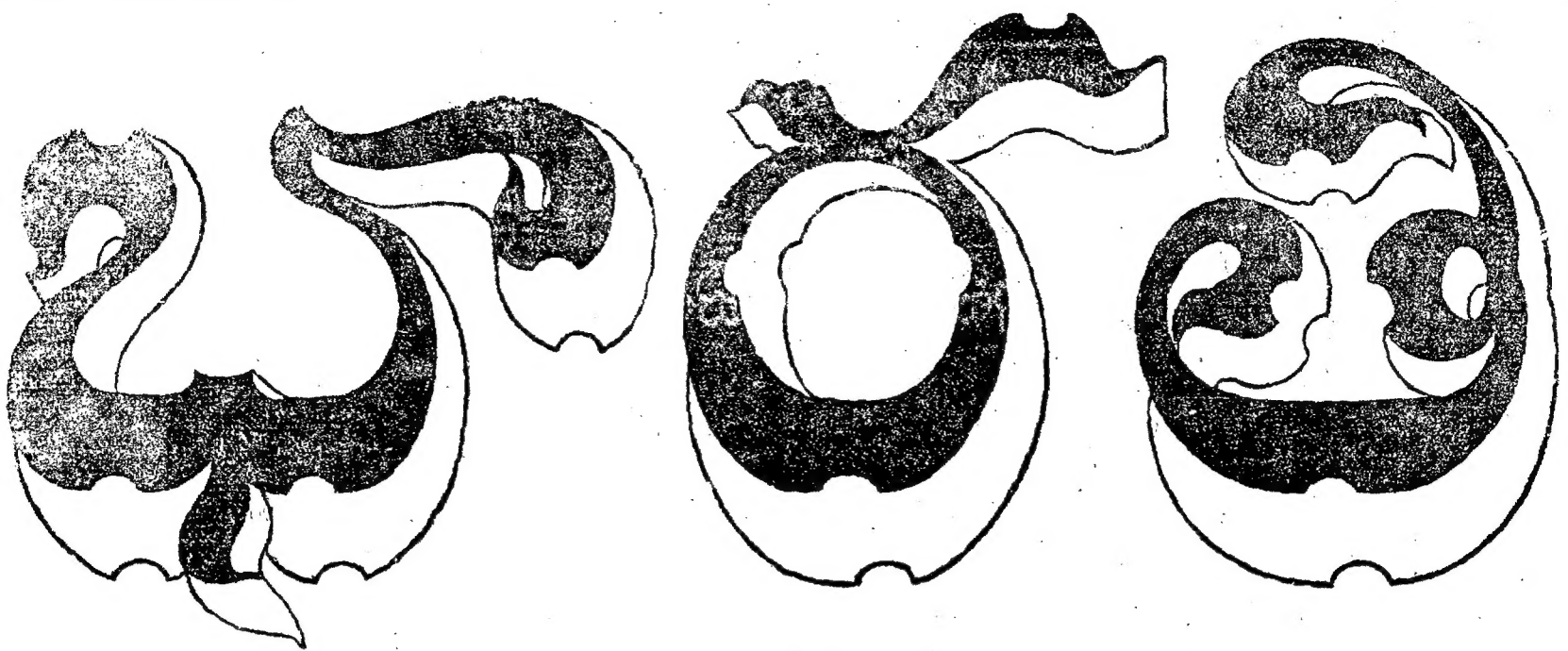
52, BUNDER STREET, MADRAS.

బెజవాడ స్పిన్నింగ్ ఆండ్ వీవింగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్

మిల్లుకట్టడములు పూర్తికావచ్చినవి. ఇంజనుసామానులు 100 మగ్గుములు అమర్చుచున్నారు. త్వరలో వస్త్రములు నేతవని ప్రారంభించబడును. నూలువడుకు యంత్రములకు యింకను పేర్లు కావలసియున్నవి. 100 కి 25 చొప్పున లాభము రావచ్చును. యితర సంజాయిషీ దరఖాస్తు ఫారములు వగైరాలు

గూడూరి లక్ష్మణరావు. బి.యే.

మేనేజరు ఏజంటు లండ్ డైరెక్టరుగారు బెజవాడ అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

సచిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతి చాంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతి సంవత్సరమునందును మూడు నాలుగు రంగుల చిత్రములు ఇతర చిత్రములు ప్రచురింపఁబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

పుష్ప మాస సంచిక విషయానుక్రమణిక

భారతి ప్రశంస; శంకర దివ్యమూర్తి—కొండెన బాలకృష్ణయ్య గారు; స్వవిషయము; కడుపుతీపు—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు; బెల్లాము కాంగ్రెసు; వేసవికాలపు శాతమి—మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; లక్షణగ్రంథవిశేషములు—విద్వాన్ దువ్వూరి వేంకటరమణశాస్త్రిగారు; స్వప్నగత వేణుగానము—వెమ్మరాజు లక్ష్మీపతిగారు; రుక్మిణీపరిణయము—భమిడిపాటి పెదరామసోమయాజులు గారు; లేఖని—ఉమర్ అలీషాగారు; ద్రవిడవాఙ్మయము—ఆంధ్రులు—ఆ. రంగస్వామిసరస్వతిగారు; లక్ష్మీ—భమిడిపాటి రామసోమయాజులుగారు; మసిపి—కోటి—చింతా దీక్షితులుగారు; విజ్ఞానబీజము—దంట సుబ్బవధానిగారు; సుశీలారూపములు—పారనంది జగన్నాథ స్వామిగారు; పురాణస్మృతితరంగిణి—శ్రీ వేంకటాచార్యశిష్యరకవులు; ద్రావడి—శ్రీమతి పులుగుర్త లక్ష్మీనరసమాంబగారు; పాపరాజకవి ప్రశంస—గున్నేపల్లి ఆక్షయలింగముగారు; పాల్కురికి సోమనాథుని గురుప్రశంస - నిడుదవోలు వేంకటరమణగారు; నన్నయభట్టారకుడు—నన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; వాయువార్తాపద్ధతి—కానూరు లక్ష్మణరావుగారు; చాటూర్తులు—నడకుడుటి వీరరాజకవి గారు; తానొకటితలచిన దైవమొకటి తలచును—సుసర్ల సూర్య

ప్రకాశముగారు; పూలకన్నె—వనుగు తమ్మిరాజుగారు; తిరోధానము—విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు; మార్గాస్తేషణము—దుర్గుమహంతి సీతారామశర్మగారు; గానము—కాశీనాథుని భైరవమూర్తి గారు; అనుతాపము—మండపాక పార్వతీశ్వరశాస్త్రిగారు; నాటకములు—జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు; ఈశ్వర ప్రసన్నత—టి. శివశంకరంపిల్లె గారు; ప్రాచీనాంధ్ర లెవ్వరు? - ఆర్యులుకారా?—చిలుకూరి వీరభద్ర రావుగారు; 'లేవ్ జే'మహాత్ముని సుభాషితములు—ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారు; హిందూదేశపు లక్కపరిశ్రమ—చిర్రాపూరి రామసోమయాజులుగారు; గ్రంథికవ్యావహారిక భాషా వినాదతారావళి—త్రిపురాన వేంకటసూర్యప్రసాదరావు దొరగారు; కొన్ని కాశీయ శాసనములు—మానవల్లి రామకృష్ణకవిగారు; శ్రీవేంకటేశ్వర స్తవము—మండలేముల వేంకటశాస్త్రిగారు; తంజావూరి సరస్వతీమహల్—వేమూరి విశ్వనాథశర్మగారు; పల్లెటూరి పయనము—కాశీ వ్యాసాచార్యులుగారు; పద్మనాయకవిక్రమనాటక విమర్శనము—శ్రీరంగము సోమేశ్వరశాస్త్రిగారు; సేవ్య సేవకోపదేశము—శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి దుర్గానదాశివేశ్వర ప్రసాద బహద్దరు గారు; గ్రంథవిమర్శనము; నిర్మలాత్మ—చింతలపూడి సీతారామయ్యగారు; సాభిప్రాయవిశేషములు—

చిత్రపటములవివరము

శ్రీవర్ణచిత్రములు:—శ్రీకృష్ణుడు—భారతరణరంగ సూత్రధారుడు; 'నన్ను చంపెదనన్నావుకాదా!'; 'లక్ష్మీ...ఆ బంతిమొక్కల మధ్యని మేలుబంతి అయిపోయినది.'

సాధారణచిత్రములు:—మహాత్మాగాంధీ, శ్రీయత గంగాధర బాలకృష్ణదేశపాండే, కెప్టను బి. శ్రీనివాసమూర్తి, సర్ శంకర నాయర్, ఏ. రామస్వామిమొదలియారు, డి. కే. భరద్వాజ; బాబు రాజేంద్రప్రసాదు, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి; డాక్టరు కిచలూ, పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు, బాబు పియ్యూషకాంతిఘోష; బెల్లాము జాతీయమహాసభామంటప సింహ

ద్వారము - వెలుపలివైపు, లోపలివైపు; గాంధీమహాత్ముని ఉపన్యాసము, ప్రతినిధులకు నీటిపసతులు; గ్రంథాలయసభ ప్రతినిధులు; బిజపూరు గోల్ గుమట్; జైనదేవాలయము—బెల్లాముకోట, బెల్లాముకోటలో జైన దేవాలయముయొక్క చిత్రములు చెక్కబడిన లోకప్ప, బెల్లాం కోట జంటబురుజులు, శ్రీరాగము, మాళవ శ్రీరాగిణి, మాళవికారాగిణి, ధన్యాసిరాగిణి, వసంతరాగిణి అసావేరిరాగిణి; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, "భారతి" తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

హిందూ దేవాలయముల

తరుముకల ఆదరణ

చివరికాగారి ఆదేశము

లండన్, జనవరి 28:—లెనిన్ ఆను రషియను హిందూ దేవాలయములను జానా ఈజిప్టులకు గొంపోవు చుండెను. ఆఫ్రికా వడము యూరపుకు గూడ గొంపోవు చుండెను. ఈ హిందూగముంకి లీవరిని ఎగనీయక ఎక్కువీయకుండ తురమ్మ పోలీసువారు చేసిరి. ఒక్క కెపాను మాత్రము దిగుట కొప్పు కొనిరి. ఇతనిని సోదాశేసిరి. వీరికైన సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నీయలేదు. దీనివంతకు ఆదేశమిచ్చుచు చివరికాగారు తురమ్మ ప్రభుత్వమునకు లేఖ నంపిరి.

సోవియట్ లో వర్తకము

ప్రెంచివారి కంట్రాక్టు

75000 టన్నుల మట్టితైలమునకు ప్రెంచి నౌకాళాఖ వారు సోవియట్లు ప్రభుత్వముతో కంట్రాక్టు చేసికొనిరియు ప్రెంచి ప్రభుత్వముతో సంబంధముల నేర్పరుచుకొనుట కిదియే ప్రారంభమనియు ఇదంతయు లాభకరమనియు సోవియట్లు పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

రస్యోజపాను బడంబడిక

ప్రెంచిపత్రికల వ్యాఖ్య

పారిస్ జన 28:—రెడెంబడికను పూర్తిగ పరిక్షించి చు చాలాభాగముగ నుండుననియు ఇందుకు చాల ముఖ్యమైన పరతులన్ని పరియు మ్యాటిక్ పత్రిక తెలుపుచున్నది.

సెంటుపాట దేవళము

మరమ్మత్తునిధి

లండన్ నగరపాలకసంఘమువారు 5000 గిన్నీల మొత్తము నిచ్చుటకు తీర్మానించిరి. అనగా 5250 పానుల నిచ్చెదరు. ఇదివరకపుడే 4000 పానులీయబడెను. అవసరమున నొ మరమ్మత్తు విషయమై ప్రభుత్వసహాయమును బడయవలసి వచ్చును. ఇదివరకపుడే ప్రజలు 144000 పానుల నిచ్చిరి.

చీనాలో నల్లను దు

ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త

లండన్, జనవరి 28:—మ్యాంగుచీ వార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి:—పూర్వకే నైసికాధికారులు రైతులచే నల్ల మందును పండించుటకు నిర్బంధము చేయుచున్నారని చీనాలో ప్రముఖుడగు ఒకమత ప్రచారకుడు రూటుతో తెలుపుచున్నాడు. 1500 క్రైస్తవులు కుటుంబములు నిరాశ రించెనట. 200 కుటుంబముల తిలలను ప్రసరించిరి.

ఈజిప్టు పరిస్థితులు

లండన్

జగులులు పక్షమువారిని బాధించుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

కయో, జనవరి 28:—కయో వార్తలిట్లు తెలుపుచున్నవి. ఎన్నికలు దురన్యాయముగ జరుపబడుచున్నవని జగులుగారు నడుపుచున్నారు. జగులులు పక్షమువారు సభలను జరుపుటకు వీలులేకుండ చేసిరి. తుదకు జగులులపక్ష నియోజక వర్గమునగూడ స్వేచ్ఛకు బోవుటకు వీలులేకుండ చేసిరి. ప్రభుత్వమువారే ఇట్లు చేయుటని ఉత్తరు విచ్చిరేమో యననటుల సైనికులు పోలీసువారు పబ్లిక్ సెక్యూరిటీ ఏజెంట్లు విచ్చలవిచ్చిగా దౌర్జన్యముగ షోక్యము గలుగజేసికొని బాధించుచున్నారు. జగులు పక్షమువారి కొండలలో ప్రవేశించి సోదాశేయుచున్నారు. ఇంతకు పీరిని బాధించుట కంటే వేరు యుద్దేశము గన్పించదు. జగులు పక్షమువారు అల్లరులు లేకుండ సక్రమముగ భజనపుష్కను అనేముగ వారిని ఆగ్రస్తు చేసిరి. జగులులు వక్షేతరుల సభలపై పు వీరెవరను బోలేదు. పోక్షముగ జగుల ఎన్నికలు నిజమైన ప్రాతినిధ్యమును బడయవు. ప్రభుత్వ నియోజకాధికారులను ప్రభుత్వములో నిక్షుతియి. కాని ప్రభుత్వమువారిని అనుబంధ ప భయపడుచున్నారు. మరల లోపభూయిష్టము ప్రాతినిధ్యము తెన్నిక విధానమునే ప్రారంభించిరి. ఈ ప్రభుత్వమువారు ఎన్నికలను ఉద్వేగముల నిచ్చుటలే చేయుచున్నారు. అయినప్పటికి వేమ నిరాశ తొందలేదు. ఎన్నిక ఫలితమునగూర్చి ఆశను నడుచుకొనలేదని జగులు సాధాగారు తెలియజేసిరి.

యుద్ధ ఋణములు

నైతిక న్యాయము

“అక్టోబెర్ 28” లెక్కలను బాడక ధార్యకముగ న్యాయముగ ఎవరికెంతయవలెనో ఆలోచించిన బాగుండునని యు యుద్ధసమయమున ప్రెంచివారెంతయు బాధపడిరియు ప్రెంచిప్రభుత్వము ప్రభుత్వముగారు నును అందగను హామీ చేసి.

వాషింగ్టన్, జనవరి 28:—అమెరికన్ ప్రభుత్వము నేతలగు బోరాగారు వాషింగ్టన్లో సమర్థించి యున్న రైట్ స్టేట్స్ మార్కెట్ వలె దురాచారముగలవారిని శిక్షించి ఇతరులకు పాడిగాదసిరి. ప్రెంచివారు యుద్ధఋణమునంతను ఎగబెట్టుటకు తలచుచున్నారని వారిచర్యను జూచిన తెలియక మానదనిరి. సార్ ఆర్నెస్ట్ లోరెన్ నుబాన్ గవలనుండి అధమును ప్రాంసుకు 1000000000 డోలరులుముట్టినవనిరి. పరిపూర్ణములకింద ఆపారము గ ముట్టిననిరి. ప్రెంచి వారికే అమెరికన్ సులకంటే ఎక్కువ ముట్టిననిరి.

ఆరోగ్యవారము:—ముప్పాళ్ల, బండారులంక, పామిడి, శ్రేణుక, తాటిపల్లి, విమర, చిలకలూరిపేట, శ్రీకా, ఆరణి, మద్దికెర, ఆలూరు, గూడూరు (బండరు తోరూకా) గుడిపాడు గ్రామములలో ఆరోగ్యవారము జయప్రసముగా జరుపబడినట్లు విఖలేతులు వ్రాయుచున్నారు.

గండికోటభవనము

గృహప్రవేశ మహోత్సవము

విజయవాడ, జనవరి 28:—విజయవాడయందలి కమ్మ విద్యార్థుల వసతిగృహము గండికోటభవనముయొక్క గృహప్రవేశ మహోత్సవము నైతికసాంప్రదాయానుకరణముగ యానెల 29-వ తేదీ యందు ఉదయం 8 గంటలకు జరుపబడును. మిత్రులు, దాతలు, ప్రాధానికముల తల్లి శుభముచూర్తమునకు విచ్చేయప్రార్థితులు.

కోవిలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరి,

అధ్యక్షుడు.

చేలసాని వీరభద్రయ్య

కార్యదర్శి.

నేటి రాత్రి

ప్రధానమైన వాటి అన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది

గొప్ప ఉత్సాహ వమయము. సూపర్ - కలీఫోర్నియానివర్సల్ వారిచే తయారుచేయబడిన వాటిని మద్రాసులో ప్రదర్శించుట ఇదియే ప్రథమ పర్యాయము

ది హించివాక్ ఆఫ్ నొట్రిడేమ్

(విక్టర్ హుగోసు ఇమ్మార్టల్ క్లాసిక్)

విత్ లాన్ చాని

3091 సుప్రసిద్ధమైన దేదీప్యమైన పరిమాణము గలది

దీనిని మీరు తప్పక చూచి తీరవలెను - మద్రాసు ప్రజలందరు తప్పక ఇక్కడకి వత్తురు నాట్య కళలము, కళా కళలము, రచనా కళలము.

హాంబురోడ్డు నందున్న

వెలింగ్టన్ సినిమాయందు

అత్యుత్తముగా 24-1-25 తేదీ శనివారమునుండి, 30-1-25 తేదీ శుక్రవారమువరకు ప్రదర్శించబడును.

సు వార్త

మాకు ఇంగ్లాండునుండి ప్రత్యేకగుణములు గలిగినట్టి ఫిల్మ్ కాన్స్ట్రక్షన్ ఐర్విన్ సినిమాను వచ్చినవి. వాటి వైభావము బాగ్రతగా నుండునది, గ్రహములు వేయబడినవి. ప్రతి సినిమా వైనను ఒకరాగిల్లి గలదు. దానిపైన “ది ట్రిటివ్ ఐర్విన్ రె సుమిల్లకోలో” అని వ్రాయబడి యున్నది. ఇవిగాక మాన్య పాత్రకము లేతులు, వేషింగ్ మెషినులు, రైస్ పొల్లులు మొదలగనవి అన్ని పరిమాణములలో గలవు. మావక్తవచ్చు మాస్టరును పరిక్షించుకోకము.

Telegram
"ENDEAVOUR"
Madras.

B. D. BERY & COMPANY,
Engineers, Machinery merchants & Contractors,
8, Sembudoss Street, G. T. MADRAS.

బొంబాయిలోని దారుణహత్య

పోలీసువారి ప్రయత్నము

అరెస్టు చేయబడినవారిని తెరలకట్టబడిన మోటారు కారులలో పోలీసు పాదుకలను తీసుకొనిపోయి మరల చెరసాలకు పంపుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నము

ఈశేసు చాల ముఖ్యమైన దగ్గర వే దొరతనమువారు గూడ శ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నారు. బొంబాయి దొరతనమునకును యిండియా దొరతనమునకును ఈ ప్రభుత్వములు జరుగుచున్నవి.

హంతకుల మోటారుకారు

ఆమోటారుకారు రెకమాక్స్ వలు కారేయని స్థిరపడినది. దాని నంబరుగూడ తెలిసినది. ఇ మోటారు కొన్ని మెళ్ల దూరముననున్న ఒక గ్రామమునకు దానిని తీసుకొనిపోయిరి. పోలీసువారు బొంబాయిలోను, యిండియాలోను, పంజాబులోను దేశమునందంతటను గూడ వాకలు చేయుచున్నారు.

ఇందూరు దివాను

ఇందూరు దివాను డి. ఎం. నరసింగరావుగారి పుడు శంకుస్థాపనలో నెలవుమీద నున్నారు. వెంటనే రావలెనని ఆయనకు తెలిపిన వచ్చినందున ఆయన తక్షణమే యిందూరుకు వెళ్లెను.

వజీరు బేగం అరీ

డిశంబరు నెల 29 వ తేదీన వజీరు బేగం అవ్యతిరేక డిప్టీ కమిషనరుకు ఒక అర్జీని పేర్చెను. "మహారాజు ఆ నుచరులు అ హరి కులు అ మృత్యు రులో మ మృతి క ని పట్టి తిరుగు చు న్నారు. మేము చాలాభితి నొందుచున్నాము. మీరు మమ్ములను రక్షింపనిచో, వారు మామీద తేనిపోనినే మనుమోపి అరెస్టు చేసి యిందూరు తీసుకొనిపోయి మమ్ములను చెరసాలలో త్రోయివేరు. యా వజీరుబేగం మేము చెరసాలలో నయవలసినవార మగుదుము" అని ఆమె వ్రాసెను. మేమిపు చేమియును చేయజాలమని కమిషనరు బదులు వ్రాసెను.

కే. ఎఫ్. నారీమనుగారి ప్రకటనము

బ్రెయ్యి ఆఫ్ యిండియా పత్రికలో "మరిగొన్ని విషయములు" అను శీర్షిక క్రింద ప్రకటింపబడిన వ్యాసమును వాక్య యంట్లు మునుజా బేగం చూచినది. "అంతలో చుచి త్రమనలన నామెభావము ఆకస్మికముగ మారినది. ఆమెవెళ్లు కంగీరం చెనుగాను ఆమెను మరల రావలసినదని పుకారుని చిత్రముగూడ చూపినదిగాన ఆమెనురప్పించుట కతడంగీకరింపలేదు. 1924 జూలై నెలలో యారీతిగా జరిగినది" అని ప్రకటింపబడిన విషయము తెలియ అ సత్యము. ఇట్లు ప్రకటించిన తరు కనుకూలమగునను తలంపుతో ప్రతిపక్షు లెవరో దురుద్దేశముతో బుద్ధిపూర్వకముగా యావార్త వాస్తవికత పంపియించును. ఇతరపత్రికలలో గూడ నిరాధారములగు వార్తలు చాల ప్రకటింపబడుచున్నవి. ప్రస్తుతము పోలీసువారు వాకలుచేయుచున్నందున వానిని ఖండించుచు మునుజా బేగం ఏమియును ప్రకటింప వీలులేకపోయినది. ఈవార్త ముఖ్యముగా హానికరమగుటచే యాఖండనను పంపుట తప్పని సంద్యైనది" అని మునుజా బేగం వ్యాఖ్యానాది వారీమనుగారు ప్రకటించిరి.

ఇనస్పెక్టరు స్పెక్టుగారు

ఇందూరుకు వెళ్లిన పోలీసు యనస్పెక్టరు స్పెక్టుగారు మరల బొంబాయివచ్చిరి, అని నిన్న బొంబాయినుండి తెలిపి వార్తవచ్చెను.

సీగర్లుగారు యిందూరు వెళ్లుట

రెస్టి నెంట్ల సీగర్లుగారిని 22 వ తేదీన వైద్యకాలనుండి పంపివేసిరి. ఆయన వెంటనే యిందూరుకు వెళ్లెనని తెలిసినది. (ఆ. (వె.))

మరిగొన్ని వివరములు

ఇందూరులో అరెస్టుచేయబడిన పోలీసు యనస్పెక్టరు కే.ఎ.గూడ మునుజా బేగం బొంబాయిలో అరెస్టుచేయబడిన నాతెనాజా అను స్త్రీ మునుజాకు సోదరి.

వజీరు బేగము రాక

21 వ తేదీన పగలు 11 గంటలకు పంజాబు మెయిలు లో వి. వి. సి. వి. రయల్ వేజులలో వజీరు బేగమును ఆమెతల్లియు

ను మునుజా బేగంసోదరుడగు అబ్దుల్ కాదిమును బొంబాయి గ్రామంకోడు స్టేషనుకు వచ్చిరి సార్వెంటు వాట్సిన్సు గారును అయ్యధిపాలులగు పోలీసువారును. అమృతపరమంధీయు నారి వెంట వచ్చుచున్నారు.

కష్టము దీని అను ముద్దాయి మహారాజు మేనల్లుడని పయనీరు పత్రిక వ్రాసినది. అతని వయసు 28 ఏండ్లు. లతీపు అనునతడు సంస్థానమునకు మంచి నేతచేసినందుల కతనికి బిరుదు మో పతకమో యివ్వబడినది. (రాంత్ (కానికలు))

తుంటరులపన్నియై యుండవచ్చును

విరోధులైన చేసియుండవచ్చును

"మునుజా బేగము యిందూరులో మహారాజాభ్యాగముల ననుభవించినది. దాని వానీజనములకు కొడువలేదు. ప్రత్యేక భవనమును మోటారుబండియు నుండెను. ఘోషమాత్ర ముండెడిది. ఆమె 1924 జూలైలో సరిపరమముగా ఢిల్లీకి వెళ్లినది. ఆపరివారము ఆమెకు కావలిగా పంపబడె ననుమాట నచ్చుచున్నదిగాదు. ఒక వుద్యోగి తన్ను అవమానపరచెనని ఆమె ఢిల్లీ స్టేషనులో పోలీసువారి కెరిగించినది. ఆ ఉద్యోగి యిప్పుడు చెరసాలలో నున్నాడు. మునుజా ఆటనుండి తన యింటికి పోయినది. మరల రమ్మని చాలసార్లు పిలువగా ఆమె సనే మిరా యని తిరిగివచ్చెను. చివరకు తిక్కతిరిగి ఆమె వచ్చెద ననునంతి అదివరకు ఆమెను రప్పింపవలెనని ప్రయత్నించిన వారికి నతిమర్రి ఆమెను తిరస్కరించెను. పిమ్మట ఆమె వామనాగారి ఆధీనమున నుండెను.

ఆమె నెట్లులైన పట్టితెచ్చి పోకవచ్చిన తమకు గొప్ప బహుమానము లభించునను నాకేచే తుంటరు లెవరైన పిచ్చిగారి హత్యను చేసియుండవలెను. లేదా ఆమెను మొట్టల రప్పింప గోరిన వారివిరోధము వారిపై పగదీర్చుకొనుట కిటుల చేసి యుండవలెను. అనుమానము మొదటివారిమీదనే వడును. అతీతిగా పగదీర్చుకొనవచ్చునని శత్రువు లీకార్యమును చేసియుండవలెను శంకరరావును శ్రీరాంబాబును మహారాజు వివాహ సందర్భమున జరిగిన వ్యయములలో భనము నవహరించినందులకే యిప్పుడు చెరసాలలో కిత్త ననుభవించుచున్నారు" అని ఇందూరు సంస్థానముతో గట్టి సంబంధము కలవా రొకరు వ్రాసిరి.

(తెమ్మి ఆఫ్ యిండియా)

యర్న గూడెం తాలూకా ప్రజాసభ

(26 తేదీన గారు 27 తేదీన జరుగును)

ఈ సభ 27-1-25 సం॥ తేదీ మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు కాననభాస్కర్లుగల శ్రీయుత మాగంటి కీతయ్యచాదరిగారి అధ్యక్షతక్రింద తాడిమిళ్లలో సమావేశమగును.

విషయములు

1. మన తాలూకాలోని దక్షిణభాగమున మార్గపోడు మున్నగు సౌకర్యము లేంతమాత్రములేవు. ముఖ్యముగా యర్న గూడెం, త్యాజంపూడి, కొలుమామిడి, తాడిమెళ్ల, కొలు కొట్టిక్కరం, మున్నగు వేలకొలది యకరముల పల్లపుసాగులకు ఈ గ్రామాదులనుండి నిడదవోలునకుపోవు కర్రబండలు, గోతులతోగూడిన పుంతకుబడులు కొడ్డు పడినశీగాని ఈతాలూకా వాగులకును బుడ్లు, పశువులు మున్నగు వానిని గలుగుచున్న కష్టపరంపరలనుండి విముక్తికలదు.

2. కస్తూ, గోదావరి, గుంటూరుజిల్లాల భూమిపన్ను పునర్విధ్యము (రీవెటిల్వంటు) చేయబడునని ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించియున్నారు. విచారణలకూడ జరుగుచున్నది. యద్దము, కలవులు, మారంకరేట్లు మాటిమాటికి మారులవల్ల ధాన్యదులభర కృత్రిముగా పెరిగినను వ్యవసాయులు వెట్టు బక, రహిత నిత్యఖర్చులు, హాని వగయిరాలు వైధులకంటె మాడ హెచ్చినసంగతి యెల్లలకు విశదమే కాన ప్రభుత్వమువారి దృష్టిలోనికి ఈసంగతులను తీసుకురావలసియున్నది.

వైవిధ్యములను యింకను తాలూకా ప్రజల ఆభివృద్ధిక వసరమై ఇతరవిషయములను చర్చించి తీర్మానించుటకును వీని నములులోనుండుటకు నొక సంఘము నేర్పాటుచేయుటకును యాభి మాడ నున్నది. కాన తాలూకావాసులును ప్రజాపే నాభిమానులును విచ్చేయప్రార్థితులు.

తాడిమిళ్ల సర్రాజువగైరాలు.

నా క లు

బొంబాయి జనవరి 23 తపాలు దీసికొనిపోవు 'కాలి దోనియా'యను నోడ లక్ష్మీనారము 22 వ తారీఖున జేరినది.

ముద్దు పెట్టుకొనుట

జపానుదేశమున గొప్పదోషము

ముద్దు పెట్టుకొనుట అపరిమితము, లబ్ధావిహిత, అను రాగ్ధ, కోతపని, అనారోగ్యకరము, అసహ్యమునని జపాను వారు తలంచెదరు. వారు తమ కన్యలను విక్రయించుటకైనను సమ్మతించుచుగూని ముద్దు పెట్టుకొనుటకు మాత్రము సహించ జాలరు.

ముద్దు పెట్టుకొను ఆచారము జపానుదేశమున నెన్నడును లేదు. ఇది విచిత్రమైనది. వానివలన వ్యాధులు వ్యాపించగలవు. మానవశరీరమున నోటినుండి క్రిములు హెచ్చుగానుండును. అంటువ్యాధులను నోరే త్వరగా ఆక్రమించును. వానిని నిరోధించగల లాలాజలము మరిమీరిన తిండివలనను ఆకాలభోజనము వలనను యింకిపోవును. పాశ్చాత్యులలో వ్యాధులు విస్తారముగ వ్యాపించుటకు ముద్దు పెట్టుకొను ఆచారము ముఖ్యకారణము.

ఇప్పుడు జపానువారిలోగూడ కొందరు స్త్రీలను పురుషులు టూడుర భ్యాసము నవలంబించుచున్నారు. కావుననే మేము మరింత కట్టుబట్టుము చేయుచున్నాము. అని ప్రాధేపరు యివినివతాకి నోహ్సోగారు తెలిపిరి.

జపానులో యిద్దరు తారసించినపుడు మెలగా తల నూచుటయే వందనమాచరము. గొప్పవారిని గౌరవింపవలసి వచ్చినపుడు మోకరించి తలను నేల తాకించెదరు.

భార్యభర్తలు బహిరంగముగ చూపదగిన చనువు వెన్నుపై వ్యుత్పన్న చేతితో కట్టిట్టుయే. అలింగనము చేసుకొనుట మొట్టతొలి యు బహిరంగస్థలములలో నిట్లుల నడుచుకొందు గాన వారు మహానీతిమంతులని తలంపగూడదు. వారిలో దుర్మతి చాల హెచ్చునిగూడ చెప్పవచ్చును.

పాలిసీషియా, మెడగాస్కరు, పెటగోనియా, గ్రీను లాండు, ఫిన్లండు, ఆఫ్రికాదేశములలోని ప్రజలకు ముద్దు పెట్టుకొనుట యననేమా తెలియనే తెలియదు. ఫిన్లండులో స్త్రీలును పురుషులును దిగంబరులై కలిసి న్నానముచేయుదురు. అది తప్పుకాదు గాని ముద్దు పెట్టుకొనుట మాత్రము తప్పుపని యని వారందరుని జేయరు తెలుసుగుగారు వ్రాసిరి.

వాయువిమానపు ప్రమాదము

లాహోరు, జనవరి 23:-మాంటుకో మేరియెద్ద వాయు విమానమునుండి పడిగాయములు దీనినసార్వంట్లు వాక్రో సార్వంట్లు కానీలేదుగాదు కాంటును మెంటు ఆసుపత్రిలో నెమ్మదిగ వారోగ్యవంతులగుచున్నారు. వాయువిమానయంత్రము కొంచెము పాడుపడుటచే వైసాఫూరునుండి లాహోరునకు వచ్చుచు మాంటుకో మేరియెద్ద దిగవలసిన పచ్చినదియు తిగులలో హతాత్తు గడిగటచే నీప్రమాదము గలిగినదనియు తెప్పిరి. కానిలేదుగారికి గాయములు చాల తగిలినవి.

మధ్యపరగణాల గవర్నరుగారికి వీడ్కోలుపు

నాగపురము, జనవరి 23:- నాగపురపుజనులు నేటి సాయంకాలము సర్ ప్రాంతమైగారు చెడలిపోవుసందర్భమున సభజేరిరి. సర్ చిల్డ్రు పీను గవర్నరుగా రీరాష్ట్రమున కమి తాత్తలనియు వీరు ప్రభుత్వమునలవచ్చిన విమర్శల న సహ యోధ్యమును ప్రబలిరదనియు, దానిని బాగుగ నడంబరినియు తెప్పిరి. గవర్నరుగారు సభికులకు తమకృతజ్ఞతను వెల్లబెచ్చిరి. ఒక వెండిపెట్టినీ (కాస్కెట్టు) బహుమానముగ నిచ్చిరి.

నాగపురము, జనవరి 23:-పోలీసుక వార్ ప్రదర్శనమున శేతు సర్ ప్రాంతమై, మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరుగారు, జిల్లా పోలీసాధికారి స్పెక్టునకు కింగ్సు మెడలు (బహుమానము, నిచ్చిరి. ఆసందర్భమున పోలీసువార సహాయోద్యమ దినములలోను, స్వరాజ్యవతాక సమరసమయముందు, నాగపురములో జరిగిన మతకలహపు దినములందుగూడ, ప్రభుత్వాజ్ఞకు బద్ధులుగాని వారిని, లొంగదీసియు, బహునిపుణతతో మెలగియు మన్నన కుఁ బాత్రులయినని వెల్పిరి.

వాయువిమాన ప్రమాదము

లాహోరు, జనవరి 23:- లాహోరునకు దక్షిణమున 80 మైళ్లదూరమున మాంటుకోమరిజిల్లాలో వాయువిమానమొకటి క్రిందపడి కిడిలమయినట్లు తెలిసెను. దానిలోని వారందరకు తెబ్బలు దగిలినవి. వెంటనే సహాయము బంపబడెను. వారిని దీసి కొనివచ్చి లాహోరు కాంటును మెంటు ఆసుపత్రిలో నుందిరి. నెమ్మదిగ వాధానివారల ముచున్నది.

క రం చం దు చ బి ల దా ను
బం గారు, వెం డి న గల వ ర్త కు లు, సా వు కా రు వే ట, మ ద్రా ను.
ద ర ఖా స్తు పం పి న య్ ట లా గు ఉ చి త ము గా పం ప బ డు ను.

ఆంధ్రవత్సర

1925-వ సం॥ జనవరి నెల 24 వ తేది

శనివారము

“మాంఛెస్టరు గార్డియను”

హెచ్చరిక

హైదరాబాదు నగరమునకు సంబంధించినంతవరకు, లిబరలు కన్వెన్షన్ ప్రకారము లాక్కడవచ్చిన జాతులను వసులకు, మాంఛెస్టరు గార్డియను ప్రకారము చెలిపి యధిపత్యములే నిదర్శనములు. రిడింగు ప్రభువుగారి ప్రసంగమునకును, గాంధీమహాత్ముని అధ్యక్షింప న్నాసమునకును, మాంఛెస్టరు గార్డియను ప్రకారము తారతమ్యము జూపుచున్నది. కాని నిష్పక్షపాత హృదయాలవరకు, మహాత్ముని ప్రసంగమునందలి గంభీరభావములు రిడింగు ప్రభువుగారి యధాస్థాన మునందు గలవని తలంపజాలరు. కాంగ్రెసు ప్రాముఖ్యము దొరికిపోయి, శాసనసభల ప్రాముఖ్యము హెచ్చినది మాంఛెస్టరు గార్డియను చెలుపుట ప్రాత పాటయేగాని వేరుగాదు. కాంగ్రెసు ప్రాముఖ్యము దగ్గరే లేదో కనుగొనుటకు, బెల్గాం కాంగ్రెసు సభా కార్యక్రమమే నిదర్శనము. కాంగ్రెసుపట్ల ప్రజలభక్తి యతిశయించుచున్నదనుట అతిశయోక్తిగా నేరదు. కాంగ్రెసుయంత్రకు వేనకువేలమంది జనుచున్నారు. మార్లే సంస్కరణములు ప్రవేశ పెట్టబడినపుడు, కాంగ్రెసుసభాపయోగ మంతరించె ననియు, దేశదృష్టి శాసనసభలపై మరలుననియు, అంగ్లోహైందవ విమర్శకులు చాటిరి కాని వీరి జోస్యము అనత్యమయ్యెను. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు ప్రతిపదిపడినపుడుగూడ యిట్టివాక్కులే విన బడెను. కాని శాసనసభల పన త్వరలో దెలిసి వచ్చును. శాసనసభాపయోగముగూర్చి ఇది వర కేవలము ఆశయమైనదే, ఇప్పుడదియంతయు దొరికిపోవుచున్నది.

సర్దిఫికెట్లు ప్రయోగములు తరుచుగ జరుగుట వలన మితవాదులు నయితము నిరాశపూరితులగు చున్నారు. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధియే తగిన ప్రతిక్రియ యని ఎల్లరును కనుగొనుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో కాంగ్రెసుపని యంతరించెనని మాంఛెస్టరు గార్డియను దలచుట వట్టి భ్రమదప్ప వేరు గాదు. శాసనసభలకు నిజాధికారములు గల వనియు, కాంగ్రెసుసభ కట్టివి లేవనియు, ప్రజలు కనుగొను చున్నారు. శాసనసభలకు గల అధికారము లెవ్వయో తెలిసి వచ్చుచునేయున్నది. మాంఛెస్టరు గార్డియను పత్రికా వ్యాసమునుబట్టియే యివి మృగ్యమని తేలుచుండగలదు. కాంగ్రెసుసభకు పరిపాలనాధికారము లేక బోవచ్చును. కాని, కాంగ్రెసుసభ విధించిన నిర్మాణకార్యక్రమమును ప్రజలు ప్రధానో నిర్వహించునెడల, నిజమగు స్వపరిపాలనము సుసాధితమగును. ప్రజలభక్తి ఎజ్ఞాంభించును. కాంగ్రెసుసభ యంతవరకును బలహీనముగనున్నచో, అందుకు కారణ మొక్కటియే గలదు. ప్రజల స్వయంకృతి లోపముదప్ప వేరు

గాదు. అలాగము నీ సంవత్సరమున దీర్చుటకు గాంధీమహాత్ముడు ప్రయత్నించుచున్నాడు. మహాత్ముని ప్రయత్నములకు ప్రజలు తోడ్పడు నెడల, కాంగ్రెసు సభయొక్క నిజశక్తి వెల్లడి యగును. ప్రత్యక్షమునయితము త్వరలో ప్రజాశక్తిని కనుగొనకమానదు. వీరి యాశ్చర్యలకు ఆధారము దగ్గిపోవును.

రిడింగు ప్రభువుగారి వాదము మిగుల బలముగనున్నదని, మాంఛెస్టరు గార్డియను హెచ్చరించుచున్నది. అయినను, ప్రజలలోననేకుల వాదము రుచింపజాలదు. బలవత్తరమగు హేతు వాదము ప్రజల కేల రుచింపదో మాంఛెస్టరు గార్డియను తెలుపుటలేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు బాధ్యతలేకుండ ప్రవర్తించిరిని యనుకొనినను, మితవాదులయినను రిడింగు ప్రభువుగారి వాదమును గ్రహింపజాలరా? ప్రభుత్వమును నిరసించుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారును మితవాదులును చేతుల గలిపెదరని, మాంఛెస్టరు గార్డియను హెచ్చరించు చున్నది. ఇందునుబట్టి ఒక్కసంగతి వెల్లడియగు చున్నది. రిడింగు ప్రభువుగారి చర్యలు అన్ని పక్షముల వారికిని ప్రతికూలముగనున్నవని తెల్లమగును. ప్రజల ఏకగ్రీవాభిప్రాయమును గౌరవింపకుండుట, ఎట్టి రాజనీతియో దెలియదు. మాంఛెస్టరు గార్డియను కొక విధముగ ధైర్యముగలదు. విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానములవలన ప్రభుత్వమున కెట్టి యిబ్బందియు గలుగదట. సప్తయిలను నిరాకరించుటవలన కలిగెడినష్టమేమియు లేదట. ఏలనన శాసనసభల చర్యలను సర్దిఫికెట్లు మూలమున త్రోసివేయ వీల గునుగద. స్వపరిపాలనము ననుభవించెడి ఇంగ్లండు మున్నగు దేశములలో నిట్టిస్థితి ప్రబలుటకు సాధ్యమగునా? విశ్వాసరాహిత్యమును పార్లమెంటుసభ వారొకమారు వెల్లడిజేసినపిమ్మట, ఏ ప్రభుత్వమును నిలిచియుండనేరదు. ఈ యొక్కసంగతిని బట్టియే, హైందవ శాసనసభ తంత నామమాత్రముతో కనుగొనవచ్చును.

మితవాదులను దరిజేర్పవలెనని మాంఛెస్టరు గార్డియను హెచ్చరించుచున్నది. ఇట్టి హెచ్చరికయంత్రాతదే. మితవాదులను విడదీయుటకు, మార్లే గారి కాలమునుండియు ప్రయత్నములు జరుగుచునే యున్నవి. ఇట్టి ప్రయత్నముల ఫలితమునుండి మితవాదు లింకను పూర్తిగ బయల్పడక పోయినను, వారికి నయితము సత్యము చక్కగ గోచరించినది. నిర్బంధ ప్రయోగమును మితవాదులయినను సమర్థింప జాలరు. ఇకమీద మితవాదులే దేశ నాయకత్వమును వహింపవలయునని, మాంఛెస్టరు గార్డియను ఉద్ఘోషించుచున్నది. కాని వారికోర్కెలనయినను ప్రభుత్వమువారు సఫలపరచెదరా? అందుకు సంసిద్ధత జూపవుడు, మితవాదులెట్టి ఉత్సాహము జూప గలరు? చింతామణి ప్రభుత్వము సంస్కరణములను కొనసాగించుటకు బూసుకొని, ఎటుల విఫలమనోరథులయినదియు వెల్లడిజేసి యుండిరి. దేశమునందు అశాంతి ప్రబలుటకు గల కారణములను పాలకులు తొలగించుటకు మారుగ, నూతననిర్బంధములను విధించుటవలన, మితవాదులను సమాధానపరచుటకు వీలుండదు. మితవాదులు ప్రకటించిన రాజ్యాంగవిధానము నయితము, మాంఛెస్టరు గార్డియనుకు ఆశా

భంగము కలిగించుచున్నది. కారణమేమి? జనస్వాతంత్ర్యరక్షణ మీ విధానమునందు చేర్చబడెనట. ప్రస్తుతస్థితిలో జనస్వాతంత్ర్యములను రక్షించుట దుర్లభమట.

ఇట్టి సంకుచితాశయములతో ప్రవర్తించే వారు హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలన మొనగూడ కంగీకరించెదరా? జనస్వాతంత్ర్య రక్షణకు దా జూపని స్వపరిపాలనము, స్వపరిపాలనము గానేరదు మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు విఫలమగుటకు కారణమేమి? వాక్యాంతర్యము, తేలిక న్నాతంత్ర్యము, మున్నగు జనస్వాతంత్ర్యములన రక్షింప లేకబోవుటచేతనేగద. మిగిలిన మార్కులెన్నియున్న నేమిఫలము? మానవునికి ముఖ్యమైనరములగు ప్రాథమిక స్వత్వములు నిలువనపుడు, తక్కినవన్నియు వ్యర్థమేయగును. రాబోవు సంస్కరణములలోనయినను, జనస్వాతంత్ర్యములను తప్పక రక్షించుకొనుట యత్యావశ్యకము. మితవాదు విధాన మీనత్యమును గుర్తించినది. మాంఛెస్టరు గార్డియను ప్రకారము కీవిషయ మప్పుడే కలవరము గలిగించుచున్నది. మితవాదులను మాంఛెస్టరు గార్డియను ప్రకారము ఎంత బుజ్జగించినను, దేశ వికాసమోనబోవజాలదు. స్వరాజ్యవిధానమును తయార జేయుటకు అన్ని పక్షములవారును డిల్లీలో గాంధీ మహాత్ముని యధ్యక్షత క్రింద జేరియున్నారు. ఎల్లరదృష్టియు యీసభపై నిగుడింపబడియున్నది. రాజకీయ సాంఘికపక్షము లన్నిటి మధ్య నుండొగము గుడుర్చుటకు గాఢప్రయత్నము జరుపబడుచున్నది. ఈ ప్రయత్నము సఫలమగుచో, అధికారుల విభజనయత్నములు కొనసాగనేరవు. ఏకమత్యమునందే స్వరాజ్యముగలదు. సంయోగ సమావేశమునందే కమత్యము స్థిరపడునెడల, భారతజాతి అచిరకాలములో స్వరాజ్య గమ్యస్థానమును తప్పక జేరగలదు.

మరియొక సమావేశము

మరియొకమారు వాసింగులను సమావేశమును కూర్చవలయునని, అమెరికా సినేటుసభ వారొక తీర్మానము గావించిరి. ఇట్టి సమావేశమున కింకను తరుణము రాలేదని, అధ్యక్షులగు కూలిడ్జిగారది వరకు సూచించియుండిరి. ఇట్టిస్థితిలో రెండవసమావేశము జరుగునా? భూమిమీదను సంక్రమమైనను యుద్ధసామగ్రిని తగ్గించుటయే యీ సమావేశపు ముఖ్యోద్దేశ్యము. ప్రథమవాసింగులను సమావేశము విఫలమయినటుల ఎంచవచ్చును. కారణమేమి? పెద్దజాతు లీవిషయమున చిన్న జాతులకు మార్గముజూపవలసియుండగ, నటుల గావింపకపోవుటచే అసర్థములు పెక్కులు వాటిల్లినవి. సభలును సమావేశములును పెరుగుచున్నను, క్రియలో విశేషము మార్పుగనుపించుటలేదు. జాతులహృదయము లింకను మెత్తపడలేదు. ప్రాతవైషమ్యము లింకను చల్లారలేదు. ప్రతిదేశమును తనబాగును జూచుకొనునే గాని యితరులబాగును గూర్చి విచారించుటలేదు. ప్రతిజాతికిని స్వయం నిర్ణయాధికారమిచ్చుటకును, పరాధీనతను తీర్పు మాపుటకును ప్రయత్నము జరిగినగాని, ప్రపంచ శాంతి శాశ్వతముగ గుదురనేరదు. విల్పచుమహా

శయము మొదట సీసత్యమును తేటచెను గాని, దానిని సంధిపత్రమున జొప్పింపలేక జూచును. వర్ష లీనుసంధి, ప్రపంచ దుఃఖమును హెచ్చు జేయుటకు కారణము స్వయంవిర్భయనూత్రము లేకండుటయే. ఈమారయినను అట్టిప్రయత్నము జరగునా? జరిగినను, అది సఫలమగునా? ఇంకొండు, ప్రాంసు, ఇటలీ మున్నగుదేశములు తమ పరిపాలనముక్రింద నున్న జాతులకు స్వాతంత్ర్యమిచ్చునని యూహించుటకష్టము. మాండేలులను పేరతో ఎక్కుడుభాగములు వీరిపాలనచుక్రిందకు వచ్చెను. ప్రపంచ కళ్యాణముకొరకు స్వాధ్యము త్యజించుట కీ పెద్ద జాతులు బూనుకొనినగాని, అనుకూలఫలితము గలుగనేరదు. మరయొక వాపింగుటను సమావేశమును జరపుట కష్టముగాదు. మరల ప్రపంచముల గావించుటయు, తీర్మానముల జేయుటయు సుకరమే. కాని, ఏయద్వైతముకొరకై సీసభలను గావించుచున్నారో ఆయద్వైతములు నెఱవేరుటమాత్రము దుర్లభము. జనీవలో యద్వైతవారణకై జేసిన యొడంబడిక మూల్యద్రవ్యము. తక్కిన యొడంబడికలకుమాత్రము వేరు ఫలముండునా? ఈ సమస్యను పరిష్కరింపవలెననిన, పారమార్థికదృష్టి జూపవలయును. కేవల భౌతిక దృష్టిబలవీన, పరిస్థితులు చక్కబడనేరవు.

“ఇండియన్ రివ్యూ” పత్రిక

ఇండియన్ రివ్యూపత్రికను ప్రారంభించి, ఇరు పదియైదు సంవత్సరములగుటచే, పత్రికాధిపతులగు జి. ఎ. నటేశనుగారిని గౌరవించుటకు, మద్రాసు పౌరులు నేడొక జహిరంగసభ గావించెదరు. నటేశను గారి గ్రంథ ప్రకటనమువలన నేమి, ఇండియన్ రివ్యూ పత్రిక ద్వారా నేమి, రాజకీయ ప్రచారము హిందూ జైముః విశేషముగ జరిగె ననుటకు సందియము లేదు. నేడు కలుపు రీ కార్యమునకు బూనుకొనుచున్నను, నటేశనుగారే మొదట మార్గదర్శకులుగ నుండిరి. ఖండంతరములందు గూడ నటేశనుగారి ప్రచురణములు వ్యాప్తిగాంచెను. బ్రిటీషు ప్రముఖులెమి, హైందవ ప్రముఖులెమి ఇండియన్ రివ్యూ పత్రికకు వ్యాసములను పంపుచుండిరి. సిల్వరుజూబిలీ మహోత్సవమునకు రామ్మే మాక్నాలు, ఆలివియరు ప్రభువు మున్నగువారలు ఆభినందనవార్తలు బంపుటజూడ, ఇండియన్ రివ్యూ కెట్టి ప్రచారము గలవో యూహింపవచ్చును. పత్రికా సంపాదకులొక రీతియన గౌరవంబడుట, సంపాదకుల కెల్లరకును సుతస్రదము. హిందూ దేశమునందుగూడ పత్రికల కలుకుబడి నానాటికి బెరుగుచున్నది. ప్రజాభ్యుదయమునకును, ప్రజా స్వాతంత్ర్యరక్షణకును, పత్రికలు ప్రాణప్రదములని గురింపబడుచున్నవి. పసను పత్రికాస్వాతంత్ర్యము సంరక్షింపబడినగాని, పత్రికలు నిజధర్మమును నిర్వర్తించజాలవు. పత్రికలు ప్రజాభిప్రాయమును స్వేచ్ఛగ ప్రచురింపలేనంతవరకు, పాశ్చాత్యపత్రికలతో దులదూగజాలవు. ఇండియన్ రివ్యూపత్రిక నభినందించెడి మాక్నాలు ఆలివియరు ప్రభువులుగా క్రి విషయమున శ్రద్ధ వహింపవలెను. ప్రపంచము బనికెరాదనియు, న్యాయమే ప్రపంచమున రాజ్యము చేయవలయుననియు, మాక్నాలుగారు చెలుపుచున్నారు. వీరికోర్కె

సఫలము గావలయునను నెడల, ప్రజల ప్రధాన స్వాతంత్ర్యములను పునరుద్ధరించుట ముఖ్యము. కేవల సానుభూతి వాద్యములును, స్త్రోత్రపాఠములును ఇట్టి ప్రయోజనమునకు తోడ్పడజాలవు.

స్వేచ్ఛాభంగము

బ్రిటీషు ఇండియాలోవలెనే, ఫ్రెంచిఇండియాలోగూడ భారతీయుల వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యమునకు భంగము వాటిల్లుచున్నట్లు చెలియుచున్నది. అరవిందయోగి శిష్యులగు క్రియత మోతీలాల్ రాయి గారు చంద్రనాగూరునందు ప్రసర్తకాశ్రమమును స్థాపించి పాటుబడుచున్నారు. అక్కడ మతభోధ గావించి, యోగవిద్యను బోధించుచున్నారు. వీరికి దార్శన్యమనిన నెఱడదు. తమ యద్వైతములను వీరు పెక్కుమార్లు ప్రకటించిరి. తమధనమునకైని ధర్మవ్యాపనమునకై వివిధయోగించుచున్న సీ ప్రముఖుని చంద్రనాగూరు పరిపాలకుడు ఎటుల ఆవమానపరచినదియు, మోతీలాల్ రాయిగారు ప్రకటించిరి. వీరి ప్రవర్తక పత్రిక నిలిపివేయబడెను. వీరికవిజ్ఞానము పునుచ్చేరి గవర్నరు గారికి గూడ బంపిరి. ప్రజలకు స్వపరిపాలనలేనిది, పరిపాలనమునందున్నను, భేదమంతగ నుండదు. మతసంచలనమునందుగూడ జోక్యము కలుగజేసికొనుట సామాన్యమగుచున్నది. అనుమానము మీద శిక్షించుట పరిపాటియగుచున్నది. మోతీలాల్ రాయి గారి పై మోసిన నేరములు రెండు. ఎల్లరను స్వేచ్ఛగ రానిచ్చుట యొకటి. మతసభల లాభమును అందరును పొందుటయే తమయద్వైతమనియు, అందుచే వచ్చినవా రేయద్వైతములుగలవారో తమకు చెలియదనియు వీరు నుడివిరి. తమ శిష్యులకు దీక్షనిచ్చుటకై సలిపిన యుత్సవము బహిరంగసభగాదని వీరు, సూచించిరి. ఫ్రెంచి ఇండియాలోగూడ నిర్బంధములు కొనసాగుచున్నవి. స్వరాజ్యము పొందినగాని, యిట్టిచిక్కులు దీరిపోవు.

ఎన్నికహక్కు

శ్రీ పురుషు లెల్లరకును వోటునిచ్చేడి యధికార ముండవలయునను యభిప్రాయము పాశ్చాత్య ప్రపంచమునందు వ్యాప్తమగుచున్నది. కాని దీనినింకను ఆచరణలోబెట్టుటకు, పాశ్చాత్యులు నెను దీయుచున్నారు. జపానునం దిట్టి సంస్కరణమును ప్రవేశపెట్టుటకు సమయ మాసన్నమయినదని, అక్కడ ప్రధానమంత్రిగారు తలంచుచున్నారు. అందుచే ప్రాత చట్టమును మార్చి క్రొత్త చట్టమును ప్రవేశపెట్టెదరని, విదేశ వార్తలు చెలుపుచున్నవి. జపానుదేశము చాలముం దడుగునై చుచున్నది. పన్నునిచ్చేడినా రెల్లరకును వోటునిచ్చేడి అధికారముండుట యుక్తము. జపానుదేశము పాశ్చాత్యదేశములకు మార్గము జూపుచున్న దనుటకు సందియములేదు. గాంధీ మహాత్ముడు సూచించిన పద్ధతిప్రకారము, వోటిచ్చు గణికారము ప్రజలకృషి ననుసరించియుండును. దీని యావశ్యకతను గుర్తించుట కింకను కాలముబట్ట వచ్చును. కాని, మానవుని హక్కులను విస్తరింపజేయుటలో ప్రాచ్యప్రపంచము ముందడుగువైచుట శుభచిహ్నమని ఎంచెదము.

ఆర్థిక విచారణ

నర్ బేసిల్ బ్లాక్టెగూర్గు తలపెట్టిన ఆర్థిక విచారణ, భూయపు విచారణగాదు. ముందెన్నడో జేయవలసిన విచారణకు ఎట్టి ఆధారములుగలవో, విశ్వేశ్వరయ్య సంఘమువారు కనుగొనెదరు. ఆర్థిక పరిశీలన మే పద్ధతులపై జరగవలయునో వీరు సూచించెదరు. ఆర్థికవిచారణ జరుగుట కంత ఖర్చుగనో, వివరింపబడును. ఇదియంతయు ముగిసిన పిమ్మట, సాధ్యమగుచో కేరొక విచారణసంఘము నియమింపబడును. ఈలోపుగ, పన్నులసంఘము తనపనులను ముగించును. ఆర్థికసంఘమునకును, పన్నులసంఘమునకును సంబంధముండనేరదు. ఆర్థికసీతీని నిర్ణయింపకుండ పన్నులను నిర్ణయించుట కెటుల సాధ్యమగునో చెలియదు. ఈరహస్యము బ్లాక్టెగూర్గికి తెలియును.

తీయదారుల ఆఖండవిజయము

బెంగాలు ఆర్డినెన్సుపై చర్చ

అసెంబ్లీలో బుధవారమునాడు చర్చజరుపబడును
సి. దొరసామి అయ్యంగారు తీర్మానము ప్రతిపాదించెదరు

శ్రీశ్రీ, జనవరి 28:—జనవరి 28 వ తేదీ బుధవారమునాడు భారత సామ్రాజ్యకానసభయందు బెంగాలు ఆర్డినెన్సుపై చర్చ జరుపబడును. ఈదినవ తీర్మానమును సి. దొరసామి అయ్యంగారు ప్రతిపాదించెదరు:—“బెంగాల్ రాష్ట్రము కొరకు గవర్నరు జనరలుగారిచే నిర్మింపబడిన 1924 వ బెంగాలు క్రిమినల్ ఆర్డినెన్సును భారత సామ్రాజ్యకానసభ కానసముచే వెంటనే రద్దుచేయుటకు తగిన చర్యదీక్షకొనవలసినదని యీ అసెంబ్లీ గవర్నరు జనరలుగారిని సభ్యులకు సిఫార్సు చేయుచున్నది.”

బర్మలో ఏనుగులు

1923-1924 లో అనగా 81-8-21 వ తేదీతో ఆంధ్రమైన పత్తరమున బర్మా అడవులలో 609 ఏనుగులను పట్టుకొనిరి. వానిలో 20 వారిపోయినవి. 121 చచ్చిపోయినవి. వీనిలో పిల్లవీనుగలగూడ చేరియున్నవి. (మదరాసు మెయిలు)

మోటారు ప్రమాదము

రంగూను, జనవరి 28:— రంగూను కు తర్రఖాగమున విక్టోరియా యెవిన్యూయందు మోటారు డీకొనుటచే చాల ప్రమాదము సంభవించిది, ఇద్దరుదొరలకు దొరసానికి బెబ్బుతిగిలినది. ఈ ప్రమాదముందు నాలుగు మోటారుబండ్లు సంబంధించియున్నవి. కాని ఒక కా రాష్ట్రమును విడిచిపోయినది. ఒక భూమిమోటారు బండికి బెబ్బుతిగిలుటచే శిథిలావస్థయందున్నది. దొరలకు బెబ్బులు విశేషముగా లేవుగాని దొరసానికిమాత్రము దారుణముగ బెబ్బులు తగిలెను. ఒకచేయి కాయక్రింద బడినలుగుటచే విడిగి ఆమె యాసుపత్రిలో నున్నది. దీనినినాభివృద్ధి గలుగుచున్నది.

బొంబాయి వార్తలు

జనవరి 28:— నేడు మధ్యాహ్నమున విచ్చిన చైనా యను తపాల యాడలో పచ్చినవారలలో 57 మంబాగు బట్టుగా రొకడు.

రు 7000 దొంగతనము

గ్లాస్టరు, హాంక నమనిచ్చు కావలియుండగా మూల్యమున నేనలోనిపెట్టె నొకదాని దాటించి దానిలో నేడు వేలరూప్యములకు బైబడిసాత్తు నపహరించినందున మూడురాష్ట్రీయ ప్రధానస్వాయాధిపతియొద్ద విచారింపబడుచుండిరి. నేడు తప్ప నొప్పుకొనిరి. ఈ నేరము మూల్యముజిల్లా స్వాయాధిపతియొద్దకు మార్చబడినది.

భారతశాసనసభ

యస్. సి. బోసుగారి ప్రవాసము

బెంగాలు ఆర్డినెన్సు బిల్లు చర్చించబడును

ఇండియన్ కలెన్సిబిల్లుపై చర్చ

ప్రశ్నోత్తరములు

శ్రీ బి. జనవరి 28—భారతసామ్రాజ్యశాసనసభ నేడు తిరిగి సమావేశమయ్యెను. కల్యాణ, సిల్కెట్టుజిల్లాలు బంగళారాష్ట్రమునందు గలవనియుననియు, కరంసీకమిటి నియమింపవలయుననియు, ముఖ్యన్యాయస్థానమును (Supreme court) నిర్మించవలయుననియు గోరుఅధికార తీర్మానములు విషయాంతరములతో యందగలవు. సభయందును, ప్రేక్షకుల గలరిలును క్రీష్ణిరిక పల్కనండును. ప్రేక్షకుల గలరిలందుగల వారిలో సోజనివారుడుగారు ముఖ్యులు.

పోస్టు టెలిగ్రాముల డైరెక్టరు జనరలైన సర్ జో ప్రేక్షార్లు, పరిశ్రామిక శాఖవారుగొంగారు రాజధర్మి ప్రమాణముల దీసికొనుటతో సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. ప్రశ్నోత్తరముల నిమిత్తము ఒకగంట విశ్రాంతినిపెట్టెను.

తూర్పుయండియా రైల్వేయారు మూడవ తరగతి ప్రయాణికులకొరకు తుపయోగింపబడుచున్న మొత్తపురండ్లలో ముగ్గురొడ్ల సదుపాయములుగల మూడవతరగతి ప్రయాణికుల బండ్లు నూటికి రెండు వంతున గలవనియు బి. యన్. వర్మయ్య. రైల్వేయారు 3750000 లక్షలనియు తేయుట్టు మెంటును సర్ ప్రాజెక్టు పునీతశాసనసభ సమీక్షింపగల సమాధాన మిచ్చుచు శాఖలకు వెళ్లెను. ఇంగ్లాండునందు పౌర మెంటు జనరలెన్నిక మధ్యకమ్మలచే తగాతాలనున్న బాకీ సొమ్ము పరిష్కారము గాబడలేదనియు, పైక విషయముగ బనిచూచుటకు సర్. బి. యన్. మిత్రగారు నియమింపబడిననియు సర్ జేసీబి ట్యాంట్ల గారు సర్ ప్రాజెక్టు గారు చేసిన మరయుక ప్రశ్నకు జవాబిచ్చిరి.

కలకత్తా కార్పొరేషనులో ముఖ్య కార్య నిర్వహణాధికారిగ అని చేయుటకు స్థానిక ప్రభుత్వమునే మంజూరు కావలయుటకు పూర్వమందున, అనంతర మందును యస్. సి. బోసుగారు గావించిన పక్షమునబట్టి మూడవ రిస్కలేషను ప్రకారమాయన ప్రభుత్వవశ మందున డి. జి. చంద్రగిరి సర్ ఆలెగ్జాండరు వడ్డీమెనగారు ప్రభుత్వమిచ్చిరి. యస్. సి. బోసు, ఎ. బి. రాయ. యస్. సి. మిత్రగారు అదరణయందు గావించబడిన సోదాఫలిత విషయమున డెల్టాటకు జేయవలయును అంగీకరింపడు.

పోస్టు టెలిగ్రాఫు శాఖలమిత్తవ్యయ పరిపాలన విషయ మును విచారించుట టీకల యెర్పాటుకావలసిన కమిటియంతల నొక్క అసభికార సభ్యుడును నియమించ బడలేదనియు, శాఖయొక్క నిర్బంధివ్యయము జీతపుర్రలులు కమిటీయ విచారణ సల్పబడ నిజాతుండ తేయుటకు గారిం మేమనియు దొర స్వామిఅయ్యంగారు ప్రశ్నించిరి. గౌరవనీయులైన సర్ భూ శేంద్రమిత్ర గారు జవాబిచ్చిరి:—

(1) పనులు జరుగుటయందు లోటుతేకుండ శాఖయందలి పనులను మూర్ఖులు, నూతన మార్గముల నవలంబించియు సాధ్యమైనంత మిత్యయముతో పోస్టు టెలిగ్రాఫుశాఖ పరిపాలనము జరుపబడుటకే సంఘము యెర్పాటు కావడెను. శాఖకు సంబంధించిన వ్యవహారములను విచారణచేయుటకు నిర్దేశపబడి నదీసంఘము. పరిపాలన వివరములను విచారించుటకే కమిటి నిర్దేశపబడినది. దొరతనమువారి అభిప్రాయము ప్రకారముగ అనుభవముగల పోస్టు అధికారియు, ఆధిక శాఖ ప్రతినిధియు, అనుభవముగల టెలిగ్రాఫు శాఖాధికారియుగల నొక చిన్న సంఘము యావిచారణము బాగుగ నెరవేర్చగలదు. (2) జీతములను పొచ్చించుటకు గాని తగ్గింపుటకు గాని కమిటి కేమియు సంబంధములేదని నేతర్పించినది బట్టి గ్రహింపవలెను. జీతము లవిషయమై ప్రస్తుతము విచారణగావించుటావశ్యకము లేదని ప్రభుత్వముయొక్క అభిప్రాయము. రిస్కలేషను, ఆర్డినెన్సుల క్రింద ఆరెస్టు కాబడినవారిని అసలునేరముల క్రింద విచారణ చేయుట మంచిని ప్రభుత్వము సలహానియబడినది. ఆట్టివారిని విచారణచేయుటయే ప్రభుత్వముయొక్క విధానమని కె. కె. చంద్రగిరి సర్ ఆలెగ్జాండరు వడ్డీమెనగారు జవాబిచ్చిరి. తమపై నీయబడిన సాక్ష్యము ప్రభుత్వవశమందున్న నిర్బంధితులకు డెల్టాటనాడుని దొరతనమును రంగ సామి అయ్యంగారు ప్రశ్నించిరి.

వీనేరములన ప్రవాసితులు నిర్బంధింపబడిన నడియ, సాక్ష్యముయొక్క సామాన్య పరిమితయు నిర్బంధితులకు డెల్టాటనాడు. కాని పూర్తిగా సాక్ష్యము డెల్టాటనాడు సాక్ష్యము బంపబడెదగుగాన సాక్ష్యముయొక్క సామాన్యపరిమితి మూర్తి మే ప్రవాసితుల కరిగింపబడెను.

ఇద్దరు న్యాయమూర్తుల తీర్మానముల మూలమున ప్రయోగపరిపరచిన చామరులలో గారు గోర నది సాధ్యముగాదని జేయవలయును డెల్టాట. నిర్బంధింపబడినవారు విస్తృతదృశ్య సభ్యులని న్యాయమూర్తులు నమ్ముటకు సహేతుకమైన కారణములుగలవని జేయవలయును శాసనసభ్యులకు డెల్టాట.

సర్ ప్రజెక్టు గారుకి సమాధానమిచ్చుచు బోసుగారి ట్టు డెల్టాట. ఇంతవరకును సభ్యులనుకొనునట్లు వలసరాజ్యకమిటి వారివద్దనుంచి నిజేదికము రాలేదు. కమిటి సభ్యులలో నిర్దయ మెకారాంతునును వాఖిలచేసిరి దానిని ప్రయరించు విషయమై ఆలోచించుచున్నాము.

సమగ్రమర్క నాశాసనపు (Mercantile marine Committee) నిజేదికము ప్రయరింపబడుటకు ప్రభుత్వమింకను విచారణము సల్పుచున్నది ఇంకను దొరతన మే తీర్మానమునకు సురా లేదు. మొత్తము మీద నేడు 120 ప్రశ్నలకు ప్రభుత్వ తర మీయుబడెను.

మాంటేగుగారి మరణమునకు సానుభూతి

కీర్తిశేఖరుల మాంటేగుగారి కుటుంబమునకు శాసనసభ యొక్క సానుభూతిని బంపవలయునని సర్ శివస్వామి అయ్యరు గారు ప్రతిపాదించిరి. మాంటేగుగారు పార్లమెంటు సామ్రాజ్యనిర్మాతయని అయ్యరుగారు నడిచిరి. ఇతరుల మనోభావములును, ఆశయములును పూర్తిగా తెలిసికొనగలిగిన మహాయోగ్యత మాంటేగుగారికిగలదు. శివస్వామి అయ్యరుగారు డెల్టాట సంగతులందు స్వరాజ్యవాదపక్షమున పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు పాల్గొనిరి. మాంటేగుగారి రాజకీయ సంస్కరణవిధాన మెంత అసంపూర్ణమగునన్నదని సభ్యులు భావించినను నాయన కక్షించినంత భారతదేశభావ్యుడయ్యును కొరకు యత్నించెనటని నిర్వివాదాంశము. “మేమాయనను గౌరవించుచున్నాము. సదభిప్రాయముల కా యన ను మన్నించుచున్నాము. వారి మరణమునకు మేము విచారించుచున్నాము. అయినప్పటికిని వారు గావించిన సత్కార్యమిట్లు అసంపూర్ణముగ జరిగిమిచ్చినదని దుఃఖించుచున్నాము” అని శివస్వామి అయ్యరుగారు నడిచిరి. యూ. సి. యను సభ్యుల పక్షమున సర్ కాంటెలు రొడ్డుగారు మాట్లాడి మాంటేగుగారు తనకక్షి యంతయు భారపోసి భారతదేశభావ్యుడై దోడ్పడెనని డెల్టాట.

భారత పరిపాలన చట్టము తయారుకాబడునపుడును, భద్రముగ ఆమోదించుటకుచేసిన ప్రయత్నములను అనశ్చయమున తమకు తెలియననియు, మాంటేగుగారత్యర్థముకే పరిశ్రమమును తెలిసి తెలుసు జూపెననియు భారత శాసనసభా నాయకుడగు మడ్డీమెనగారు డెల్టాట. వారి రాజీనామా సందర్భమందలి కష్టతరమైన వారసులందు గలిన మనస్సుకంటుచుచే మాంటేగుగారి కాలమరణమువారిపడిరి తాను దలచుచున్నానని సర్ ఆలెగ్జాండరుగారు నడిచిరి. భారతదేశమున మూంటేగుగారికి అధికాత్మాహము జనించెడిది. రాజకీయ వివాదములంతమొందిన విషయ భారతదేశ చరిత్రయందు మాంటేగుగారిపేరు శాన్యతముగ నిల్చునని జేయవలయును వక్కాణించెను. (పూర్వదృశము)

సర్ ప్రెడరెక్టు వైలుగారును మాంటేగుగారును పార్లమెంటునందు పదిసంవత్సరములు సహచరులయి, అసంఖ్య అభ్యుత్తరపదవికి తన్ను మాంటేగుగారు పెనుపథ్య ప్రభుగారికి సిఫార్సుగావించిననియు డెల్టాట మాంటేగుగారి అమృతమేధాకక్షి ని ప్రశంసించెను. సానుభూతిని డెల్టాట జేయుచుగావించబడిన తీర్మానమున ప్రసంగమును మాంటేగుగారి కుటుంబమునకు పంపెదనని శాసనసభాధ్యక్షుడు వాగ్దానము గావించెను.

వైనిక విన్యాసములను సభ్యులు సందర్శించుటకు చేయబడిన యెర్పాటులకు డెల్టాట సంతసమునకు వందకము లర్పించుచు ముఖ్య సాధిపతి బంపిన ఉత్తరమును అధ్యక్షుడు శాసనసభయందు జదివెను. సభ్యులందు హాజరుగనన్న ముఖ్య సాధిపతికి అధ్యక్షుడు వందకములను డెల్టాట.

ఫువ్వల్లో:—కొన్ని సంగతులను డెల్టాట చమన లాలుగారు వారి స్థానమందుండి లేచిరి. తమ స్థానమందుండ తలసినదని అధ్యక్షుడు చమన లాలుగారిని గోరెను.

ముఖ్య సాధిపతికి నమ్మబడెడియో డెల్టాటనాడునని చమన లాలుగారు బల్కిరి.

నిన్నటి శాసనసభయందు జూపినవైఖరికంటె ఉచిత మార్గము నవలంబించినయెడ తాను సభ్యుని మాట్లాడనిచ్చెదనని అధ్యక్షుడు డెల్టాట.

చమన లాలు:—వైనిక విన్యాసములందు తీరగాత్రుడైన వైనికనుకు సభవారి సానుభూతి జూపవలసియున్నదని చమన లాలు గారనెను.

సభ సభ్యుల నవ్యమండగాయములు దినన సోతెరునింపాడిగనున్నాడు అని ముఖ్య సాధిపతి సమాధానమిచ్చెను.

కె. సి. నీయోగి, యం. ఎ. జిన్నా, సర్ పునాత్తయి వారు, డార్వీన్ డెల్టాట భారత సామ్రాజ్యశాసనసభ కార్యక్రమమునకు అగ్రాసనాధిపతి సర్దుముగ నుండెదనని అధ్యక్షుడు డెల్టాట, శాసనసభనువిడిచి వెడలిపోయెను. పిమ్మట నియోగిగారు అగ్రాసనాధిపతిని జూపించి పీఠ ములంకరించిరి.

అసభికార తీర్మానములు

అస్సాము శాసనసభయందు గడచిన జూలై నెలలో తీర్మానింపబడిన రీతిని కల్యాణ సిల్కెట్టు జిల్లాలను తిరిగి వంగరాష్ట్రముందు గలుపుటకు వెంటనే తగిన ప్రయత్నములు ప్రభుత్వము చేయవలయునని గోరుచు అన్నే గారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. తీర్మానముయొక్క ముఖ్యోద్దేశములను స్పష్టముగ డెల్టాట యామార్గమును సంబంధించిన ప్రజలు అంగీకారమును జూపునపుడు వారికొరక ఆమోదింది శాసనసభ అభిప్రాయమును మన్నించుట ప్రభుత్వపుకర్త వ్యవస్థ అన్నే గారు ప్రసంగించిరి.

ఈవిషయమే యిండియా ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించి అభిప్రాయమునకు వచ్చుటకు తగినకాలవ్యవధి లేదని సర్ ఆలెగ్జాండరుగారు డెల్టాట. సిల్కెట్టుజిల్లాను వంగరాష్ట్రముందు జేర్చుటలసినదని ఆందోళనము యిదివరకెగలదనియు, కల్యాణగుజరాడ వంగరాష్ట్రముందు చేర్చవలయునను ఉద్యమము నూతనమైనది నియు మడ్డీమెనగారు నడిచిరి. భాషాపాదముయొక్క బలమును గురించి, సిల్కెట్టుభాష పడమటి వంగరాష్ట్రముందు యెవ్వరికిని తెలియదని వడ్డీమెనగారు నడిచిరి. రెండున్నర మిలియనుల జనాభా గల సిల్కెట్టును, 1 మిలియనుల జనాభా గల కచ్చార్ను వంగరాష్ట్రముందు గలుపబడినచో, యేడుమిలియనుల జనాభాగల అస్సామురాజ్యమునందు మహా సాల్వమిలియనుల జనులుమూర్తిమై ప్రజలుండెదరు అస్సామురాష్ట్ర శాసనసభయందు మిక్కిలి అధిక సంఖ్యాకులకు శాసనసభ్యులు వోటుచేయులేదు. మరియు పెక్కుమందిశాసనసభ్యులు గైరుమహాజిలై. ఈజిల్లాలు వంగరాష్ట్రములో గలియుటకు సమ్యగించినను, వంగరాష్ట్రము యాజిల్లాలు తనలో గలుపుకొనుట కిచ్చగించునో లేదో తెలిసికొనవలసియున్నది. ముఖ్యముగా లూషింగ్ డెల్టాట సాధ్యతను వహించుటకు వంగరాష్ట్రము యిష్టపడునో లేదో ముందుగ తెలిసికొనవలసియున్నది. సిల్కెట్టు జిల్లాలోని భూములుఖాసుపు తెలియుమెంటులో నున్నవి. కాని కొన్ని భాగము తాత్కాలిక తెలియుమెంటులో నున్నవి. సిల్కెట్టు జిల్లాయందు నూటికి రెండు మంది జనులు వహిస్తుదియును, 48 మంది హిందువులు. కాచ్చార్లలో నూటికి 83 మంది జనులు మహమ్మదీయులు, 64 మంది హిందువులు. రెండు జిల్లాలును సంయుక్తము గావించియెడ, శాసనసభయందు ప్రాతినిధ్యస్థానముల విషయమున తిరిగి ఆలోచించవలయును. మార్పులు చేయవలసియున్నది. అస్సాము దొరతనమువారి తాత్కాలిక అభిప్రాయములు చేరెననియు, వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వపు సంకల్ప మేట్టు మెంటు కొలదినినముల క్రిండుటనే ఆంధ్రనియు జేయవలయును పల్కినను, కాన ఈమధ్య యెడ యిండియా ప్రభుత్వము యనమిత్తముని యేమియు ప్రస్తుతిము డెల్టాటలరు అని జేయవలయును మడ్డీమెనగారు పల్కిరి.

ఫలహారాంతరము శాసనసభ తిరిగి సమావేశమై అన్నే గారి తీర్మానముపై చర్చప్రారంభించెను.

అస్సాము అధికారసభ్యుడు కొనుగ్రేవుగారు అన్నే గారి తీర్మానముపై ప్రసంగించుచు, విభజనోద్యమ నాయకుడగు కె. కె. చందాగా రీతీర్మానమును ప్రతిపాదించనందులకు వగచిరికాని రెండు జిల్లాలు వంగరాష్ట్రముందు గలుపవలయునను ఆందోళనము నిజమైనది గాదనియు, ఈ తీర్మాన మహా దిండుకుట పెక్కు యొక్కట్లులు గలననియు, కొనుగ్రేవుగారు బల్కిరి. అస్సాము శాసనసభయొక్క వోటు మిక్కిలి తక్కువ సభ్యులచే నీయబడెను. ఇయవది యద్దరు సభ్యులు తీర్మానమున కనుకూలముగను, పదివేలమిది మంది ప్రతిగూలముగను వోటు చేయుబడెను. ఈ సమయముందు తీర్మానమునకు కచ్చార్ చేర్చబడెను. ఈసమయమునకు పూర్వము ఈసంగతి ప్రభుత్వమున కెరకలేదు కచ్చార్లనందు ముఖ్యమైన పరిశ్రమ గలదు. లేయతుతోటలవారు విభజనమునకు తీవ్రముగ ప్రతికూలముగ నున్నారు. మహమ్మదీయులలో చాలాభాగము విభజన మంగీకరించుటలేదు. ఆంజుమానియా యింస్లామియా సంఘము యీ తీర్మానమును ప్రతిఘటింపవలసినదని కొనుగ్రేవుగారికి తలచి బంపెను కచ్చార్ జిల్లా పరిపాలకులలో లూషింగ్ డెల్టాటముల యాజిల్లాగెడు కచ్చార్లజిల్లా వంగరాష్ట్రమునకు బదలాయించబడినచో, లూషింగ్ డెల్టాటగుడ వంగరాష్ట్రములో చేర్చవలయును. సిల్కెట్టు ప్రజలు వంగరాష్ట్రములో జేర్చవలయునని ఆందోళనము జేయుచున్నారు. కాని యి జిల్లాలోని ఆదాయము చాల తక్కువయెనది. ఈజిల్లావారు అస్సాము రాష్ట్రముందుండుటచే వారిపరిణామమున కెట్టి అంతరాయములును వాటిల్లుటలేదు. కచ్చార్ పరిపాలనవిధానమును మార్పుటకుతగిన

కారణములేవియు నిదర్శించబడ లేదనియు, రివిన్యూ చాలని సిల్వెటూ జిల్లాను దీనికొనుటకు వంగప్రభుత్వ మంగీకరించిన యొడ, నిజాభిప్రాయమును గనుగొనుటకు విచారణము సల్పవలయునని కోస్తున్నారని వర్ణించెను.

బంగారావస్థమందు తేరుటకు బ్రజలు ఇష్టముగ నున్నారనియు మొదలగు కారణములను దెల్పి, కోస్తున్నారని ప్రసంగమునందలి కొన్ని వివాదాంశములను అనుమతాభిభావము గాను ప్రతిఘటించిరి. సిల్వెటూను దీనివలన మే గల పట్టుదల అంతిమత కచ్చారమందు లేదనుటకు వా ప్రసంగనిదెల్పి, తెల్పే బకు సమాజేశ్వరరక్షణ తీర్మానమై చర్చ నిర్విఘటనమునందని భావించు గోరిరి. ఈసూచన అంగీకరింపబడెను.

మూరకముక రెన్సికమిటి

చాటింగుటన్ స్థితి రిపోర్టు అనంతరమందుండియు నొదవిన అనుభవము ప్రకారము పూర్తి మూరకముకరస్థిమయ్య విచారించి భవిష్యత్తునందు దలంబించవలసిన విధానమును దెల్పుటకు భారతీయులు అభ్యర్థించుటకు అధిక సంఖ్యాకులగు అధికార భారతీయులు సభ్యులుగను గలయొక కమిటీని వెంటనే నియమించుటకు భూపతిరాజు వెంటటపటిరాజుగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. అమలునందున్న మూరకవిధానమందలి కల్పితములను విమర్శించి కరెన్సికమిటను నియమించవలసినదని యొక గ్రీవముగ భారతీయులును బిశాపీయనులయు గొరుటను దెల్పి భారతదేశపు మూరకమును స్థిరము గావించుటయందును, నాణ్య ప్రమాణమును నిర్ణయించుకొనుటకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వ మెంతమాత్రమును అంతరాయములుకల్పించ నలదని వెంటటపటి రాజుగారు గోరిరి. ఇంగ్లాండునకు భారతదేశ మియవలసినకట్టుముల కింద మాత్రమే పాస్ట్రా డ్రాఫ్టుల పంపబడవలయునా, బంగారు ప్రమాణము (d standard) ఇంగ్లాండు నందుండువలయునా లేక భారతదేశ మందుండవలయునా యాపాయకును పానునకును ప్రమాణ మెట్లుండవలయును అను మొదలగు విషయ ప్రశ్నల యీ సందర్భమునందు మనల నెదురు కొనుచున్నవని రాజుగారు వచించిరి. ఈవిషయ ప్రశ్నలన్నియును పరిష్కారము చేయవలయుటకు భారతీయుల అభిప్రాయము ప్రాబల్యముగ నుండవలయుగాన తాను అధిక సంఖ్యాకులకు భారత సభ్యులును, భారత అగ్రాసనాధిపతియు కమిటీయందుండువలయునని తాను గోరిరినని ప్రతిపాదకుడు నుడికెను.

బెంగాలు ఆర్డెనన్సులపై చర్చ

ఈసభయందు సర్ అలెగ్జాండరు గారు లేచి, అధికార కార్యక్రమదిన మగు 23-వ తేదీ బుధవారము నాడు బెంగాలు ఆర్డెనన్సు బిల్లుపై ఆసెంబ్లీయందు చర్చ జరుపబడునని గుర్తించెను. సోమవారమునాడు జరుపుటకు నిశ్చయింపబడిన కార్యక్రమమునందు మార్పుచేయుటకు వీలులేదని దేశీయసభ్యుడు బల్లెను.

సర్ కాంటెల్ రోడ్డుగారి ప్రతిఘటనము

రెండుకారణములచే రాజాగారి తీర్మానమును సర్ కాంటెల్ రోడ్డుగారు ప్రతిఘటించిరి. మొదటికారణము యేమన, “జంటనే” కమిటీ నియమించబడుటకు తానంగీకరించనని రోడ్డుగారు దెల్పిరి. కమిటీయందు దధిక సంఖ్యాకులగు భారతీయులుండవలయునను అంశము తానొప్పుకొననని రోడ్డుగారు రెండవకారణముగ తెల్పిరి. తన అభిప్రాయానుసరముగల యొకకమిటీ కావలయునని ప్రతిపాదకుడు గోరుచున్నట్లు గన్పించుచున్నది. భారతీయులుగాని బిశాపీయనులు గాని నిపుణులు అధిక సంఖ్యాకులుగల కమిటీ నియమించబడవలయునని వక్రఅభిప్రాయము. ఒకసంవత్సరములోపున నొకకమిటీ నియమించబడునని ముందుగ వాదనముచేసి ప్రభుత్వము మొదలో నొకరుగ గట్టుకొనుచున్నదని రోడ్డుగారు దెల్పిరి. కాననధను సంతోషపెట్టుట కీవాదనము గావించబడెను. కాని యిట్టి వాదనములు అవ్యవధివలన చక్కగ నున్నను ప్రస్తుతవిషయమునందు కచ్చదులను దెల్పిపెట్టును. మంచితరుణముగానప్పుడే పని అవలంబించినను బెత్తునవ్వము వాటిలునని నిన్న అధికసభ్యుడు తెల్పెను. దొవ్వరినాడు త్రాడుమీద యెంతకీముగనున్నాడో మన అధిక యేర్పాటును అంతేస్థిరముగ నున్నది. యాపాయకు 1 షి. 4 పె మూరకముగీకరించినచో వాటిజ్వరభీతిలందు కష్టపడుచున్నారేమనని సర్ పురుషోత్తమ గానుగారును, రాజాగారును గుర్తించిరాయని నేను తెలిసికొనగోరుచున్నాను. మాడగా 1 షి. 6 పె 1 షి. 4 పె, రేట్లకు యుక్తము సంపదించును. తాను యేవత్తుమును అవలంబననిరి. రెండుపీల్లింగుల మూరకపు రేటు హానికరముగ నున్నదని నేను సర్ పురుషోత్తమ గానుగారి తోనే కీర్తివిందుచున్నాను. కాని పెనముతోనుండి ప్రాంత్యులో బడజాలమని రోడ్డుగారు దెల్పిరి. దొరతనము వారు తగిన చర్య దీనికొననియెడ మూరకపురేటు యాపాయకు 1 షి. 6 పె పంపిన హెచ్చయింపజేసినది అధికసభ్యుడు దెల్పెను. ఈవిషయమందు ప్రభుత్వపు తీర్మానముపై నాధారపడియుండుట అపాయకరమనియు యెంతకీయుతముగ మూరకము సరిరాను అధికకేటపులపై నాధారపడియుండునో దేశమునంతలాభమునయు రోడ్డుగారు హెచ్చరించిరి. ధనసామ్యమువలన మూరకమురేటు ను

మారు 1 షి. 6 పెలుగలదు. భారతదేశమందు పరుగుగా మాడుపున వత్సరములందుండి వానలు సరిగనున్నవి. కాని రెండుసంవత్సరములు వర్షమువరుసగ ఆ సు మా ల ము గ లే ని యొ డ మూరకపురేటు ఎటుండునో ఊహింప శక్యముగాదు. పహానుకర బంగారపుధరతో సమానమైనది సర్ పురుషోత్తమ గానుగారు నిన్ను ను దెల్పిన. కాని అది నేవలయును భావమునందు మాత్రమే అట్లు జరగవని రోడ్డుగారు దెల్పిరి. ఆనుభవము పూర్తికలిసిది తొందరగ కానననిర్మాణమును గావించుటచే ఆపాయము వాటిలునని రోడ్డుగారు హెచ్చరించిరి.

సర్ బేసెల్ బ్లెక్టుగారు

రాజాగారి తీర్మానములలోని అంశములకును ప్రభుత్వపు ప్రికిని భేదమేమియు విశేషముగ లేదనియు యాపాయము మాత్రము భేదముగలదనియు అయాపము తీర్మానము ధరించిన యెడ తాను అంగీకరించజాలననియు సర్ బేసెల్ బ్లెక్టుగారు దెల్పిరి. వెంటనే ఒకకమిటీ నియమించబడవలయునని తీర్మానము గోరుచున్నది. ఇది ప్రభుత్వ మంగీకరింపజాలదు. అధిక భారతీయ అసభికార సభ్యులు కమిటీయందు సభ్యులుగ నుండవలయు నని రాజు గారు కోరుచు న్నారు. భారతీయు భి ప్రాయము ప్రాయము ఖర్చుముగ ప్రాతినిధ్యమునొందిన కమిటీని ప్రభుత్వము నిర్మించవలయునని గోరుచున్నది. భారతీయులే గాక భారతీయఅంశకారులు గావలయునని తీర్మానము గోరుచున్నది. కరెన్సీ కంట్రోలరు ఎ. ఎ. అత్యుయ వంటి భారత ప్రభుత్వోద్యోగులను తీర్మానము ప్రకారముగ కమిటీయందు సభ్యులుగ నియమించవలయు లేదు అత్యుయ కంటే కరెన్సీ విషయములం దెక్కువగ దెలిసిన వారు యొడియలో బెక్ట్రెండ్రులేరు. పరిస్థితులను బట్టిబిశాపీయనుడుగాని భారతీయుడుగాని కమిటీ అభ్యర్థకుడుగ నియమించబడును. విచారణ పరిమితి నివేశమున కమిటీ వారుకూర్చి కరెన్సివిధానమును గురించి విచారణము సర్వదరనియు, భారతదేశమున కనుకూలమగు విధానమును సిఫార్సు చేసెదరనియు బ్లెక్టుగారు దెల్పిరి.

భారతవ్ష అధిక పరిస్థితులు జక్కగ నెరిగినవారికమిటీ యందు సభ్యులుగ నుండక. బంగారు నాణెము చలామణి యందుండవలయునను విషయమున బ్లెక్టుగారు వెనుకటి ప్రతిపాదనములకు పునశ్చరణము చేసిరి. బంగారు ప్రమాణమును అనుసరించుటకు కాలము అన్నముకాలేదని అధికసభ్యుడు నుడికెను. సర్ పురుషోత్తమ గానుగారి బిల్లును ప్రతిపాదించుటకు గవర్నరుగారు అనుమతించుటచే ప్రభుత్వము మూరకపు రేటు 1 షి. 6 పెలుగనుండుటకు నుముఖత జూపుచున్నదని వెక్ట్రాపులందు గల దుర్భిణియు అధికసభ్యుడు తొలగించెను. బిల్లును ప్రేక్షకపెట్టుట నివృత్తికీ విషయమై యేమి సంబంధమును లేదు. ప్రభుత్వ మతితీవ్రముగ ప్రతిఘటించు బిల్లునకుగూడ ప్రభుత్వము సభతో ప్రవేషపెట్టుటకు అంగీకారము నివృత్తము. తానుదెల్పిన సంగతులను బట్టి దుర్భిప్రాయము తొలగినని అధికసభ్యుడు తలచుచున్నాడు. పురుషోత్తమ గానుగారును పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారును ప్రసంగించిన విషయల చర్చ రాబోవు అసభికార కార్యక్రమవిషయపరకును నిర్విఘటనము.

దోపిడుగులు

కాలికట్టు, జనవరి 22:—పులవనాడునుండి యిప్పుడే చేతన సమాచారము నడనంది 14 లేక 15 గురు గలసి యొక మోస్తావానియింటిలో కట్టులు మొదలగు నాయుధములతోబడి, శ్రీపులవనాడవరచి, రు 1000/-లను దొంగిలించి పాటితోయిరి. దొంగలలో నిద్రలు నాడవాండ్రానవాలుబట్టిరి. పోలీసు దొంగకై వెదకుచున్నారు.

కురుంబ్రానాడు తాయాకాలో మరియొక దోపిడి ముప్పుది మండిగలసి యొక్కరియ్య మతకునియంట జరిగినదిగూడ యెరుక బడినది.

దెల్లి, జనవరి 22:—హైదరాబాదు రెసిడెంటు సర్ లీనక్సర్ స్పెల్సుగారు జూలైలో వెల్లికేరువార నాస్థానమునకు ప్రతుతము మైనూరు రెసిడెంటుగ డబ్బియు. పి. బార్దనుగారు వత్తురు.

సెలవాఖ రయనవెంటనే యన్. ఆర్. పియ్యగారు బాల్సుగారి స్థానమునకువత్తురు.

ప్రతుతము వైస్రాయిగారియొద్ద రాజ్యాంగకార్యదర్శిగనున్న పీటర్సనుగారు, రాజప్రతినిధిసానమున నాంగ్లదేశములోని, యిండియా అఫీసులోనుద్యోగిగా బోవువారందుగాని స్థానమున, వైస్రాయిగారి యేజంటుగా నుండురు.

వచ్చేవేసవిలో డబ్లియు. యఫ్. టి. ఓహనరుగారి బదులు, నేపాళదేశమున నాంగ్లయుల రాయబారిగా నుండును.

మదరాసు వార్తలు

రెవెన్యూవారా:—రేపు 9.80 గంటలకు విదేశకళలు జనరల్ పోస్టాఫీసువద్ద డెలివరీ చేయబడును. పోస్టుబాక్సులున్నవారికి 8.30 కే డెలివరీచేయబడును.

కర్మసోదరుల గానము:—తిరువళ్ళికి సంగీత సభవారి యాజమాన్యముక్రింద రేపు 4 గంటలకు వెంకటాచల తెట్టిపీఠి నెం 1 గృహమున కర్మసోదరుల గాత్ర, వీణాగానము జరుగును. పీఠాంబరంనాయుడుగారి మృదంగవాద్యముండును.

దేశవాస్యసము:—తిట్టిక్ ఎన్వెవర్ సాసంటివాస్య యాజమాన్యముక్రింద రేపు 8 గంటలకు ఎక్. రాఘవస్వామి, ఎం. పి. గారు సాందర్యమును గూర్చి యుపన్యసించురు. తరువాత చర్చ ప్రారంభమగును.

సరసప్రమోదిని సభవారు:—సాందర్య మహాల 1925-26|| జనవరి నెల 25-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 5.30 గంటలకు కి|| కే|| ధర్మవరం కృష్ణమాచార్యులు గారిచే రచింపబడిన విషయ సారంగధర నాటకమును తెనుగు భాషయందు ప్రదర్శించురు.

రాకపోకలు:—పాత్రో మంత్రిగారు శేతుదయము వచ్చిరి.

శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశంగారు శేతుదయం వచ్చిరి.

అర్యుజస్వామి ఒడయార్, సర్. టి. దేశికాచారిగారు శేతుదయంవచ్చిరి.

రా|| బి|| ఓతనికాచలంకెట్టిగారు నెల్లూరువచ్చిరి.

“ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘము”:—ఈసంఘముపక్షమున నొక తెలుగు నాటకమును ప్రదర్శించు ఉద్దేశ్యముతో సోమవారము26 వ తేదీనాంంత్రము 5గం. లకు “ఆంధ్ర పత్రిక” కార్యాలయమున నొక విద్యార్థిసభ గావించబడును. గాన నందులతోబుడి నాటకమున పాత్రముల స్వీకరింప నిష్ఠులుగలవారందరు దయచేయబ్రాభ్యులు. - సా|| ము|| కృష్ణమృ కార్యదర్శి.

బాగువారిజర్నాయరు ప్రాజెక్టు (గంజాంజిల్లా)

విడిచిపెట్టబడెను

1908సం|| లోని ప్రభుత్వప్రకటన ప్రకారము గంజాముజిల్లాలో గుమునూరుతాలూకాయందు బాగువారిజర్నాయరు ప్రాజెక్టును కరవుపడునంద్ధమున ఆనసరమైనపుడు కొనసాగించుటకుగాను రూ 7,93,695 అంచనామొత్తము భాయముచేయబడినది. ఆవిషయమున విచారంపమని నియమించబడిన ప్రత్యేకముగ ఇంజనీరు మార్గముగా ఆ ప్రాజెక్టును కొనసాగించినచో ఎక్కువ ఆకుకట్టునకు లభించును. గావున రిజి. వి.కా రింపవచ్చునని నూచించిరి.

కాని వాల్తేరులోనున్న నూపరిం పెండింగు ఇంజనీరుగారు చేరువిధముగా నూచించిరి. మొదటిఅంచనాప్రకారమున్న 7, 500 ఎకరములే నూచింపబడి:ను 9218 రింకరము సాగు కాగలవని తినిన్యాఉద్యోగులు నూచించుచున్నారు. కానియాయెక్కువస్థలము గిరిసోలాకాల్య ప్రాజెక్టుక్రింద చేరగలదు. అప్పుడు రూ 7,92,695 ఖర్చునూచింపబడినను ఇప్పటిరేల్లను బట్టి రూ 160000 ఖర్చుగను. అట్లునూచినచో నూటికి 1. 14 లాభముండును. ప్రభుమున 1.98 నూచింపబడెను. అని నూచించిరి.

గంజాముకల్వరుగారు ఇంత అధికవ్యయము అనవసరమని అభిప్రాయమును దెవెరి. రివిన్యూబోర్డువారు నూపరిం పెండింగు ఇంజనీరుగారుకూడ అంగీకరించిరి. లాభముచాలతక్కువ గనుండుటచే యాప్రాజెక్టు విడిచిపెట్టబడెను.

(ప్రభుత్వప్రకటన)

ప్రసిద్ధపురుషుల యాగమనము

వారణాసి, జనవరి 22:—నిత్యము వేసవేలు వచ్చుచూ వారణాసిపురమునకు కొలదికొలలలా మహారాజా ఆశేసుల వత్తురు. కాశ్మీరపు మహారాజాగారు దకావ్యమేధనుట్టియందలి తిను యింటిలో బసచేసియున్నారు. పాటియాల ఆలయప్రభువులు దిలెతుడేశపు వైశ్యాధికారి శేపాలు మహారాజాగారిల్లికన్నాటు రాజదంపతులు కొలదికొలలలో రాజైయున్నారు.

భారతీయులను త్రిప్పివంపుట

దక్షిణాఫ్రికా దురంతము

నిన్నటి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ 14వేల 3వకాలములకు వాయి

ఈ విషయములో శ్రీకృష్ణాను-ఇంగ్లీషువారు డచ్చివారు- అన్నియు ఏకీభవించిన వని తెలుసున్నది. ప్రస్తుతం చరిత్రగా నున్న మాలిగారు భారతీయవారు లక్షావేలమునం దిట్లు చెప్పిరి. "నర్తకేదము పాతకోటలో మాట ఇప్పుడువనికి రాదు" కాని యీ మాట దక్షిణాఫ్రికాలో పుట్టిన 5000 మందికి వర్తింపదు. తర్వాత మాలిగారు దక్షిణాఫ్రికాలో పుట్టిన భారతీయులనుగూర్చి యిట్లు చెప్పియున్నారు. "దక్షిణాఫ్రికాలో పుట్టినవారు తిరిగి పంపబడకుండుదు. వారికి-డనండుతలనీడ" ఇట్టివారు 124000 మందిగలరు. వీరిని తిరిగి పంపుట తేలికవని కాదు. భారతదేశమునుంచి పోయినవారిని మాత్రము త్రిప్పివంపుట కంటెభక్తిగా సరే కోటి పొండు లక్షలైనా సరే అన్ని పక్షములవారు సమ్మతించిరి. కాని దక్షిణాఫ్రికాలోనే పుట్టిన భారతీయులను పంపుట వ్యతిరేకముగా దక్షిణాఫ్రికాలో గల ఖిండితముగా చెప్పియున్నారు. "ఇక్కడ పుట్టినవారిని హిందూదేశమునకు పంపకుండుదు. వారికి-డనీ యండవలెక. వారి జన్మస్థలమిది. వారిని పంపుటవారిని మోసగించుటయగును" అని మాలిగారు చెప్పియుండిరి.

అంతేగాక హిందూదేశ ప్రభుత్వము వీరిని తమదేశమునకు పంపుట కొప్పుకొనరని గూడ చెప్పియున్నాడు. దీనికి వేరువేరు అర్థముల చెప్పుకొనుచున్నారవలెనామెములు ఇంగ్లాండుతో సమానమైన స్థితిలో నుండుటకు కొరకు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి. అట్టివో అచటి భారతీయుల గతి ఏమగును? వారి కేమట్లు లంఘనా? ఇంగ్లాండున కాఖవారి దురంతము లెపుడే మితిమీరు చున్నది. "మీ దేశమునకు మీరు పోయినచో అచటి ప్రభుత్వము మీకు ఉద్యోగముల నిచ్చును. మీకు పకల సౌకర్యములను కూర్చును" అని వారు భారతీయులను మోసపుచ్చి యిట్లుట వచ్చునట్లు చేయుచున్నారు. ఇచ్చటికివచ్చినారు పడుటపట్టు వారిలో కొందరు స్వానుభవముమీద చెప్పినవి యీ క్రింద 4, 5 ఉదాహరించు చున్నాను.

(1) "అయ్యో నేనాఫ్రికా వానిని. నేను యిండియాను చూడవలెనను కొన్నితో ఇంగ్లాండున కాఖవారి నడుగగా వారు నాప్రయాణపు ఖర్చులు పుచ్చుకొని నన్ను యింటికి పంపిరి.

నన్ను తిరిగి పంపివేయు వారిలో చేర్చిరని నాకు మదరాసురాగానే తెలిసినది. నేను దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్గొందుచున్నాను. నాభార్య బిడ్డ లచ్చలనే యున్నారు. నన్ను పోషియరట. అందుచే నే నాందోళనపడుచున్నాను. లేకుండుచున్నట్లు నే దరఖాస్తు పెట్టుకున్నాను నాకు జవాబు రాలేదు."

(2) "స్వామి నే మొన్నటి యుద్ధములో అఫ్రికాలో సహాయగా పనిచేసినాను. నానీవకు మెచ్చుకొని నాకు పతకం గూడా యిచ్చినారు. నన్ను నాకుటుంబాన్ని పంపేశారు. నాకు మాత్రం బోసనిచ్చారు. నాకుటుంబాని కియ్యలేదు. ఈవూళ్లో కూడుదొరక్క ముయ్యాదీవులకు వెళ్ళుచున్నాం. ఈవూరు వచ్చిన తర్వాత తిండిలేక చాలాకోటలు మండిపోయినాము."

3. "నేను వాట్లలు దక్షిణాఫ్రికాలోనే పుట్టినాము. మాకు యీ దేశములో బంధువులులేరు. ఆమెకు బోసనియ్యవస్తే నాకొద్దు నాతల్లితండ్రులు దక్షిణాఫ్రికాలోవున్నారు. అక్కడికి వెళ్ళుతాను. నేను ఆడదాన్ని యీ దేశంలో వీంచేయగలను. నన్ను ఎందుకు పంపినారో తెలియదు."

ఈ స్త్రీవిషయములో నేను ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపగా సరియైనసంగతి తెలలేదు. ఈమనిపి పిల్లలతో యిక్కడనే నశించునేమో తెలియదు.

4. "నన్ను 1921 లో తిప్పి పంపించారు. నేను 25 ఏండ్లు అఫ్రికాలోవున్నాను. వైద్యంకోసం యిక్కడకు రావలసి వచ్చింది. కాని నన్ను తిరుగ రానీయడని దరఖాస్తు పెట్టుకొంటే రావడన్నారు.

ఈ వైసంగతులను బట్టిమాస్తే యివి మాలిగారి పద్ధతికి పూర్ణంగా క్యురీకేంగావున్నది. ఈవైచెప్పినది ఉదాహరణములు మాత్రమే. ఇట్టిదుర్భర దౌర్భాగ్యస్థితిలో నెందరున్నారో మనకు తెలియదు. వందలకొలదిగా నుండవచ్చును. దక్షిణాఫ్రికాలోని మనవారిపుడిపుడే కళ్ళుతెరిచి ఆందోళనపలుపుచు న్నారుగాని ఆఆందోళనచాలదు. అచటి భారతీయప్రతికూల నిద్రబోవుచున్నది. ఈవిషయములో ఆలస్యమపాయకరము. నుంచి నిర్మాణముతోకూడిన పోరుసల్పటవసము. కనుక మనము మేల్కొని దక్షిణాఫ్రికాలో హక్కులపోగొట్టుకొని అవస్థపడుచున్న మోసాదరభారతీయుల నుద్ధరించుటకు తగిన నిర్మాణము కావించుకొనుట వసరమని భారతీయసోదరులను మోపురించుచున్నాను. నిర్మాణము బలమయ్యెను. ఏగ్రీడిడ్డు ప్రయత్నములు లేనిచో నిష్ఫలమగును.

గవర్నరుగారు - గంజాముజిల్లా

మందసా రాజాగారికి సనదు నిచ్చుట

గంజాము రక్షణసమితివారి వివరీపత్రము

బరంపురం, జనవరి 22:-గవర్నరుగారు జడ్జిగారి బం గారాలనుండి నేటిఉదయము కొన్ని వివరీపత్రముల నందుకొని రి. సాయంకాలము ఉత్తరాశ్రమభవనము గృహప్రవేశోత్సవ మును జరిపిరి.

ఉత్తరాశ్రమ గృహప్రవేశము

ఈ ఆశ్రమభవననిర్మాణమునకు పెద్దకేసిడి జమీందారు గారు రూ. 5000 ఇచ్చియుండిరి. కాటెరలుగారు కలకత్తరుగా నున్న పురు శంఖుస్థాపన జరిగెను. నేడు గవర్నరుగారిచే గృహ ప్రవేశము జరుపబడెను. వధునూదన పాడిగ్రాహిగాను గవర్నరుగారిని భవనమును బహిర్గతమైనట్లు ప్రకటింపగోరుచు యీ ఆశ్రమము ఓడ్రులందరిలో సహరసభావ కుదుర్చుట కుద్దే శింపబడినదిని తెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారు ఇదివరకు తమసంఘము నకు గావించిన మేలంకితు కృతజ్ఞత దోపి ఇప్పుడు తమకు ఒరి స్సాలో చేర్చివచ్చెనును గూడ జట్టి సానుభూతియే మాప వలెనని కోరిరి.

గవర్నరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తా వావిషయమున యిప్పుడేమియు జెప్పనట్లేదని లేదనెను. అవిషయమున గం జాము ఆంధ్రులు వేరుగా తలచుచున్నారనియు, తా నన్ని విన్నపములను వాచినట్లే యీ విన్నపమునుగూడ శ్రద్ధగా పరి కించెదననియు తెలిపిరి.

మందసా రాజాగారి సనదు

అటుపిమ్మట ఆయాశ్రమమునందే దర్బారు జరిగెను. గవర్నరుగారికి ఒక్కప్రక్కను జిల్లా అధికారులు దొరలందరు కూర్చొనిరి. రెండవవైపున జమీందారులందరును, వెనుకవైపున విరుదులు గలవారందరు ఆసీనులైరి. జిల్లాకలక్తరుగారు మంద సారాజాగారిని ంటుగొనిరాగా గవర్నరుగారు సంతసమును తెలుపుచు రాజాగారిదుసదు నొసగిరి.

ఆసందర్భమున గవర్నరుగారు మందసారాజాగారు ప్ర భుత్వమునకు, ప్రజలకు చేసినసేవను గూర్చియు ఆయన యుద్ధ సమయమున దొరతనమున రికి తోడ్పడిన సందర్భములన్నియు జేర్చొనిరి. ప్రభుత్వ క్రితికి వంశపారంపర్యముగా వచ్చుచున్న దనియు దీనికి ప్రత్యుత్పత్తిగా ప్రభుత్వమువారు వీరి పితా మహానకు సి. వి. ఇ. బిరుదును వీరికి రాజావీరుడు (స్వంతము) నిచ్చిప్రత్యుత్పత్తి గావించిరని యు దెప్పి తామిచ్చిన విశదమం ఆనందముగా ననుభవించుటకై చింతయపు బడయుగాత యని దీవించిరి. రాజాగారును తగినీతిని ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. రాత్రి 11 గ. గవర్నరుగారు శ్రీకాకుళమునకు బయలుదేరిరి.

జనవరి 23:-క్రొలోలో ఇచ్చాపురమునందు దిగి బా మాదానదిపై నన్ను కొద్దువం తెనను జూచిరి. ఈవంటెన 1928 నవంబరు కుపాను ముహురణ పునాదులతోసహా కొట్టుకపోయి నది. తిరిగి కట్టుటకు రూ. 2,80,000 అంచనా చేయబడినది. మదరాసు కలకత్తా బ్రంకుకోడ్లుచే నున్నది. అంచనామొత్త ము ప్రభుత్వమువారికి తెలుపబడెను.

గంజాము రక్షణసమితి

జిల్లావిభజనకు ప్రతికూల విన్నపము

వంటెననుండి గవర్నరుగారు ప్రయాణికుల సత్రమువద్ద కుచునిరి. అచట గంజాము రక్షణసమితివారు వివరీపత్రమును సమర్పించిరి. ఈ విన్నపమునకు నాయకులుగా, రావుసాహే బు ఎన్. రామమూర్తి నాయుడుగారును. ఇతిరసభ్యులు వర హాజోగయ్య పంతులుగారు పి. వెంకటరామయ్య పంతులు, ఎం. గంగరాజుపంతులు కోక ఆప్పారావునాయుడు, వైశ్య రాజా నూరయ్యరాజు, రా. సా., పి. ఎస్. వెంకటేశ్వర్లు నాయుడు, టి. వి. కొండలరావు గారు యుండిరి.

గంజాము జిల్లాను ఒరిస్సాలో కలుపవలెనను ఉద్దేశము వైవారిచే కల్పింపబడినదిగాని ఓడ్రులకు యిబ్బంది గలుగుట కారణము గాదని వారు తెలిపిరి. 1901 సం జనాభా లెక్కలలో భాషాసంఖ్యలకు బట్టిమాడ గంజామును ఒరిస్సాలో కలిపివేయుట కొకవిధమున ఆందోళన ప్రారంభించవలెనని 1903 సం|| కొందరు ఓడ్రు లకు కారణము నొరకెను. మదరాసు ప్రభుత్వ మువారి మార్పంగీరించలేదు. 1904 సం|| ఇండియా తొరతన మువారుగూడ యీమాచనను నిరాకరించిరి. మాంటుఫర్డు సం స్కరణల నివేదికయందుగూడ యీమామొనకున కనుమలముగ నూచింపబడలేదు. ఫిలిపున్ విచారణసంఘము సంకుచితాదర్శము గలదనియు పక్షపాతము గలదనియు విన్నవించిరి. అచివారణ యందు తెలుగువారికిని ఇతరసంఘములవారికి సంబంధములేదు. తెలుగువారికి యితరులకు వారి యభిప్రాయములు తెలుపుటకు అవకాశ మియ్యకుండుటచే న్యాయమగుపంపూర్ణతము ఇరుగనేర దు. జనాభా లెక్కలనుబట్టి మాచినచో నాతినిబట్టి యీమార్పు

జేయుటకు శాసనంథ అధిక సంఖ్య ఓడ్రులకులేదు. తెలుగువారిది ఎక్కువసంఖ్య. భాషనుబట్టి చూచినచు వారు సరిసమానముగా నుండుగు, లేదా ఎక్కువగానే యుండుగు. గంజాముజిల్లా బ్రిటీ షు, ఫ్రెంచి, మహమ్మదీయ, హిందూప్రభుత్వములన్నిటికాల మునందుగూడ ఉత్తరసర్కారులలో భాగముగా నుండెను. గాని ఎన్నడును ఒరిస్సాలో చేరియుండలేదు. గంజామునకు ఒరి స్సాకు చిలక సరస్సు సరిహద్దుగా నుండెను. గంజాములోనున్న భూమినిస్వవిధానము, ఒరిస్సాలో నున్న విధానమువలెగాక కేస అనువేరుగానున్నది. ఆవిధానమును ఉద్యోగమునందు ప్రవేశించినప్పటినుండి ఎరిగియున్నవారుదప్ప కొత్తవారు గంజాముజిల్లాను భాగగ పరిపాలింపజాలరు. గంజాముజిల్లాను ఓడ్ర తెలు గుభాగములుగా విభజించుటకు వీలులేదు. మదరాసు ప్రభుత్వ ముక్రింద నుండగా ఓడ్రుల చాల ప్రత్యేక సౌకర్యముల ననుభ వించుచున్నారు. క్రిందటితరము ఓడ్రులు ఆతిత్వరగా విద్యోభి న్నధిగాంచి ప్రభుత్వోద్యోగములందు, స్థానిక సంఘములందు తగిన ప్రాతిభ్యము సంపాదించిరి.

ఇప్పుడు మార్పుజరిపినచో తక్కినసంఘములవారికి చాల హాని కలుగును. గంజాము ఒరిస్సాలో కలిపినచో, ఇప్పుడు ఓడ్రులు అనుభవించుచున్న గని భూమివలదు కష్టము లినుమ డించి తెలుగువారిపై బగును. యుపియ్యవ్యాపాజ్ఞము ఒరిస్సాప్ర భుత్వము తీసిగొనినచో వచగాను ప్రభుత్వమునకు ప్రయలవ్వు చున్నప్పును. ప్రస్తుతయేర్పాటుల నేమాత్రము మార్చినను పాల కుల కవిత కష్టములను, ప్రజలకు తెలుగువారికి ఉత్కృకులకు గూడ అనేకయిబ్బందులను కలుగుట కిశ్యచును. గంజామును ఒరిస్సాతో చేర్చినదెడల నింతర అసంతృప్తియు ఆందోళన యు విస్తరింనుట తప్పమని విన్నవించుకొనబడెను.

గవర్నరుగా రీనిన్న పమునుగూర్చి శ్రద్ధగా విచారిం చెద నని తెలిపిరి.

పిదప రెడ్డిజనసంఘమువారు తమసంఘమునందు విద్యా వ్యాప్తి చాల తక్కువగ నున్నందున వెంటబడియున్న సంఘము లతోబాటు చేర్చి తగినసహాయమును చేయగోరుచు వివరీపత్ర ము దాఖలుజేసిరి. వీరు గూడ విభజనకు ప్రతికూలముగ దెలిపిరి.

అంతట గవర్నరుగారు ప్రయాణము సాగించి మధ్యాహ్నము 12.30 లకు శ్రీకాకుళము చేరిరి.

శ్రీకాకుళము

గంజాముజిల్లాలో వివరకు సందర్శనీయపట్టణము శ్రీకా కుళము ఈ యూరికి గవర్నరుగారు నచ్చుట కిడే మొదటిసారి. శ్రీకాకుళము ఒకానొకప్పుడు జిల్లాలో ముఖ్యపట్టణముగా నుం డి, వైరికనివాసపలముగా నుండెను. మంచి సన్ననిబట్టల నేత కునికెప్పుడు. చుట్టుప్రక్కల ఫలవంతముగ ప్రాంతము లన్నిటి వర్షమునకు కేంద్ర స్థానముగా నుండెను. కాని రైలుసేవను 9 మైళ్ళదూరములో నుండుటచే ఈ బెన్నత్యదక తగ్గిపోయి నది. సాయంకాలము 4 గ వరకు రైలుచెడ్డనే చూడవచ్చిన పాట కపు జనముతో గవర్నరుగారు కాలయాపనము జేసిరి. ఈ లోపుగా బొరవెల్లి గ్రామము జూచివచ్చిరి. మునిసిపలు హై స్కూలులో పురపాలక సంఘమువారు సన్మానపత్ర మొసంగి రి. అందు గంజాముజిల్లాను విభజించినచో తెలుగు ప్రదేశమం తకు శ్రీకాకుళమును ముఖ్యపట్టణముగా జేయుమని కోరిరి. పల్నా కిమిడి పురపాలక సంఘమువారు గూడ ఒక సన్మానపత్ర మొస గిరి.

పిదప ఆస్పత్రి గూచిచ్చి రాత్రి 7 గ స్వేమలు రైలు లో చెచ్చిపురికి బయలుదేరిరి. ఈవిధముగా గంజాము పర్యటన ము ముగిసెను.

ఏలూరు చైరుమన్ గారు తెచ్చిన మాననవృత్తు చార్జీలు

"అప్పీలునందు శిక్ష ఖాయపరుపబడెను"

(చైరుమన్ రావుసాహేబు బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడుగారు డిల్లు చెల్లుచున్నారు. సడరు చార్జీలో డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు కాన్స్టేబులోగారిచే నీయబడిన తీర్పుపై కందుల సత్యనారాయణ, మానేపల్లి నూర్యనారాయణగార్లచే చేయబడిన అప్పీళ్లలో సత్యనారాయ ణగారి విషయమున, క రత శిక్షాస్పృతి మ్యునిసిపల్ చట్టము లక్రింద శిక్ష ఖాయముజేసిరి. మ్యునిసిపల్ ఆక్టుక్రింద 250 రూపాయలనుండి 100 రూపాయలకు జూల్యనా తగ్గించుచు నాల్గు సంవత్సరముల వోటురుగాని పౌరసంఘసభ్యుడుగ గాని నుండ వీలులేదనియు మాననవృత్తుక్రింద భారత శిక్షాస్పృతి క్రికింద రు 500 లు (అయిదు వందల రూపాయలు) జరినామా విధింపబడెను. మానేపల్లి నూర్యనారాయణగారిపైన భారత శిక్షాస్పృతిక్రింద మాననవృత్తుక్రింద విధింపబడిన రు 500 లు (అయిదువందల రూపాయలు) ఖాయపరుచుచు, టెక్నిక్రల్ గ్రాండుమోద మ్యునిసిపల్ ఆక్టుక్రింద విధించిన రు 250 లు (రెండువందల యాభై రూపాయలు) తద్దపడుపబడెను.

నానాపక్ష ప్రతినిధుల సభ

మహాత్ముని అధ్యక్షత

నిన్న (23 వ తేదీ) సాయంత్రము ఢిల్లీలో జరిగినది

అవసరమైనచో ప్రత్యేక కాంగ్రెసు మహాసభ
జరుపబడునని మహాత్ముడు తెలిపెను

నిన్న 23వ తేదీ సాయంత్రము ఢిల్లీ నగరమున రెయిజు ను హోటలులో గాంధీమహాత్ముని అధ్యక్షత క్రింద నానాపక్ష ప్రతినిధుల ఉపసంఘసభ జరిగినది. రాజకీయ మతవిషయములలో నైకమత్యావకాశమును కనుగొనుటయను స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుటయను సభవారి ఆశయములు.

అవసరకాంగ్రెసుసభ

ఇప్పుడు కాంగ్రెసులో చేరనివారు కాంగ్రెసులో చేరి నూలు చందాదరతును కాంగ్రెసుక్రిమను మాత్సర్యపరిచిన అవసరముకలవని మాకునమ్మకము కలిగించినచో అవసరకాంగ్రెసుసభను జరుపుటకు కాంగ్రెసుసంఘమువారు పూనుకొనగలరు. "ని మహాత్ముడు చింతింపబడినది. తెలియజేసెను. ఐదుమత్యావకాశము నిర్ణయించుట కొక ఉపసంఘము కేర్పరచవలసినని మహాత్ముడు నూచించెను.

ఉపసంఘము కేర్పరచుట

ఉపసంఘము కేర్పరచుటకు తానంగీకరించెదనని మహాత్ము దీయులపక్షమున జిన్నాగారు తెలిపిరి.

బ్రాహ్మణేతరసమస్త దక్షిణదేశమున చాల తీవ్రముగా నున్నదని రామస్వామి మొదలగువారు తెలిపిరి.

క్రైస్తవులసాన మేదో తెలియగోరుమన్నానని దాక్షుడు బ్రతాగారు నడిచిరి.

మహాత్ముదీయులు తమకొరకలను తెలిపినచో వానిని హిందువుల కరిగించి వానినిగూర్చి నిర్ణయింప వలసినని పండిత మదనమోహన మాలవ్యా, లాలా లజపతిరాయు, శ్రీధానంద స్వామిగార్లు నడిచిరి.

మొదట స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయింపవలెనని యము నాదాసు ద్వారకదాసుగారు కోరిరి.

ప్రత్యేకమతముల లాభములే ప్రధానముగా నూచు కొని స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయింపగూడదని జయకరుగారు నడిచిరి.

నేడు (24-వ తేదీ) మధ్యాహ్నము మరల సభజరుగును. (అ. ప్రె.)

ఇంగ్లీషువార్త

గాంధీమహాత్ముడు శేపు (23-వ తేదీ) ఉదయమునకు వచ్చును. శేడు (22-వ తేదీ) హిందూమహాత్ముదీయ సంఘము ఆ వారు ప్రత్యేకముగా సభలనుజరిపి చచ్చిరి. సభ్యు లందరును శేడజిహ్వనుగూర్చి చచ్చిరి. అని యొకరు 22-వ తేదీని ఢిల్లీనుండి తంజినాపిరి.

హిందూసంఘసభ

ఈసభ 22-వ తేదీ సాయంత్రమున జరిగినది. సభకు 25 మందివచ్చిరి లాలాజపతిరాయుగా రాసభ కధ్యక్షతవహించిరి. మధ్య ఆయా మున్నగు విదేశములవారితో కలసి విశ్వమహాత్ము దీయసమేతము కేర్పరచుటకు భారతదేశమునందలి మహాత్ము దీయులు కొందరుప్రయత్నించుచున్నారు. దీనివలన చాలహాని కలుగునని లాలా లజపతిరాయు, పండిత మదనమోహనమాలవ్యా గార్లు మున్నగువారు వ్యవహరించిరి.

నియోజకవర్గమునుగూర్చి చర్చజరిగినది. ప్రత్యేక నియోజకవర్గము యుండగూడదు. లక్నోలో నిర్ణయింపబడిన నిర్ణయము నిపుడు మార్చగూడదని చాలమంది తెలిపిరి.

మిశ్రమనియోజక వర్గమున అంగీకారం ప్రాతినిధ్యముండ వలెనా? అనుప్రశ్ననుగూర్చి దేశీయులగు హిందువులతో చర్చింపకుండ ఏమియును తెలుపవలెనని నిర్ణయించిరి మరియొకరు నిన్న 28 వ తేదీని ఢిల్లీనుండి తంజినాపిరి.

పురుషోత్తమదాసు టాండ్లగుగారు

ఆంధ్రదేశ సంచారము

జనవరి 24 - గుంటూరు

25 - మచిలీపట్నము

26 - బెజవాడ

టాండ్లగుగారిసారి యీ మాడుపట్టణములను మాత్రమే చూచెదరు. అటుండి వెంటనే సరాసరిగా కలకత్తాకు వెళ్లెదరు అనియొకరు వ్రాసిరి.

కోహటు ఒడంబడిక

మహాత్మునకు తంతివార్త

ఈనెల 14 వ తేదీని ఉదయము 9 గంటలకు పెహావరు నుండి మహాత్మునకు తంతివార్త వచ్చినది.

"12 వ తేదీ రాత్రి 8 గంటలకు కోహటులో పురముం దిరమున చెరసాలనుండి వదలబడిన హిందువులను సిక్కులును వారికి జామీను ఇచ్చినవారను వారిబంధువులను మహాత్ము దీయులునుగూడ ఒడంబడికలో సంతకములు చేసిరిని మాకు తెలిసినది. ఈదోషులు బలవంపపెట్టి సంతకములు చేయించి రని గూడ తెలియజచ్చినది. ఈ 5 వరకులలో కొన్నిటిని గతనెల 19 వ తేదీని పెహావరులో ప్రభుత్వమువారి మండిరము న హిందువులు పూర్తిగా తిరస్కరించియున్నారు. దరిమిలా న ఈదోషులను మహాత్ముదీయ కార్యసంఘమువారును కోరిన రీతిని 5 వరకులలోను వాక్యములలో చాలమార్పులు గూడ చేయబడిన. ఈవరకులు హిందువులను మహాత్ముదీయలను విక్రీలి అవమానకరముగా నున్నవి. ప్రభుత్వము ప్రతిపక్షులపం తమునెగ్గినది. చెసాలనుండి వదలబడిన వారు కోహటును వదిలి పోగూడదని మొదట ఉత్తరువుచేసిరి గాని పిమ్మట ఇతరపట్టణ ములకు వెళ్లుటకు గూడ అనుమతి నిచ్చిరి. 12 వ తేదీ రాత్రి యే జివాను అవంతరాంగారును మరొకందరును రావల్సిండి వెళ్లిరి. ఆర్. వి. సర్దారు మఖానుసింగుగారును అయినవారును బాధిస్తు సర్దారు సనానుసింగుగారును ఇంకను కోహటులో నేయున్నారు. జివాను అవంతరాంగారు బ్రిటన్లో విజరములను ప్రకటించెదరు అని ఆతంతివార్తలో నున్నది.

(అమృతబహు పత్రిక)

పేంకటగిరి

(స్వకీయవిలేఖరి)

దొంగతనము

జనవరి, 22:— శ్రీ పేంకటగిరి మహారాజగారి దర్బారు మహాలనందు నొకబంగారు సింహాసనమున కుండు బంగారు శేకు 27 1/2" X 5 3/4" ఒకరెండశాల (నెండ్లి) మండము గల్గినట్టి దాని నెవరో చోరులు దొంగిలించుకొని పోయినది తెలియుచున్నది. పోలీసువారు దొంగను పట్టుగలదులకై ఘట్టిప్రణతుములు సలపుచున్నారు.

శ్రీసర్దురు త్యాగరాజ గానసభ, గవర్నరుపేట బెజవాడ

శ్రీ రామమోహన పుస్తకధర్మభాండాగారమున ది. 25.1.25 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4.30 గంటలకు మహారాజశ్రీ శ్రీ శ్రీ మోలేవారాయణరావు జమీందారు వారి యాజమాన్యమున, సంగీతవిద్యార్థి, బ్రహ్మశ్రీ పాడవల్లి రామకృష్ణయ్యపంతులుగారి గాత్రపాటయెన్నూ, విద్యాశ్రీ బ్రహ్మశ్రీ చల్లపల్లి పంచనాదముకాశ్రీగారి ఫిజీలున్నూ, మ. రా. రా. శ్రీ, శ్రీ. దివాకరబాద్దరు కొమ్మిరెడ్డి నారాయణమూర్తి, ఎం. ఎల్. సి. వాయుడుగారి అభిమాన విద్యాపోషితులను, మృదంగవాద్యమున పెద్దపేరువడిన సంగీ 15 రి వయస్సుగల కాకనాదా సప్తస్వలగు రాజశ్రీ కొలంక వెంకట్రాజుగారి మృదంగవాద్యమున్నూ జరుగును.

బెజవాడ, మునుగంటి వెంకట్రావు.

భారతహిందూశుద్ధిసభ

అగ్రాలో ఫిబ్రవరి 1వ తేదీని జరుగును

భారత హిందూశుద్ధిసభ అగ్రాలో ఫూటీ ఆజంఖాను లో ఫిబ్రవరి 1వ తేదీని జరుగునని ప్రధానకార్యదర్శి ప్రకటించెను.

శ్రీశంకరానందస్వామి

శ్రీవివేకానందస్వామిశిష్యుడు

చెన్నపురికి విచ్చేయుట

శ్రీవివేకానందస్వామిశిష్యులలో నొకరగు శ్రీశంకరానందస్వామిశిష్యులలో చెన్నపురికి రానున్నారు. వీరెప్పుడు వచ్చునదియు పత్రికలలో ప్రకటించబడును. ఆనాడు సెంట్రలుస్టేషను కేగి వారికి స్వాగత మియ్యబలచినవారును సభలను జరిపించి వారి ఉపన్యాసములను వివగోరవారును సి. జె. వాయుడుగారి పేర 488 పిడారియారు కోవలెఫి, జార్జిటవును, మదరాసు, అని వ్రాయవలెను. ఈస్వామి కథియావాడులో వీరపూరు నుండి విచ్చెదరు.

అకాలీనాయకుల కేసు విచారణ

సర్దారు బహదరు మొహతబుసింగుగారి స్నేహితులు

పోలీసు శూపర్వైంటు స్పృకుగారిని అడ్డు సవాలువేయుటకు యిప్పుడే మీరేల కోరుచున్నారని ఆ హామీ రు స్పెషలు మేజిస్ట్రేటు అడుగగా మోహతబుసింగుగారి టెలిఫిరి.

"స్పృకుగారు బ్రిటన్లో దీర్ఘకాలపు సెలవుపొంద యీ కేసునుండి జైలుమోక్షము గానయిపుడే అరెస్టి అడ్డుసవాలు వేయుట వసరమైనది. అట్లకని నిపుడే ప్రశ్నించినచో తమ కపకారము కలుగవచ్చునని నాతోడి ముద్దాబాయి కొందరు లోలోన నడుపుచుండగా వింటిని. నేను వాడింటకు సిద్ధముగా నున్నాను. గురుకారాగుకేసులో గూడ నేను వాడించితినీ. నేను చేసిన పనులన్నీటిని నేను సమర్థించెదను. నాకాధ్యక్షతవైక నేనిప్పుడు ప్రశ్నింపబడితిని. 4 ఏండ్లనుండి స్పృకుగారికి సిక్కులసమస్యతో సంబంధము కలదు. కాననేనిపుడాయనను ప్రశ్నించుట వసరము. లేనిచో నాకు అవకాశ మిక కలుగజోడు, శిశోమణి సంఘమువారివలననే గాక, కాంగ్రెసు, భిలాఫతు సిక్కుసంఘముల వారివలన జరిగినకార్యములకు గూడ ముఖ్యులనే బాధ్యులను చేసిరి. 3-4 ఏండ్లబాటును ముక్కుమొ మెరుగని స్త్రీలును చేసినపనులు గూడ మేమే కాధ్యక్ష మునిరి. ఈ కేసు రీ. తి అంతయును అపూర్వముగా నున్నది. కాన నేనిప్పుడు స్పృకుగారిని పరీక్ష చేయుచున్నాను. మనీ అవకాశమును మీ రియ్యవలెను. నేని పు డు స్పృకుగారిని ప్రశ్నించుట అవకాశము చేకూరిన సీర్కాడిలు క్రొత్త సాక్షులను తీసుకొని రాగూడదు. అని మోహతబుసింగుగారు నుడిచిరి. క్రొత్తసాక్షులను పిలువమని ప్రభుత్వ వ్యాయవాది తెలిపెను. ఇదివరకు సాక్ష్యమిచ్చినవారిలో నేకొందరిని నేను మరల పరీక్షింపవచ్చునని గూడ ప్రభుత్వ వ్యాయవాది నుడిచెను. (అ. ప్రె.)

శ్రీ శృంగేరి జగద్గురు

శంకరాచార్య స్వాములవారు

దిండిగలలో నున్నారు

ఈనెల 20 వ తేదీని శ్రీస్వాములవారు ఆరూరునుండి దిండిగల చేరిరి. పురోహితులకును పండితులకును బహుమానముల నిచ్చిరి. కపాలసముద్ర సహోవరతీరముననున్న శ్రీఅంజనేయస్వామిదేవాలయమునకు ధన మోపగిరి. గురుభక్తి అను విషయమునుగూర్చి బహిరంగసభలో ఉపదేశముచేసిరి. శిష్యులొకటి మంత్రాక్షరం నొసగిరి. రాత్రి శేఖరివిద్రులు ఆరాధనకే తీర్థప్రసాదములను స్వీకరించిరిని యొకరు వ్రాసిరి.

అర్చనైశ్య ఆహ్వానసంఘసభ-గుంటూరు

10.2.25 తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు గుంటూరు శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరీ ఆలయముందు 12 అర్చనైశ్యమహాసభ ఆహ్వానసంఘమువారి సభ జరుగును గాన సభ్యులెల్లరు రావార్థితులు.

అంగీకరములు

1. జమాఖర్చులెక్కుమున్ను అడిటరు రిపోర్టు అంగీకరించుట.
2. లోగడ తీర్మాన ప్రకారం జిల్లాలో ప్రచారము నిమిత్తము అలాయదాగా వుంచబడిన రు 200 హా నిల్వయున్న వుమారు 8500 వినియోగించు పద్ధతి.
3. ప్రచారము శ్రద్ధగా జరుగుటకు తగు ఉపసంఘము నెన్నుకొనుట.
4. ఇతర విషయములు.

కార్యదర్శి

బొంబాయిప్రభుత్వమువారి డైలచట్టమును

మతిమూడు సంవత్సరములవఱకు

అమలులోనుంచుట

నేటిబొంబాయి గెజటునందు బొంబాయిడైలచట్టము ను మరిమాడు సంవత్సరములవఱకు సమలులోనుంచు బిల్లు నొకదానిని బ్రచురించిరి. ఈచట్టము సెలకు రుకీరెలకు మించనియెడల అకుమారము సంబంధించియున్నది. ఈబిల్లుకుకారణములకెవ్వరు పెద్దయెడలలో పూర్వముకంటె నివృత్తు తగ్గినది. కాని తక్కువ యెడలందు మాత్రమిట్టిమార్పులుగ లేవని డెలిరిరి. వ్యాపారీయుల భాగములం దీచట్టమిప్పుడు అమలులో లేదు. దానిని పునరుద్ధరించుట ప్రభుత్వమువారి రహస్యమని డలచుటలేదు.

ఆంధ్రభారతీర్ష

గృహవిద్యాపరీక్షలు

కొన్ని మార్పులు

కార్యదర్శకులు, అడ్యుటెంట్లూ మా కిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

మేము ముందు ప్రచురించినరీతిగా గృహవిద్యాపరీక్షా విధానము ఈనెల 15 వ తేదీనుండి కార్యరూపమున బెట్టుబడినది. అనేక మంది యువకులును, యువకులును, పరీక్షలకు అభ్యర్థులుగా చేరి యుత్సాహముతో చదువుచున్నారు.

గృహవిద్యావిధానము ననుసరించి, యీసంవత్సరమున నాలుగు పరీక్షలు మొదటిపరీక్ష ఏప్రిల్ 15వ తేదీన, రెండవ పరీక్ష జూలై 15వ తేదీన, మూడవ పరీక్ష అక్టోబరు 15వ తేదీన, నాలుగవ పరీక్ష 1926 సం॥ జనవరి 15వ తేదీన జరుగును.

అన్ని మండల ప్రధానాధికారులలోను, విశ్వవిద్యాలయ ప్రాంతకార్యాలయముల వారు స్థానిక పరిస్థితులనుసరించి ఆ

భ్యర్థులందరి కనుకూలముగ నుండుటల నిర్ణయించుకొనుటలలోను పరీక్షలు జరుగుటకు అన్ని విధముల ఏర్పాటుచేయుచును. తమ తమ ప్రదేశములలో పరీక్ష స్థలముల నిర్ణయించి అభ్యర్థుల సేవలు మాకు వ్రాయుచున్నారు. అధ్యయన పరిమితి అభ్యర్థులైనను, కొక ప్రదేశమున పరీక్షకు చేరినగాని ఈ విషయమున మేము వారికి తగిన రీతిని సౌకర్యములను ప్రస్తుతము చేయజాలమికి చింతించుచున్నాము. ఈ పరీక్షలు ఆంధ్రులలో జాతీయోద్ధరణమునకు నూతన వికాసమును పెంపొందింపజేసి, వారిని భాషాభిమానులుగ, దేశభిమానులుగ చేయ సంస్థాపింపబడినవి. అందరికిని అందుబాటులోను, నులభముగను నుండుటకు పరీక్షల ప్రణాళికను తయారుచేసితిమి. అట్టి పరిస్థితులను, ఆంధ్రయువకులు, తామె ఈ పరీక్షలకు చదివి కృతార్థులగుటయేగాక తమ మిత్రులందరిని యీ పరీక్షలకు దరఖాస్తుపెట్టుటకు తగిన రీతిని ప్రోత్సహింపచెదరని నమ్ముచున్నాము.

అభ్యర్థులందరూ ఈక్రింది విషయమును తప్పక గ్రహించుకొనుచున్నాము.

1. పరీక్షలకుగాను మేము నిర్ణయించిన గ్రంథములలో ననేకము, ప్రస్తుతము విక్రయమునకు దొరకక యున్నవనియు, వానిలో కొన్ని పునర్ముద్రణమున నున్నవనియు మాకు

అభ్యర్థులు వ్రాయుచున్నారు. పుస్తకములకు నిర్ణయించిన తదనంతరము, అభ్యర్థులు పంపముచున్న గ్రంథములను నేకరించుచున్నది. మేము సైత మిట్టికష్టములకును గావలసినవిని. మేము నిర్ణయించిన గ్రంథములలో ప్రతివిషయమున, ఏదైన అధ్యయనము కెందు గ్రంథములమూలమే అభ్యర్థులు చదువవలయును. తాము చదవనెంచిన గ్రంథములపేర్లను ముందు మాకుగాని, ప్రాంత కార్యదర్శకులకుగాని తెలుపవలయును. తాము చదువవలచుకొనిన గ్రంథములపైతము, ప్రస్తుతము విక్రయమునకు దొరకకపోయిన, ఆవిషయమునకు సంబంధించిన మరియే గ్రంథములైన చదువవచ్చును. ఈవిషయమును అభ్యర్థులు మాకు ముందుగా తెలియజేయవలయును.

2. అభ్యర్థులు తాము పరీక్షలకు జడువ నిర్ణయించుకొనిన, విషయములలో, ఏ విషయమును, ఏప్రిలు పరీక్షకు మరి యేవిషయమును, జూలై పరీక్షకు జరువదలచినదియు ముందుగా మాకార్యాలయమునకు తెలియజేయవలయును. ఈ నియమము ననుసరించినగాని, పరీక్షలు సక్రమముగ జరుగుట కష్టమగును.

3. మూడు మాసములను అభ్యర్థులు తాము నిర్ణయించుకొన్న విషయమును చదువుచు విషయగ్రాహ్యమున తమకు గలుగుచుండు సంకేతములును జూకార్యాలయమునకు తెలుపుచున్న యెడల, మేము వారికి తగిన రీతిని సహాయము చేయుటకు వీలుండగలదు. అభ్యర్థులు గోరెన యెడల మాసమున కొకసారి వారు చదువుచున్న విషయమున పరీక్షా ప్రశ్నమును తయారుచేసి పంపగలము. దానికి జవాబులు వ్రాసి పంపిన, మేము వానిని చూచి, వారికి తెలియని విషయమున తగినరీతిని తోడ్పడ గలము.

అభ్యర్థులు, తమ దరఖాస్తులతో పరీక్షా రుసుమును బంపినగాని వారిపేర్లను రిజిస్టరుచేయజాలము. మధ్య మాంధ్ర ప్రాంత కార్యాలయము కొంతకాలమువరకు గుంటూరు మండలములోని వేటపాలెమున నుండును. శ్రీయుత పూటూరు వెంకటసుబ్బారావు శ్రేష్ఠిగారు సంయుక్త కార్యదర్శకులు. ఆ ప్రాంతములలోని గుంటూరు కృష్ణా గోదావరి విద్యార్థులు, వారికి వ్రాసికొనిన, వారు అభ్యర్థులకు కావలసిన సహాయము నంతయు ఈయగలరు.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల

శ్రీ మదాంధ్ర మహాభారతము పద్యకావ్యము

7 సంపుటములుగా క్యాలిగ్రోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-12-0.

3 సంపుటములుగా క్యాలిగ్రోబైండు గిల్టుపేరు వెల రూ 15-0-0.

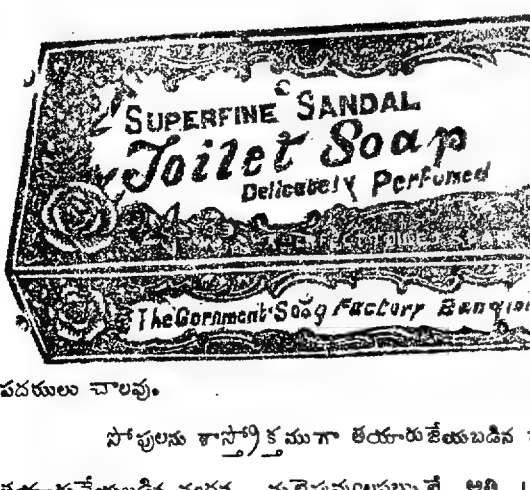
ప్యాకింగు లండ్ క్యాలిగ్రోబైండు పుచ్చితము పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము.

ఎ. కణ్ణన్ శెట్టి అన్డ్ కంపెనీ. 286 చె నాబాబురోడ్డు మద్రాసు.

Asiatic Government Security Life Assurance Co., Ltd.,
(Incorporated in India)
PERSONAL INVESTMENT SCHEME.
GRANTS LOANS OF Rs. 1000/- WITHOUT INTEREST.
On Personal Security to its Bondholders as decided by the drawing held for granting such loans every year on 31st January and 31st July.
Apply for terms & call for List of Loans so far granted:—
V. Rangaswamy Esq. B.A., B.L.,
Secretary, Asiatic Buildings,
MYSORE.
D. Rodgers Esq.,
Chief Agent, Mysore Province,
MYSORE.

Messrs.
P. K. Rau & Sons.,
Chief Agents, Madras Presidency,
289, Thambu Chetty St., Madras.

హిందూదేశీయులకు క్రొత్త హిందూదేశీయ సబ్బులు

హిందూదేశమునందు తయారుచేయబడిన మైసూరు చందన, మల్లెపువ్వుసబ్బులను వాడినవారు వాటికిగల ఆయుత గుణములను గురించి ఎక్కువగానే తెలుపుచున్నారు. మీరు నేటిదినమే ఒక బిళ్లను కొని వాడినచో ఈనుప్రసిద్ధమైన సబ్బులే వాటి పూర్తివిధములను తెలుపును.

వీటిచేతగల నవ్వువైన నురుగు అది ఎట్లు శుభ్రము చేయనది, అందమును గోగించునది మొదలగువాటిని గురించి తెలుపుటకు సరియైన పదములు చాలవు.

సోపులను కాస్తాక్రమముగా తయారుచేయబడిన వాటిలో మైసూరు గవ్వ మెంటు సోపు ఫ్యాక్టరీవారిచే తయారుచేయబడిన చందన, మల్లెపువ్వుసబ్బులే అతి శ్రేష్ఠతరమైనవని నిర్ణయముగా తెలుపవచ్చును. అవి ముఖ్యముగా హిందూదేశీ పుష్టితిగతులకు తగినట్లు తయారుచేయబడినవి.

అన్ని జాగాలలోను విక్రయమునకు దొరకును

మహమ్మదు మూసా హాజి బ్రాహ్మిం అండుకో., 32, గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

బాపట్ల తాలూకాసంఘ
కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ
30 తేదీని కాదు, 29 తేదీనే జరుగును

బాపట్లతాలూకా కాంగ్రెస్సంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ బాపట్లలో యువజన సాహితీ సంఘకార్యాలయమున యీనెల 29 వ తేదీ గురువారము ఉదయము 10 గంటలకు జరుపబడును గాన సభ్యులును, అభిమానులును, ప్రచారకులుగా నుండగోరువారును దయచేయ ప్రార్థితులు.

విషయములు:—1. బెల్గాంకాంగ్రెస్ నియమము ననుసరించి కాంగ్రెస్ సభ్యులను చేర్పులు. 2. ప్రచారకుల నియమించుట, వారికి తగుయేర్పాటులు చేయుట. 3. ఖద్దరువ్యాప్తి. ఇతరవిషయములు.

కొల్లిపర గుర్నాధం
ప్రస్తుత వెంకటకృష్ణయ్య
కార్యదర్శకు.

ఆనందచంద్రిక

చమత్కార చంద్రికన్న చమత్కారమే హాస్యరస భరితమై ఆనందకరమైన విశోద గ్రంథరత్నము. ఇందు శృంగార చమత్కారములు సరజాల యుక్తి చమత్కారములు సరసల చతురసంభాషణములు, మధుకృష్ణ చాతుర్య పద్యములు, లంబోదగుడు, మంభికర్ణుడు, సకల గుణాభిరాముడు, సోమరిపోతు, అమృతవాసీ, బావమరదులు, వదినలు, తాతా మనుషులు మొదలగు హాస్యపద్యములును, చిత్రసమన్వయ అనేక విశోదపద్యములు విలసిల్లెను ఆనందచంద్రికలు పెదచల్లుచున్నవి.

చమత్కార చంద్రిక

చమత్కార పద్యములు, శృంగార పద్యములు, హాస్య పద్యములు, సమస్యపద్యములు, వేద్యపద్యములు, వేద్య మాతల పద్యములు, విటుల పద్యములు మొదలగు అనేక విశోద పద్యములుగల చమత్కార గ్రంథరత్నము వెల రూ 0-12-0.

మంగిపూడి వెంకటకృష్ణగారు,
తణుకు, కృష్ణాజిల్లా

శ్రీమద్భగవద్గీతా

(నవ్యవిభాగం)

అధ్యాయము

జనవరి 21:—ఈవార మంత్రమును జాతీయముగా మిశ్రమములను భేదములేక మూలపద్యములలోనికి స్వయముగా వెల్లిగొంతునువోయిన ఆత్మనుసారము నిన్ను జాతులను జాగుచేయుటకు తగువిధములను లన్నియు చక్కగా బోధపరచిరి.

బుధవారము రాత్రి ఈయనానున్న చిన్నమూలపద్యములలోని శ్రీయతులు వీర రాఘవరావుగారు, విశ్వవాధరావుగారు, మజ్జీ లక్ష్మీనారాయణరావుగారు డాక్టరు వైమింగుగారు వేలూరి నారాయణరావుగారు వెల్లిరి. సభ మొదలు పెట్టుటకు పూర్వము వైమింగుగారు శోటితో ఊరు సంగీతపు పెట్టెమీదను, అనంతరము నారాయణరావుగారు మురళి మీదను గానము సలిపిరి. అనంతరము వారు గృహములను పరిశుభ్రముగా నుండుమార్గములను, శిశువులను పోషించుమార్గములను, గురించి విపులముగా చెప్పిరి. సభ పూర్తియైన వెనుక వారు కొన్ని గృహములను స్వయముగా తనిఖీచేసి ఆరోగ్యము నెవర కావలసిన సంగతులను చెప్పిరి.

లక్ష్మీవారము రాత్రి డాక్టరు నూర్యనారాయణమూర్తిగారు తూర్పుగూడెములోను శుక్రవారమునాడు డాక్టరు వెన్నాప్రగడ గుబ్బారావు, పేరుపెట్టునగారు మిమనుబోధింగులోను, శనివారము సాయంకాలము గాంధీచౌకులో డాక్టరు గణపతి, తాళ్లూరి లక్ష్మీపతిరావు, సోమంచి గుబ్బారాయణుగారును ఉపన్యసించిరి.

ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు బాలికా పాఠశాలలో ఆరోగ్యమైన సంవత్సరములొపు పిల్లలకు 18 గురికి ఖద్దరు కాలువలు పంచిపెట్టబడినవి. అనంతరము అత్తోల వీర రాఘవరావుగారి అధ్యక్షతనంద బహిరంగసభ జరుపబడినది. వైద్యశిక్షామణులు ఆరోగ్యముమీద సుపన్యసించిరి. బడిపిల్లలచే ఆరోగ్యపాటక మొకటి ప్రదర్శించబడినది. అధ్యక్షులు తమ అంత్యోపన్యాసముందు అన్నతృప్తినివారణమును గూర్చి కొంతసేపు ముచ్చటించి కథముగించిరి. ఈవారము జయప్రదముగా జరుపుటకు ఆరోగ్య శాఖోద్యోగియులను ఈ యువసంఘములో సభ్యులుగానున్న లక్ష్మీనారాయణగారు, వీరరాఘవరావుగారు, డాక్టరు గుబ్బారావు, శిఖామణిగారును ముఖ్యకారకులు.

ఉద్యోగపుసంగతులు.

ఈసంవత్సరము ఈతలూకా జమాబందీ కలెక్టరుగారు చేయుదురు, ఇక్కడను వారిసహాయోద్యోగియులు కలెక్టరు తదిభినిమి త్రము 19 వ తేదీన సోమవారముసాయంకాలమునకు విడిచి. శిరస్తాచారుగారు రెండు సూడుదినములలో వత్తురు. ఇక్కడ డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు తిరువూరు డివిజనునకు జమాబందీ నిమిత్తము వెళ్తుదురు. మాగ్రామముంతయు కరణములు గ్రామసాఖరులు, జమాబందీ యుద్యోగియులతోనిండి పెండ్లిగృహమువలెను న్నది. పెట్టిలమెంటు ఆఫీసుకుడ వచ్చియున్నది. కాపురముండుటకు ఇంట్లు యొక్కడనులేదు. సర్వే పెట్టిల మెంటుకచ్చేరిలు వచ్చుటచేత జనాభా ఎక్కువయినది.

త్యాగరాజ పుత్సవములు.

ఈయనపుత్సవసందర్భమున గాయకులు, సంగీతవిద్యావైపులు అనేకులు దయచేసిరి. వీరు తమవిద్యావైపులముచే మాపురజనుల పేనులకు విందోనర్చుచున్నారు. సోమవారము రాత్రి బాబ్జీలికాపురములు ధాతారం భీమనేన రావుగారు ఆధ్యాత్మ రామాయణము చూడకాకాలక్షేప మొనరించిరి. సమయముగూర్చియుండును, సంఘదురాచారములను, భాండసములను ఎత్తి పాడుచుటయుండును అసర్గళమును ఉపన్యాస భోరణియుండును ఆసమానులు, ముగళవారమురాత్రి తిరిగి వీరిచే పురూరవచిత్రకాలక్షేపముగావించబడినది. ఈరెండు కాలక్షేపములయందు నుకూడ వీరుచెప్పిన ఇతివృత్తములను మరలచెప్పక పట్టకథలతో కాలము వ్యర్థము చేయక సభ్యులకు హృదయరంజకముగ నట్లు చెప్పిరి. మంగళవారము సాయంకాలము పువ్వల హనుమానులుగారు గాత్రపాట ఘంటాలుగారు మృదంగము వాయిచిరి. హనుమానులుగారు గడచిన సంవత్సరములో ఇక్కడ త్యాగరామోత్సవసందర్భమున పాటకచ్చేరిలు జరపినప్పటికి వారికి వాగానము చేయబడిన బంగారు పతకము సభ్యులతరపున తమిరస నీలయ్యపంతులుగారు వారికి బహుమానముచేసిరి. ఈసందర్భమున హనుమానులుగారికిని ఘంటాలుగారికిని ఖద్దరుకాలువలనిచ్చిరి.

బుధవారము సాయంకాలము కట్నని వెంకటాద్రి చౌదరిగారు సభ్యులసందర్శన తమగానముచే సంతోష పెట్టిరి. రింగంటలు మొదలు 9 గంటలవరకును ముసర్ల గంగాధరకాశ్రిగారు గాత్రమును శ్రీమాకానందూరి శివరాత్రి ఆచార్యులుగారు ఫిడేలరీ పువ్వల నారాయణగారు మృదంగమును వాయిచిరి. కాశ్రిగారు తమవిద్యచే సభ్యుల నందరిని ఆనందపరచుట చేసిరి. ఈయనపుత్సవ లన్నియు సంగీతాభిమానులు శ్రీయతులు భవిషిఫాటి నూర్యనారాయణగారి కృపచే జరుపబడుచున్నవి. కాం

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా వెల్ట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది

విజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

తెనాలి

(ఒకవిలేఖరి)

మనోహర బార్బీకినాదబ్రహ్మయను

బిరుదు నొసంగుట

ఈనెల 18 తేదీ సాయంత్రం వాలుగుంటకు శ్రీకృష్ణసౌందర్య భవనంబునందున మ. రా. రా. శ్రీ కొండమడి శ్రీరాములు పంతులుగారి ఆగ్రాసనాధిపత్యమున తెనాలిలో శ్రీమాన్మత్ మనహర బార్బీగారి గౌరవార్థ మభినందనసభ జయప్రదముగా జరిగినది. బొంబాయి ప్రెంటిఫీక్ మ్యూజికల్ కాలేజీ ప్రిన్సిపాలురుగారు బార్బీగారితండ్రి, బార్బీగారి గురువు వచ్చిరి. మాన్మత్ మనహర బార్బీ గారి వత్సరముల బాలుడు, ఇరువదియైదు శంక్రములు వాయింపగలదిట్ట. ఆసభలో శ్రీ మనోహర బార్బీగారి మీద పెనుమర్రి వెంకటరత్నముగారు రచించిన పద్యములు చదివిరి. వారిపద్యములను శ్రీ నందూరి శేషచార్యులుగారు ఇంగ్లీషులోనికి భాషాంతరీకరణము చేసిరి. అందు కొన్ని పద్యము లీకింద ప్రచురింపబడినవి. మనోహర బార్బీగారికి 'నాదబ్రహ్మ'యని బిరుదును తెనాలిపౌరు లొసంగిరి. సభ జయప్రదముగ ముగిసెను.

* * * * *

ఉ. ఆరవవత్సరంబునన యంటుభవన్మృదురాగపాండితీ పురము చెల్లివారినదిహా! యికసంశయ మొందనేల బృంధారముజేయ వేలెనినదంబుల నీకలియండుఁ జాపకే కూరిన బాలకృష్ణుడవు, కట్ట! మనోహరమూర్తి వైతివా.

సీ. స్వాతంత్ర్యరాజ్యసంస్థాపనకర్తయో శ్రీశివాజీయశ్రీలు పొంగి ఘనతుకారామ భక్తాగ్రగణ్యులకీర్తి

మాధుర్యరాగముల్ మల్లడించె

గీతగీందవ సంగీతశిఖిలలో

జయదేవున రసకీయ లెలక్కు

స్వచ్ఛాపయోధరస్వగ్ధమోమంబులు

బాలగంగాధర ప్రతిభ లొలికె

మధురతరమైన యప్రతిమానగాన పాండితీప్రతిభాసముద్దండుడవయ మీ మహారాష్ట్రకీర్తికన్యాముఖమున దివ్వవోయి! కన్యూరికాతిలక మిపుడు!

సీ. వైతన్యరహితపాషాణంబుల గ్రహించి మంచితేనెల గ్రుమ్మరించివావు కొయ్యముకక్కులు కొన్ని కూరించి వానికి గానమాధుర్యముల్ కలపినావు

పకల్ ప్రపంచము సంగీతమయ మయ

మించువాద్యముల రచించినావు

బాలగోపాలాదే బార్బీగారుండు డంచు

మించి మమ్ముల నాహరించివావు

గ్రామముండి తిరిగివచ్చినప్పటి నుండియు అనగా ఇప్పటికి 18 దినములనుండి శ్రీయతులు సభ్యవాడ సోమేశ్వరరావుగారు జ్వరపీడితులై యున్నారు. వైద్యుపనుల వారికి త్వరలో ఆరోగ్యము సమకూరుగాక.

వేయనేల సంగీతమే నీయమూర్త్య

మూర్తి యుర్యో నాదబ్రహ్మమూర్తిపిపు!

నీకళాపీఠి మామనోహరజనుల

నిండిపోయి గీతములు ద్వనించునయ్య!

సీ. అధ్యాత్మవిద్యారహస్యంబులు వచించి

శ్రీవిశేషానంద భీమగుండు

మహానీయముకవితామధుర్యములు చిమ్మి

తనరారిన రసింద్రమునవరుండు

ఘనరసాయనకామ్రక్షల్పనాప్రావీణ్య

సరణిఁ జూపినయట్టి చంద్రబోను

కారీరలుమహోదారతత్ వేదజల్లి

రమణ భాసీలివ శ్రీరామమూర్తి,

ఏమహాకీర్తిలతల ధరించివారో!

అతిమనోహరగానపాండితి వెలార్చి

నీవును విశేషముల గణానియండు వంశ

తనయరువుగార మాచంద్రతారకముగ!

(మధ్యంపుమారి.)

నిజాంరాష్ట్రపు జనపరిగణనము

ఈగ్రంథమునందు నిజాంరాష్ట్రమునందు పురుషులెంత మంది? స్త్రీ లెంతమంది? హిందువులెందరు? మహమ్మదీయులెందరు? క్రైస్తవులెందరు? చదువువచ్చినవా, రెందరు? చదువురానివారెందరు? వివాహితులెందరు? బ్రహ్మచారులెందరు? విధవాలెందరు? బిభురులెందరు? పాఠశాలలెన్ని? పట్టణములెన్ని? కలెలెన్ని? భావాలెన్ని? పరిశ్రమరట్లున్నవి? పాడిపంటలెట్లున్నవి? కలయలెన్ని? ఏయేకులకాల ఎంతెంత మందియున్నారు? భాషాస్థితియేమి? పెండులకు వివరములన్నియు మిగుల వివరముగా జర్పింపబడినవి. గత పదిసంవత్సరములలోని స్థితికిని, ఇప్పటిస్థితికిని భేదమునూపి, హెచ్చుతగ్గులకు కారణములు జూపబడినవి. పంచర్యాసుసారముగ శ్రీతిమిథుణ్డియా ఆంధ్రులూడ ఇయ్యబడినవి. నవలవలె నిది యొకసారి చదివి పారవేయవలెకాదు. దేశస్థితిని, జనుస్థితిని, సంఘస్థితిని సరిగాజూపునట్టి గ్రంథము. నిజాంసర్కారువారు రెండు గొప్పసంపుటములుగా ఇంగ్లీషుభాషలో ప్రకటించిన మహద్విషయములను విడి ప్రకరణములందు ప్రోక్షింపించి తేటతెల్లముగ తెలుగుభాషలో శ్రీయత కొమ్మువరపు గుబ్బారావుగారిచే రచింపబడినది. వెల ఆరు అణాలుమాత్రమే! పలుకువారు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాచువలెను.

పురం రంగయ్య శెట్టిగారు,

అతెగ్గండ్రా ముద్రాక్షరకాల, రెసిడెన్సిబూరు,

హైదరాబాదు డక్కా.

డెల్టా బిస్కత్తులు

ఇదివరలో జరిగిన గొప్పయుద్ధసమయమున మా కర్మాగారము, అందుకు సంబంధించినవన్నియు అనేకవైపులందును, విదేశములందునుండిన సైన్యమునకు బిస్కత్తులను తయారుచేసి, సరఫరా చేయుటకు పూర్తిగా ఇండియాగవర్నమెంటు మిలిటరీకాఖవారి అధీనమునం దుంచబడినది. అందుచే సరఫరాచేయుటకు వీలులేనందున అనేక కాలాదారులను పోగొట్టుకొంటిమి. ప్రస్తుతము వారికందరిని సరుకులను సరఫరాచేయుటకు గొప్పప్రయత్నములను చేయుచున్నాము. మా బిస్కత్తులు మిక్కిలి మేలైనవిగా యుండుటవల్లను, దిగుమతిచేయబడినవాటిధరయందు అధిక వ్యత్యాసముండుట చేతను మాకు గొప్పజయమే గలుగుచున్నది.

ఈ దిగువ తెలుపబడినవాటిలో దేనినైనను ఉపయోగించి చూడవలెనని కోరెదము.

బాదామి	బీన్	ఇంజీరియల్	నెస్
ఆరోగూట్	కారోనేషన్	లెమన్	టటన్
బట్టర్ ఫింగర్	క్రాకర్లు	లంచ్	పీట్స్ బూరి
కేబిన్	ఫామిలి	మేరీ	రాజా
కాన్ టీన్	జెమ్ విన్డు	మిల్కు	వానిల్లా
మిక్స్డ్ ఫాన్ హాల్డ్స్	టీ	సోడా	వాటర్

మా జింజర్ టబ్బు, ఫింగర్ బిస్కత్తులు విదేశపు వాటికంటెను చాల మేలైనవని నిర్ధారణ చేయబడినది.

బ్రాన్, ఆమండు, గ్లటన్, ఈమూడవవియు డెల్టా బిస్కత్తులను, గోదూమ బిస్కత్తులను వైద్యులు మిగుల పట్టుదతో సిపార్డుచేయుచున్నారు.

అన్నిరకములు 1 పౌను, 2 పౌనులు, 7 పౌనులు, 14 పౌనులు, 28 పౌనులుగా టిన్నులలో ప్యాకు చేయబడియున్నది.

కర్మాగారమునందు పనిచేయువారందరూను అగ్రజాతి హిందువులే. ఇంగ్లాండులో తయారగు వాటిలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన మెషినులు మావద్ద నున్నవి. చేతితో తాకబడక, ఆరోగ్యవద్దతుల ననుసరించి, నిపుణుల తిచారణక్రింద ఇవన్నియు తయారుచేయబడుచున్నవి. హిందూదేశమునందు యితరులు చేయుచున్నవాటినిచూచి మా బిస్కత్తులని మోసపోకూడదు. ఇతరులు తయారుచేయు నట్టి వాటివలెనే వారు చేతితో తయారుచేయుచున్నారు.

డెల్టా బిస్కత్తు కంపెనీ లిమిటెడ్., డెల్టా.

వారితే తయారుచేయబడినది.

మద్రాసు రాజధానికి, మైసూరురాజ్యమునకు, నైజామురాజ్యమునకు సోల్ ఏజెంట్లు:—

మహమ్మదు మూసా హాజీ ఇబ్రాహిం, అంతుకో.,

32 గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు స్టాక్స్ కిస్టులు:—

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అంతుకో., 263 వై నాబజారు, మద్రాసు.

ఎన్. జేకాయ్ గాంధర్, వై నాబజారు, మద్రాసు.

కె. మహమ్మదు హుస్సేన్ సాహెబు, బండరువీధి, మద్రాసు.

సి. ఆర్. వడివేలు మొదలియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

పి. వీరాస్వామిచెట్టియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

బెంగుళూరు స్టాక్స్ కిస్టులు:—

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అంతుకో., 80, ఏ. టల్లు పూర్ మానురోడ్డు, బెంగుళూరు కంటోన్ మెంటు.

డి. సైడ్ ఉస్మాన్ అంతుకో., 47/49 న్యూమార్కెట్టు, దానిబ్రాంచీలు, కంటోన్మెంటు.

పి. ఎమ్. ఆబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబు, న్యూమార్కెట్టు, కంటోన్మెంటు.

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అంతుకో., అజెన్సీ రోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

ఆంధ్ర దేశమున పేరెన్నికగల నవలలు!

తైబ్రీ లకు

సంవత్సరాది బహుమానము

50 పుస్తకములు

రు 25 లు మాత్రమే

రు 50 లు విలువగలది

సంవత్సరాదివరకే తగింపువలె

దరఖాస్తుతో రు 10 లు అడ్వాన్సుపంపుచు సమీప తైబ్రీస్టేషను తెలుపవలెను.

రు 0-1-0 లెక్క పంపినచో గ్రంథములన్నీ పంపెదము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాల, కాకినాడ.

బహిరంగ యాచకవృత్తినాపుట

మనరాసు ఆంధ్రవిశ్వస్థి సంఘసభ

“బహిరంగ యాచకవృత్తిని నిఘాటును” గూర్చి చర్చి యుటకు నిన్నటి సాయంత్రము పచ్చయప్ప కళాశాలభవన మందు మదరాసు ఆంధ్రవిద్యార్థి సంఘమువారు జేమనరపు రామవాసవంతులుగారి ఆధ్వర్యమున కైదు గంటలవరకు చర్చా కార్యక్రమమునకు ఆంగ్లమున జరపబడెను.

ప్రథమమున కె. యల్. నరసింహారావుగారు చర్చనీయాంశ మును గూర్చి సూచించుచు భారతదేశమందు బహిరంగ యాచకవృత్తి చాల అధికముగ ప్రబలి యున్నదనియు, అనేక కేలకొలది ప్రజలు కుష్కవశానములచేతన, అసంఖ్యాకులు ఒక పూట తిండితోడను జీవితముల గడుపుచున్నారు. ఇంగ్లండుదేశ మలోవలె మనదేశమందు బీదవారలకు చట్టులు నిర్మింపబడి యుండలేదు. కాని ప్రతిపండుగ దినములందును, తదితర శుభ ప్రదమున సమయములలో బీదలకు బ్రాహ్మణులకు విరివిగ దానధర్మములు చేయువాడుక గలదు బీదలు కేవలము ప్రజల దానధర్మములపై కాధారపడి యున్నారు. కాని ఇతరదేశములలో ఎది నిట్లు ప్రస్తుతము చేదల కట్టి తోడ్పాటు నొసంగుటలేదు. పురాతన దినములందు బ్రాహ్మణులు స్వగర్వానుష్ఠానములు గలిగి స్వతంత్ర సాంప్రదాయముల పోషించ గలిగిరి. ప్రస్తుతము ద్వంద్వమును తొలగించి పరధర్మ మతానలంబులై యున్నారు. వారిని పోషించుట స్వగర్వ యగును. ఇంగ్లండునందు మాను తరగతుల బీదలున్నారు. వారి కెల్లరకు చట్టులు నిర్మింపబడియున్నవి. దీని కరకాలములు బీదగృహములు మొదలగు ననేకసంస్థ లున్నవి. అట్టిచట్టులును అవాధికరకాలములు మొదలగునానిని నిర్మింపక పూర్వమే బహిరంగ యాచకవృత్తిని నిఘాటుచేయరాదు. అనేక కేల ప్రజలు నిరద్యోగులై నిరాధారముగ నున్నారు. అట్టివారికి వృత్తులను చేతి పనులను గల్పించి జీవనాధారము గలుగ జేయవలెను. ఏ తత్కార్యనిర్వహణము గావించు సంఘములు స్థాపింపబడి కృషి పలుపువరకు యాచకవృత్తి నిఘాటుల జేయబడజాలదు. అని పత్కిరి.

వి. రామదాసు పంతులుగారు:— పట్టణములందలి బీద వారల దృశ్యము కడు దుర్మగము. శిశుకాలమున నీ సమస్య పరిష్కరింప బడవలెను. ఇంగ్లండు దేశమందు వృద్ధాప్యముందలి పెన్నును చట్టు ము బీదగృహములు మొదలగునవి ప్రభుత్వ ముచే నిర్మింపబడియున్నవి. కాని భారతదేశ కుండట్టి విధానము సరిపడదు. బీదవానియొక్క స్వతంత్ర భావమును చంపిజేసి కృంభిలా బద్ధునిగ జేయును. బీదగృహ ములందలి నిర్బంధకృషి వన భారతదేశమునకు గట్టడు. మరియొక నూతనముగ పన్ను హెచ్చింపబడును. ఆంధ్ర దేశమందు వైశ్యులలోను దక్షిణముందు నాటుకోటి సంఘములను యాచకు లుండుట ఆదరు. కారణమేమన ఆయా సంఘ ములవారు తమకులము పేటల ధార్మికసంస్థలను నిర్మించి ధనము సమకూర్చి బీదలను పోషింతుర. కావున అన్ని సంఘములం దును, అట్టి ధార్మికసంస్థలను పోషించి ప్రత్యేకసంస్థలను ఏర్పరచుట అవసరము. గాంధీ మహాత్ముడు దేశీయ లెల్లరకు ముఖ్యముగా రాటపు పరిశ్రమను జూపెట్టియున్నారు. ప్రతి దేశీయుడును పడుకుటకు మొదలిడిన దేశ దార్మిక్యము సమసి ప్రజలభివృద్ధి గాంచగలదు.

విద్యార్థులు తమ విద్యకై పాటుబడు వయసులో యాచక వృత్తికి లోనుగా వలసి వచ్చుట విచారకరము. ఏ స్వల్పధనము కొరకొక శ్రీమంతుని డిజేరి వారి బడవలసియుండజాలని పచ్చినపుడు ఆ విద్యార్థియందుండు పాఠము, అభిమానము, ఆత్మగౌరవ మును తాను చంపుకొనుచున్నాడు. కావున విద్యార్థిమాను లును, శ్రీమంతులు వగు వారెల్లగు విద్యార్థి పోషణనిధిని సమకూర్చి విద్యార్థి బృందమునకు జీవనానిమిత్రమై వెచ్చించుట అత్యవసరము.

పిదప మరికొందరు విద్యార్థులు యాచకవృత్తి విద్యార్థులకు సహాయముగ గురుశిష్య సాన్నిధ్యమునకుగల గల ధనియు, పూర్వము నలంబా మొదలగు విశ్వవిద్యాలయములందు విద్య సభ్యునియగువారు గురుపమేతులై గ్రామములందు బయత్వముల యాచించెడివారనియు, భారతదేశమందు హిందూ మతానుసరణము అతిథి ఆధ్యాత్మికతలనాదరించుట గృహస్థాశ్రమ ధర్మములలో ముఖ్యమనియు, కావున యాచకము కాస్త్రీ యమే ననియు, ప్రభుత్వమువారు యాచకవృత్తి నాపు విధాన ముల ప్రవేశపెట్ట జూచినచో క్రొత్తపన్నుల విధించుట తప్ప జరగవలెనని యిరగబోదనియు పత్కిరి.

అధ్యక్షులకు వందనములతో సెక్యుట సభ ముగిసినది.

రక్కాక్షి సంరం పుష్కమాన బిఁం శనివారము

శాన్తి స్వతంత్రాభిప్రాయములు

[అనుములనేంకటేశ్వరి (అష్టావధాని)]

శీ॥ ఆత్మదేశార్థమై మననయ్యేనేని
వానిజన్మము సార్థక మైనయల్లె;
యాత్మదేశార్థమై మృత్యు డయ్యేనేని
వాని కింక జన్మరాహిత్యమైన యల్లె.
(సరోజిని)

శీ॥ ఐకమత్యంబుమై బ్రాహ్మణాదివర్ణ
భేదములు వాయు టాకటి; స్వవిద్య దేశ
మందు ప్రబలుట యొకటి - యాయవె స్వ
రాజ్యసంపదనుబొంద నెందునుసాధనములు.
(శ్రద్ధానంద)

క॥ చైవమునకు దేశమునకు
సేవ నడుంక గవ్వములను జరదుఃఖములకొ
జావును గాంగిటం జేర్చెడి
భావము కొందటికెక్కలు భాగ్యవశమునకొ.
(అనీ బేగం)

శీ॥ సర్వప్రజకు స్వతంత్రంబు జన్మహక్కు;
యెదిరినో యందుకై యాశ్రయింప నేల?
నీకొకటి నీవు త్యాగివై నిలు మదిటి
భావనవచ్చుచే నిహపరములందు
నీ కదేదియు నడపె నిలువఁబోదు. (తీలకు)

వియోగిని

[విశ్వనాథచరసింహముగారు]

శీ॥ నిండుజాబిల్లి కన్నులవండువయ్యె
కలువకాంతామతల్లుల కల కదీరె
రమణిరంగులమనములన్ ప్రమద ముబ్బె
బాల! నీవేల యాలీల సోలె దిచట! 1

శీ॥ వస్తుచయమెల్ల సంతోషవనధి దోగ
ప్రకృతి నూతనశోభలన్ బడసియుండె
వక్రిగములెల్ల గూండ్లలోపలకు బారె
పడతి నీవేల యిచ్చట బ్రమసియుంటి॥ 2

శీ॥ ప్రియుని విక్రారమున చెలరేగునట్టి
శోకసంతాపమా! యేమి? సొగసులాడి
వాడి యానీతి నుంటివి బోడిమి విడి
ఎట్టిమానవుడే నీకు నెగ్గుదలచె॥ 3

శీ॥ ప్రియునికై పేచియుంటివా? వెది యిచట
మలినవస్త్రంబులను దాల్చవలసెనే?
మోమునందున చేతులన్ మోపితేల
కన్నున బాష్పముల నిట్లు కార్చెదేల॥ 4

శీ॥ సిగను చిగదరై విరియంగ జేసి తేల
కనులకాటుక చెక్కిల్ల గారె నేల
చిన్నికన్నుటిలికంబు చెదరనేల
చెప్పమమ్మరొ! నీకేమి చేటు గలిగె॥ 5

పసుల కాపరి గానము

[నెంపరాల నూర్యనారాయణమూర్తిగారు]

ఉ. మానసమందుఁ జింత యనుమాట నెఱుంగక
జేనెఁడుండుకొ! పీనముఁదాల్చి ప్రావలువ
పీలిక నెల్లిన జట్టి, చూపులం! దాననమందుఁ
గోమలములై, మధుమాసలక్ష్మీకికొ! శ్రీ
నిధులైన భావములచే వెలుగొండెడు బాలుఁ
గాండలికొ.

చ. అఁక డలయూరిజైటఁ బసు లచ్చట నచ్చట
మేయ నిల్చి, యు! న్నతమము, సంతతచ్ఛదవి
వప్రమునై, మధుమాసలక్ష్మీకికొ! గృతకగి
రింద్రమైవ వటవృక్షమునెక్కటిఁ జేరి, పల్ల
వాం! చితమయి, చేతికందు నొకచిక్కిని చ
క్కనికొమ్మ నెక్కెదొకొ.

ఉ. ఎక్కి మృక్షుల నద్దళములే తనకాస్తరణంబు
ఛత్రముకొ! బ్రక్కలపించువీవనలు, ఫాలపుఁ
బట్టము నాడు నుండగా! దృక్కులు గోచ
యంబుకడ కేగుచు వచ్చుచు నుండఁ గర్ణ
ముల్! గ్రుక్కకుగ్రుక్కత్రాపఁ గొనగొమ్మ
పికంపురవామృతంబులకొ.

చ. అటు నిటు నల్లెనల్ గని యహాయని పొంగుచుఁ
దావసించున! విట్టవము నుయ్యలట్టు లతివేగ
మ యూగుచునుండె, సంతలో! దటుకునఁ
దోచె నన్నమయి తాలిమిఁదూలఁగఁజేయు
నొక్కయ! స్ఫుటమగుగాన మాశిశువు నుం
దరకంధరనుండి గొబ్బునకొ.

మ. అతఁ డుయ్యాలగ శాఖ నూగుటను నూర్వ
భక్తదేశంబులకొ! వితంత్రై, యలగితి చం
చలవలెకొ విశ్వంబునుం జట్టుచుకొ! బతనం
బందుచు, మబ్బులం దణఁగుచుకొ! బ్రాంతంబు
లందున్న కై! లతలికొ బెల్లగిలంగఁ జేసి సెల
యేళ్లకొ మున్నె నల్లంతలోకొ.

మ. కొనగొమ్మకొ వసియించుకోయిలరవాం కూర
మ్మ లంతంత రం! జనమూనకొ, శ్రుతిమేలనం
బగుచు భూస్వరాంతరాళంబులం! దున నా
గానము చక్రమై తిరుగుచుకొ సోపానముల్
గట్టు, చ! ల్లనఁ దారాపథమందు లీనమయి,
పూలకొ జల్లుచుకొ రంజితకొ.

చ. ఒకపది మింట నుండి పరమోద్ధతవృత్తి రసా
తలంబు ము! ట్టికొని, విలీనమాచును బెరిల్లునఁ
జమ్మెడు నిర్దరంబునాం! జకచకలేచి, దివ్య
లయసంచరణం బొనరించుచుకొ, మనో! విక
సనహేతువై పాలించె విశ్వము వేదముగా
నునర్చుచుకొ.

ఉ. తల్లిలితారవామృతముఁ దన్మమతకొ విను నా
మనంబునకొ! మల్లెలు జలుజల్లుమని మాటికి
మాటికి రాలి, వాననల్! వెల్లువలై స్రవించె,
లవలీలతకల్ మలయానిలంబుచే! నల్లెడ
నూఁగఁ జొచ్చెఁ దను వెచ్చటనుండెను యె
ల్లెఱుంగుచుకొ.

శా. ఆలీలాలిలతామృతారవము నట్లానించుం
చుండంగ నామూలకొ దీనిని మేళవించి, యొక
యంభోజాక్షి కాఁబోలు నిర్వేలానందము వి
శ్వమోహనముగా వెల్లొంద లేఁబట్టికొ జోల
ల్ పాడుచునుండఁ గిన్నెరలబంతుల్ మ్రోఁగి
నట్లాతటికొ॥

ఉ! గానయంగంబు మధ్యఁ బడి కాలును జేయియు
నాడకుండి యెల్లెనియు భావనావధము నీఁగఁ
గఁ బూనియు నీఁగలేక యెల్లె నిలువంగ నా
మనము నిట్టటు లుయ్యెల లూఁగఁజొచ్చె నా,
హా! నయనోద్రియంబునకు సంతయుఁ దోచె
ను బ్రేమపుంజమై.

శీ; ఆకసంబున మేఘమం దట్టునిట్టు
పడుగువాటుచుఁ దళతళ మెఱయునట్టి,
కోటివిద్యుల్ల తాదీ ప్తి సాటిగాఁగ
భావ ముప్పుంగ గానజోలావశముగ.

ఉ! అందటులొక్కజా మవశిమా ప్రణయాంబుధి
మున్చి, నిశ్చలానందముఁ జెంది, చెంగట వనగ
ళమా పసిగాఁపువాని పాటం దిగనాడఁ బూని
తిఁ గడంక సుదూరమునుండి జోలచే నుందరి
భావనావధము జబ్బనఁజూఱఁగ లాగివై వఁగకొ

శీ! అంతలో నాపసులగాఁచు సర్పకునకు
నేమి తోఁచెను గానంబు నెల్లవిడచి
కొట్టు కొనకొమ్మ నున్నట్టి కోవెలకును
గోప ముదయింపఁ “గో” యంచుఁ గూయఁ
దొడఁగె.

క॥ ఆమూలకలస్వరములు
నామది నేకత్వమంది యచ్చైతానం
దామృతియుఁ గురిసె; నేటికి
నామది యట్లుండుఁ దలఁచినకొ బరవతకొ.

క॥ కోకిలయుఁ గాపుబాలుఁడు
నాకడుపు ఫలించినట్టి యతివముఁ దమగో
నేకాకృతి నొందఁ ప్రణయ
మేకరణి వచింపఁజాల కింకవిరమింతున్.

సుందరి లైలము

పల్కి 1-3 వెల హా 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

ఒక డబ్బీలైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు
మొటిమలు మచ్చలునూనును. ముఖము కాంతిబోరి, నున్నగా
అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంజా
లేదును. ఈలైలము మంచిమహాన గలిగి విగాడకర నుండును.
అమృతాంజనం దిహో మదరాసు - బొంబాయి.

కొలను పాకక్షేత్రము

[నామకల్ప శృంగారాపుగారు]

దక్షిణకాశి

ఉ॥ శ్రీయత కొలను పాకక్షేత్రము గల్గొకటల కా? కా శ్రేయ సుపూజ్యక్షేత్రమును చిత్రములచేల నొక్కరూ పమై నీయనమానక్షేత్రమును యింపుగనందలి చిత్రశిల్పికా! ధీయతమైన వర్ణనలు ధీరగుబుద్ధిని వ్రాసితిచ్చుటక॥

పరాత్పరుని లీలా విభూతియై ధనరారుయూ పద్మవనవ ఖండపరమాణమందైన, యాభూతలయంబును యువతరత్న శిరో వరంసంబుగా దనరాచి, యారాజవర్తమును పేరం బ్రసిద్ధికెక్కి యిది యాభారతమాతయే. ఇయ్యది సకలసంపత్కీర్తియమై ధర్మార్థ కామమోక్షంబుల కాటవట్టి, మోక్షార్థులకు తపోనిలయం బై సర్వఫలంబు లాసంగ కల్పనృత్తంబు చందంబున, మెలంగు చున్నయదియని మనవార్లకు దోడ్పాటుగ తదితర దిగ్భాగాంతర గతులైన పాశ్చాత్య పండితసరేణ్యులు సిద్ధాంతికరించిన సిద్ధాంతముని మన భారతీయుల మనోభావంబుల స్థిరంబయినది యని గట్టిగా నక్కాసించి చెప్పవచ్చు.

ఇట్టి మనసాతనజన్మస్థానందైన భారతీ కాంతారత్నం బిప్పటివర కహీనదశయందు ప్రవర్తించుట యిండుక మనస్సాధిమాన కృతజ్ఞతా నూచికందే! ఇట్టి హిందూసామ్రాజ్య పేటేరమై వెలంగునా హైందవ భూప్రదేశమునంగల సకల చాతుర్య నైపుణ్యంబులతో శీర్షయాత్రాది క్షేత్ర మహిమాభి పాటవంబుభిరామందైన న్ననాతీతమై పాసంగుచున్నయది. సకల రాజ్యంబుల నతిరవణీయముగ నిర్మింపబడిన పార్వత్యమంట పాది చిత్ర శిల్పికానైపుణ్యశాలకు మేమర్లు యెక్కుడుగా పరిగణింపబడు మనభారతమాతాధీనంబునంగల దైవభవనాది శిల్పికాకళాచాతురి ప్రాధ ప్రభావంబు యప్పటికాలంబునకు మహమ్మదీయ మతాధ్యక్షులచే చెరువంబడి యుండియు ప్రస్తుతమువారలయంబులకు తత్సంబు గల్పించుచున్నయది. ఇట్టిసనాతన శిల్పికా నిర్మితంబులైవెలంగు సత్పుణ్య కుక్షేత్రాభిమానం బిప్పటి హైందవసామ్రాజ్య సంయుక్తమైన హిందూజనాసంగ మంబున కిండుక దేశపాపుల కారణంబేమియో విజ్ఞానశోవిదుల మనంబుల వివిధరూపంబులుగా పాదగట్టుచున్నయని యని. శిష్ట వచ్చును. జన్మసాఫల్యాగ్ధమై పలయు ప్రయత్నములలో భగవత్సన్నియపుణ్యక్షేత్రంబులు మేటియై దనరారుచున్నయవి. పరమాత్మధ్యానేకస్థిత్యయోగంబునకు సమయోచితంబుగా మన హైందవమతాధ్యక్షులైన వ్యాసపరాశరాది శుకశానకయువ దేశానుకూలంబుగా ఆర్యులైన మన పూర్వభక్తాగ్ర గణ్యులు దేవాలయ సందర్శన సంపత్కీర్తియంబు స్థిరంబుగా గుర్రెటింగి ముందు బోవు హైందవ ప్రభాసంతతి శుభయోగంబుగా యనేక దేవాలయ మండపనిర్మాణం బలిచిత్రముగా శంకర్పించి, అట్టి మహామహాన్నత సత్సర్వరూపుల హస్తంబుల కల్పింపం బడిన యీశ్వరాలయ సందర్శనంబున ప్రస్తుత కాలగతులైన భారత మాతగర్భంబున సంగాత్మిత భవసంపుటంబులు పటాపం నానని కత్తిరూపముగా కాసనంబులు ప్రబలుచున్నయవి. ప్రస్తుత కాలంబున మనకక్షేత్రంబునకు గానంబడు సకల దైవక్షేత్రంబులలో నెన్నెకెక్కియు పేరం బ్రసిద్ధి లెందినయీ ఆర్యవర్తంబునకు ఉత్తర దిగ్భాగంబున కాశీక్షేత్రంబును దక్షిణప్రాంతంబున రామేశ్వర క్షేత్రంబును అలరారుచున్నయవి. వన్నెకెక్కిన యాక్షేత్రద్వయంబున మిన్నయైన కాశీక్షేత్రంబు దక్షిణదిశయందుగూడ వేరొందు గలదని మనసాత నులచే జెప్పండి ఇయ్యది యెవ్వోటగలదురా యని చదువరులు సంశయాభిప్రాయంబున ఊహింప గలరు. ఈ దక్షిణకాశీక్షేత్రంబు ఘనతపాహించిన నిజాంపరిపాలనాధీనందైన నవాబు బహిరామ జాలాగాటికి బాగీరుగా నొసంగబడిన కొలనుపాక యనంబడు నొండు పుణ్యక్షేత్రము గలదు. అయ్యది ఆశేరు రైశ్వ్ర స్తేవనుకు సుమారు నాలుగు మైళ్ల దవున పడమటి దిశన శోభిల్లుచున్నయది. ఆవరమ పావనందైన పుణ్యక్షేత్రం బునకు పలవిధంబులైన నామంబులు గలవు. కొలను పాకయని యు, బింబావతిపురమనియు, వ్యాఖ్యనగరమనియు, సరోవర ముటిరమనియు, సోమ శేఖరపురమనియు, కుదుటపురమనియు, కొలన వపురమనియు నామాంతరములు గలవు. ఇత్యాది నామాంతరములలో కొలను పాక యనునదియే యపుర్య నామమై యున్నయది. కొలను పాకయన నామంబు ఆస్థలంబునకు రాగారణంబేమన దొల్లి

పితౄజ్ఞ పరిపాలనఁ ధురీణుండైన శ్రీరామచంద్రుడు పరునాల్ల బంబులరణ్యంబున తిరుగుకాలంబున నిచ్చట పర్వకాల నిర్మించు కొనిరనియు కొందరు తమయభిప్రాయం బొసంగుచున్నవారలు. అదియనంగాక యచ్చట వ్యవసాయసమన్వితంబగు కొలనొండు గలదు. కావున నద్దానికి యా సార్థక నామం బొసంగిరనియు మరికొంద రూహించుచున్నవారలు. ఇంతియగాక స్థలంబున కడతిదూరంబున కుత్తరమున కాశీబాగ్దయను నొక కొలనుగలదు. ఇందుగల మధురతోయంబు లాయు త్రరకాశీమం డి భూగుప్తబుగా నచ్చుచున్న యది పూర్వమునుండి జెప్పం బడియె. ఇందుచే నద్దానికి దక్షిణకాశీయని మన పూర్వులు సార్థక నామం బొసంగిరి. ఈపుణ్యజలతటాకాలయ సందర్శ నీయులకు కాశీవిశ్వేశ్వర స్వామిని సందర్శించువంతటి సత్పుణ్యంబు లభించునని వేసోళ్ల ప్రజ వాక్కినుచున్నవారలు. తొల్లి గూ ప్రదేశము విద్యావిజ్ఞానాష్టాంబునకు మధ్యప్రదేశమై వెల యుచుండెను. అందుచే స్థలం బహుశంబైన పుణ్యంబునకు బీజస్థానంబై ప్రసంగించుచున్నయది. బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యకూడ్ర జాతీయ ఉపజాతీయసంఘంబున కనుకూలంబుగ వేరువేరు భగవద్వందీరంబులు నిర్మింపబడినవి. తచ్చాసనంబు ననుసరించి యిప్పటివరకును ఆయా ఆలయములకు ఆయాజాతీ యసంఘంబులు ఆర్యవాగ్దక్షులై యున్నవారలు. లెక్కకు యిరువదిరెండు మతములు వారివారి జాత్యానుకూలముగా నిర్మింబడినవి. అయినను ఇచ్చట నొకటి వీరనారాయణ స్వామి దేశమును, రెండవది సోమేశ్వర స్వామిమందిరమును అపూర్వములై దనరారుచున్నయవి. ప్రస్తుత కాలానుకూలమున కిండుక శిథిలశీతిని యుండినప్పటికిని వాటి సనాతన శిల్పకళా నైపుణ్యంబున పెక్కురూపంబుల వేర్వొందుచున్నయవి. వైశిష్ట్యంబడిన వీరనారాయణాలయమునకు విష్ణుమందిరమని యు (కోవెల) సోమేశ్వర భవనంబునకు శివలియంబునయు మహాదేవమందిర మనియు పిలువబడుచున్నవి. త్రిమూర్తీయ మైన నారాయణాంకేంద్రంబునకు గమనించినచో సాత్వికతత్వా ను కూలంబున విష్ణుండు మధ్యగతుండైన జగిదిని కొలను పాక అను భూసతీతకంబునకు నాభిప్రదేశంబున వీరనారాయణాలయంబు దనరారుచున్నయది. ఇద్దాని కిమూడుగర్భ గృహంబు లుగోపురంబు లుగోపురంబుగా వేరువేరు ధ్వజపతాకంబులచే ప్రకాశించుచున్నయవి. ఈ ఆలయములు పార్వత్యమున ధ్వజస్తంభం బొందుగలదు. ఇద్దాని నిర్మించిన నిర్మాణముల నామంబులచ్చట శిలాముదితం బులైన కాసనంబులనలన భూతిబొందిన పశ్చిమచాణుక్యవంశీ యులని తెలియంబడుచున్నయది

సోమేశ్వరాలయమును మహాదేవ నిలయంబీ క్షేత్రమున కు పడమర పార్వత్యంబునంగలదు. నీయాలయంబుకు ప్రథమం బున నొక్క విశాలమైన శిలానిర్మితంబగు సింహద్వారంబు గలదు. ఇద్దానిని యతిక్రమించినచో నొక్కవైశాల్య భూప్రదేశం బుగానంబడును. నాస్థలమధ్యమంబుని ఇంచుమించుగా యరు వదియారడుగుల నిడివిగల నొక్క ధ్వజస్తంభము మిన్నులపాడ గట్టుచున్నయది. ఇద్దానిమొల నుండరాకారమైన నొకకన్న నంది విగ్రహంబుగలదు. ఈవిశాలస్థలంబున కింపార్వత్యంబు భూభూయమానమైన కృష్ణశిలా నిర్మితంబులగు లింగద్వయంబు సాలంకసహితంబుగా పూజనీయమై పాదగట్టుచున్నయవి. అనంతరంబు నాయాలయ మధ్యమంబున సోమేశ్వరస్వామికి చిత్రమైన శిల్పికాచాతురి పాటవంబున నొండొక్క మండపము గట్టబడినది. అద్దానిమొల నొక్క విశాలమైన నంది విగ్రహం బుంగలదు. దాని పార్వత్యంబున వికసిత పర్యాకరంబులై నొక్క లక్ష్మీవిగ్రహంబు తెలియుచున్నయది. వేరొక్క పార్వత్యంబున చెండికాంబు విగ్రహంబుగలదు. ఆలయంబునకు వెలుపల శోభి లింగాకృతంబైన శోభిలింగ మంటపంబున నొక్క మంటపం బుగలదు. దాని వెలుపల ప్రతాపరుద్రాలయంబు విఘ్నేశ్వరాలయంబు సప్తమకసహితంబుగా గలవు. ఇంతియేగాక అష్ట దిగ్భాగాదిక విగ్రహంబులను, ఇంద్రద్వారాఫాలకాది విగ్ర హంబులనెకముగా కడ్రువ మిరిమించునట్లు అతిచిత్ర శిల్పికా నైపుణ్యంబున నిర్మింపబడియున్నయవి. ఆలయమునకు మను ముందు శిలానిర్మిత చక్రసహితంబైన నొకచక్కినిరథంబొందు గలదు. ఈదేవాలయంబున ప్రతిసంవత్సరము పాల్నామాంత రంబున సభక్తి పూర్వకంబుగా కడుతవులనుంచి జనంబులచ్చి దైవోత్సవంబు జేయుదురు. ఈయాశ్వరాలయ పార్వత్యంబున నొక్క విశాల తటాకం బొకటిగలదు. అద్దాని మధ్య దేశీరి స్వామిలవారి విజయస్థంభంబునకుమీనుమైన పున్నరంబుచే నలరారుచున్నయది. ఈ విజయస్థంభంబునకు బుర్రాకము

ధురీణులైన, చాణుక్య ప్రభువరేణ్యులవలన స్థాపింపబడినట్లు చరిత్రకారులవలన తెలియబడుచున్నయది.

ఈగ్రామమునకు కొంత దవున ఉత్తరపార్వత్యంబున మాణిక్యస్వామియాలయం బొందుగలదు. ఇయ్యది ప్రస్తుత కాల మునకు జైనమతాధ్యక్షులచే జైనదేవముగా మార్పంబడినది. ఐనను ఇది యిప్పటికాలమునకు మిక్కిలి పున్నతస్థితిలో గాంచవగును. పైనుడవారిచిన సోమేశ్వర తీర్థోత్సవంబులు జరుగుపగిది వైత్రమానాంతరమున యియ్యదిగూడ గొప్ప ఉత్స వంబులచే యలంకరింపంబడును. దాని ప్రస్తుతి రమణీయంబులం బట్టి కొలనుపాక క్షేత్రంబుకై విజయంచేయు క్షేత్రజ్ఞులెల్లరును, నిద్దాని తన్నుక జూడ నిచ్చుగించురు. ఈ జైనాలయ మధ్య మంబున రింబుదేవుడినియు లేక అధినాథుడనియు పేరంబుగ నొకవిగ్రహం బొందుగలదు. ఇద్దాని యిరుపార్వత్యంబుల మహా వీరనేమినాథయను రెండు పువవిగ్రహంబులుం గలవు. ఈయా లయ సింహద్వారంబున కెదురుగా రమణీయమైన పున్నమంజు రులచే లతామంజులచే కమలాకరములచే సకల ఫలభరిత భూయమా సమన్వితంబైన నొక్కశృంగార వనంబు నందవనం బతిక్రమించినట్లు జూపరులకు సేతోత్సవంబుగా నచ్చట నలం కరింపంబడి యున్నయది. ఇయ్యది సికందరాబాద్ నివాసు లైన పున్నమచందు నేటుగారి పేరం బుగుచున్నయది.

ఈకొలనుపాకకు సంబంధించియున్న జీడికల్లుయను నొకతీర్థయాత్ర స్థలంబొందుగలదు. అది ఆశేరుస్తేవనుకు ఎని మిది మైళ్ళదూరమున తూర్పుదిశ నున్నయది. ఆక్కడ ప్రతి సంవత్సరము కార్తీకమాసములో రామోత్సవంబు జరుపుదురు. అచ్చట తొల్లియినవంశజాండగు శ్రీరామచంద్రుడు పితౄజ్ఞ పరిపాలనార్థమై వనింజరించు పయంబున మారియండను నిశా చరుం డమ్మహత్మునిచే సంహరింపబడిన స్థలవిశద్యది యని దీర్ఘ కాలవదంతి. ఇది యట్లుండనిండు. ముఖ్యప్రశంసం జేమన, హిందూ జనసంఘంబునకు మోక్ష హేతుకంబులైన సుప్రయత్న ములలో యగ్రగణ్యమైనది దేవాలయసందర్శనము. ముహూర్త దీయలకు మసీదులను, క్రైస్తవులకు చర్చిభవనము లెంతపవిత్ర ములని తలంచెదరో అటులనే మన భారతీయులకుగూడ దైవ మందిరములపై నమిత ప్రీయాత్ములై యున్నవారలు. పరమాత్మైక్యానుసంధానమునకు తొలత భక్తి లభింపవలయుం గావున నది లభించుటకై పెద్దలైన మనవారలచే దేవాలయ మలు ప్రార్థనామందిరములుగా తొల్లి నిర్మింపబడి యెట్టివాకిని నెట్టిసమయంబుననైన నిర్బంధము గలుగక వేచ్చగా యాశ్వ రప్రార్థింబునకై స్థాపింపబడెన.

ప్రస్తుత కాలం బలిచిత్రముగా మారినది. అందుచే ప్రజల భక్తి క్రేధాదులు యనన్యధా యత్రమై విత్తార్థిత ము పొల్పడినవి. కాస్త్రుపరిశోధనంబు, మాతృభాషాభిజ్ఞా నము లేనికలంబున రవోదయంబులేని యరవిందంబుల పగదివిక సిత విహీనంబై ముకిలింపబడియె. పురస్కన్య రామోత్సవమైన విజ్ఞాన మా విశావీధుల జేరినది. కారణంబేమన చతురాశ్రమము లాచరించుపద్ధతి ద్వితీయంబుననే కలకాలము స్థిరంబైయుండి యిద్వితీయమైన పరస్పర్యమునందు మరపు కలిగించినది. ఇం దుచే పరమకళ్యాణమైన విజ్ఞానంబు విసినముల పొల్పడి వివేకత్వ ముజేరినది. కావున బుద్ధిమంతులైన సోదరసోదరులు తమమనం బులు యామీదనువహించిన క్షేత్రావలోకనమునకై పొందు 2 రవిజనంతరము తదాలయ భిన్నంబులభిన్న ముగా క్షమర్చుల రని తలంచెదను. ఇంతియేగాక యాక్షేత్ర భూసరిహద్దులకు రాయలై ప్రకాశించుమై తదాలయసాహిత్యం బొసంగుదేశముఖ దేశపాండ్యవతక దూరాదిపశ్చిమపులు కడజాంతర్గతులై పల యుప్రోత్సాహము తదితర ప్రజానందంబునకు బురిగొల్పి శిథిలం బైన యాసనాతన నిర్మితంబున దైవభవనంబు లున్న స్థితికిఁ బచ్చి తమ స్వస్థానాభిమానమును హైందవమత స్థామ్రాజ్యధరం ధరత్వంబును వెల్లడిజేసి అట్టి దీపధశవాటిలకుండ జేయుదురనెడి ప్రార్థనతో విరమించుచున్నాడను.

తే॥ తొగ్గిటాయలచే మిగల తోరమయ్యు నిర్మితంబైన యాదైవనిలయభూమి శిథిలశిథిగాంచి మిరబుస్థితమని ఉన్నతంబునకు తేనెన్నడన్నలారా!

శిరోవదన మాత్రలు
20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0
ఈ మాత్రల నుపయోగించుటవలన శైశ్వర్య తలనొప్పి, టంటిల నొప్పి పెంపనే లోవును
అన్యుతాంజనం డిపో, మనరాసు - బాంబాయి.

విశ్వేశ్వరమహాపండితుడు

[శ్రీరంగము సోమేశ్వరశాస్త్రిగారు]

“ప్రశేషిరే ప్రాక్తన జన్మవిద్యా” అని మహావి కాళి దాసు చెప్పినట్లు, మహామూల్య తమ పూర్వజన్మమున తమకు విశేషపరిచయములగు విద్యలకే పొందుచుండును. అట్లుకాక పోయినచో నాశేషిరే “కన్యశాశ్రమము” మను శృంగార రసప్రధాననాటకమును రచించిన రాజమహామణికిని, 10 వ ఏటనే సర్వకాస్త్రములను జదివి కవిత్వమునుజెప్పిన పయి మహాకవికిని, 12వ ఏటనే శతశతకములను సాంగముగ నర్చయ నముచేసి, తర్వాదికాస్త్రములఁ గడవడకామాయణములఁ గొనర్చిన యపరశేషిరే నవ పుష్పాదీశీతులవారికిని, 18 వ ఏటనే పురాణమును జదివెట్లు బుద్ధకమును మూసి యంతకం టెను సరసముగాఁ జయింపఁగఁ దిడువుకొన వుండ మూర్ఖులుపహి తము విని యానందించుటలు సంగీతమేళనమొనర్చి చదివిన శిష్ట కృష్ణమూర్తికిని, ఇంకను మహాకవులు, పండితులు, గాయకులు మొదలగు వారికిని నేమి గురువిద్యయగును. ఏమి ప్రాయ మున్నది. వీరియందుఁ బరమేశ్వరాంశలేమిన్న వీరట్టిపనులను జేయుచుండురా? దీనినే ప్రతిభయని కాస్త్రజ్ఞులు పేర్కొని యున్నారు.

“స్మృతిర్వ్యతీతవిషయా మతిరాగామిగోచరా, బుద్ధిస్తా త్కాలిక్షేయాప్రజ్ఞాత్రైకాల్యగోచరా, ప్రజ్ఞాం నవనవోన్మేష కాశీనం ప్రతిభాం విదుః” అని ప్రాచీనుల సంకేతములు.

శ్లో॥ బీజం హి తస్యాః కవితాలతాయాః ప్రాంతోపదం తి ప్రతిభావిశేషమ్, సత్కావ్యకాస్త్రాి ద్యవధోధనాది జలాది నేకాది కమిరయంతి॥ అని కవితాలతకుఁ బ్రతిభ యనునది బీజముగాఁ జెప్పఁబడి యున్నది.

ఈశ్లోకమునకు వ్యాఖ్యానము వ్రాయుచు ధర్మమారి యిట్లు వ్రాసియున్నాఁడు.

ప్రాంచ ఇతిశాం చేః పూజాయా మిత్యుపధానకారస్య లోపప్రతిషేధః ప్రతిభతి ఆశోకపర్వ ఇత్యక్ అక ర్తరిచ కార కే సం జ్ఞాయా మితకరణార్థతా ప్రతిభాంత్యనయేతి ప్రతిభా.

శ్లో॥ స్మృతి ర్వ్యతీతవిషయా మతిరాగామి గోచరా, బుద్ధిస్తాత్కాలి కీక్షేయాప్రజ్ఞాత్రైకాల్యగోచరా.

ప్రజ్ఞాం నవనవోన్మేషకాశీనం ప్రతిభాం విదుః ఇత్యుక్త లక్షణప్రాచీన జననకృత సుకృత విశేషము త్పాదితాశ్చః యాం విసా కవితైవ సప్రస రేత - ప్రసృతావాఽపహాసనీయా స్యాత్ - తస్యా విశేషఉద్బోధః తం కవితాలతాయా బీజం ప్రధానకాణం ప్రాంచః ప్రామాః” “ప్రాక్తనజన్మకృతసుకృ తవిశేషములను జనించిన కీక్షేయ ప్రతిభయనఁబడును. అది లేకున్నచో కవితప్రసంగపదు (వ్యాపింపదు). ఒక వేళ వ్యాపించి నను అపహాసనీయమగును. దానియొక్క ముద్బోధమునే కవితా లతకుఁ బ్రధానకారణముగాఁ బూర్వము చెప్పిరి” అని వైవాఖ్య యొక్క యభిప్రాయము. శ్లోకము యొక్కరెండవపాద వ్యా ఖ్యానమును బాగుగాఁ జెప్పినాఁడు. గ్రంథవిస్తరభితిచే నదియ ప్రదర్శితము. ఇట్టి ప్రతిభనుగలవాడే ప్రతిభాశాలి యనఁబడు ను. కాళిదాసాదికవు లిప్పటికిని జీవించియుండుట (వారికావ్య ములవ్యాసా లోకమునందు స్మరింపబడుట.) కు వారి ప్రతి భయే కారణము. అట్టి ప్రతిభాపంతులలో వై విశ్వేశ్వరపం డితుఁ డొకఁడు మనయాంధ్రదేశోబునందుఁ జాలకాలము క్రింద ట (అనగా 15 వ శతాబ్దమున) రసార్ణవ సుధాకరమును (వా సిసాఁ డని యనుకొనఁబడుచున్న సింగభూపతివిద్యాగురువును, అస్థానపండితుఁడగు విశ్వేశ్వరకవిచంద్రుఁ డొకఁడు గలఁడు. ఇతఁడు చమత్కారచంద్రికయను నలంకార కాస్త్రగ్రంథమును రచించినవాఁడు. ప్రాయశఃముగా రసార్ణవ సుధాకరమునుగూడ నీతఁడేవ్రాసివాఁడని ప్రబలకారణములు ప్రామాణిక లగు వారట చూపియున్నారు. శృంగార శ్రీనాథమునందలి సింగ భూపతి గ్రంథములు, అను సందర్భమునం దీవిషయము చర్చింపఁ బడినది.

శ్రీనారాయణాధ్యక్షమనందలి, “అమమ్యవిద్యా రసనాగ్ర సర్వకీ త్రయావ నీతాంగనశేషవిస్తరం, అగావాతాస్తాదతా, జగీవయా, నవద్యయద్విప పృథక్తయశ్చియామ్ (ప్రథమాఽన్త- ర-న శ్లోకము) అను శ్లోకమునకు వ్యాఖ్యానమును వ్రాయుచు “అంగవిద్యా గుణేన త్రయాగ్ర అస్తాదతత్వ మిత్యుపాధ్యాయ విశ్వేశ్వరభట్టారకవ్యాఖ్యానేతు” అని మల్లి నాథునిచేత వివక్షితు వైన విశ్వేశ్వరభట్టారకో పాధ్యాయుఁడు వైచమత్కారచంద్రి

కాకర్తయను గావ్యేశ్వరకవిచంద్రుఁడే యగును. విశ్వేశ్వరకవి చంద్రుఁడు సింగభూపతి యాస్థాన గురువగుటవలనను, మల్లి నా థుఁడును దేవభట్టాయను సింగభూపతి యాస్థానియందున్న టుల నాకరములవలనఁ జెలియుచున్నందువలనను, బైవిశేషము సత్యముగఁ దోచుచున్నది. ప్రస్తుతము మనకభివృద్ధినియఁ దైనవిశ్వే శ్వరపండితుఁడు వ్రాసిన వైషధకావ్యటిక యొకటియున్నది. ఈతఁడు మల్లి నాథునకుఁ దర్వాతమున్న వాడగుటచేతను, ఈ త్త రదేశములయినను దెలిసికొనని హిమాలయ పగవృత్తపాఠంబున నుండుటచేతను రెండును భిన్నములని యెఱుంగవలయును. వై షధకావ్యము గాథపాక సమన్వితమయియుండుటచేసి యే కుటు దానికి వ్యాఖ్యలువ్రాసిరి. మనయాంధ్రదేశోబునందే యనేక వ్యాఖ్యలు బయల్పడినవి. ఇద్దఱు విశ్వేశ్వరపండితులు చేతను వారిని వివక్షించిచెప్పట యపరమగుటచేతను నింత వ్రా యవలసివచ్చినది. కావున కాఖ్యాచంద్రమణిమనకుఁ దావుకచ్చి నది. ఇంక నీవిశ్వేశ్వరపండితుని యద్భుతచరిత్రమును గూర్చి విచారించెదము :-

ఈతఁడు హిమాలయకుక్షిభేద, “ఆల్పాదా” నగరప్రాం తమునందలి, “పాదీయాకేపాండే” అను నుపనామకముఁ గల్గిన కులమునందు, క్రిష్టాబ్దియొప్పదశ శతక ప్రథమపాదమునందు లక్ష్మీనరపండితునివలన జన్మము నొందెను. పదవయోటనుండి గ్రంథనిర్మాణారంభము నొనరించి నలువదవయోటల పరలోక మును జేరెను. ఇఁక యొక్క వంశము లింకను గంగాతటోపకంఠ వర్తనియగు “అనుపకేహర” నామకనగరమునం దున్నారని పార్వతీయలనండి వివరించుచున్నది. ఇతఁ డనేక గ్రంథములను రచించెను. ఈక్రిందిగ్రంథములను మాత్రము కావ్యమాలా పరి శోధకులకు లభించినవని వారు వాగ్వియున్నారు:-

- 1. అలంకార కాస్త్రభాః సటీకః, ఇది నిర్ణయసాగరం ల వారు ముద్రించియున్నారు. ఈ టీక విశ్వేశ్వరపండితుఁడు స్వయముగ రచించినది.
- 2. అలంకార మక్తావలీ : మన యాంధ్రదేశోబునందు విఖ్యాతుఁడైన వాస్తవ్యులగు చావలి రామనూరిగారు రచించిన యలంకార మక్తావలీయను నలంకారకాస్త్రమొకటిగలదు. దాని కద్దెపల్లి కృష్ణమూరి వ్యాఖ్యాన మొకటి గలదు ఈ గ్రంథము గోడవారి కంకితము. వారివలననే వ్యాఖ్యతోడ ముద్రితము. ఇంకేమియు విశేషములేదు. పూర్వకవులు చెప్పిన శ్లోకములనే కొంచెము మార్చి గ్రంథమునందుఁ గవి వ్రాసియున్నాఁడు. దీని నుండి యలంకారకాస్త్రవిషయమును నేర్చుకొనుట సగ్గు ముషితవ్యాయ మగుచున్నది.)
- 3. ఆర్యావప్రకీతి. సటీక ఈవిశ్వేశ్వర పండితుఁడు చేపట్ట వుండు. అందుచేతఁ బార్వతీవిఁద 700 శ్లోకములను జెప్పటచే దీనికార్యావప్రకీతి యని పేరు. గోవర్ధనాచార్యులు రచించిన యార్యావప్రకీతివేరు. అందు 700 ఆర్యావృత్తము లుండుటచే దాని కానామము వచ్చినది. అందుఁ బ్రతిపాదితము శృంగారరసము. “శృంగారోత్తర సత్ప్రేమేయరవన్త కాచార్య గోవగనః, స్వర్ణీకోఽసివపుత్రః” అని గీతగోవిందంబునందు జయదేవుడు. గోవర్ధనసప్రకీతి యని దానికి నామాంతరము.
- (4) కపింద్రకర్ణాభరణము - సటీకము. ఇది విదగ్ధముఖ ముండన మనుదాని ననుసరించి యున్నది. దీనికి స్వయముగనే కవి టీక గచించియున్నాడు. ఈవిషయము యిట్లు వ్రాసి యున్నాడు:-

“ప్రణమ్యవాచాం జననీమపర్ణాం కపింద్ర కర్ణాభరణం స్వగీయమ్, వినాప్రయాసం ప్రతిపత్తిపాతో ర్విశ్వేశ్వరేణ త్రియతే స్ఫుటార్థమ్.” ఇతడే విదగ్ధముఖముండన కావ్యమును జేర్కొని యున్నాఁడు:-

“విహితా వహామహిమభి ర్విద్యతే యద్యపి నిబధ్నాః, తదపి పరిప్లవతాయాః పరిపాకోఽయం మమోదేతి”

“మహామహి మభిర్విదగ్ధముఖముండన కారాదిభిః” అని వ్యాఖ్యయందు జెప్పియున్నాడు. ఇందు బ్రతిపాదిత మయిన విషయము చిత్రకవిత్వము. ఇది చాలా నుశువుగా యాకవి వ్రాసియున్నాడు. క్లిష్టపదములు లేక సరళముగా నున్నది. వ్యాఖ్యానమునుగూడ నీత డనవసర చర్చలేక నుశువుగా జెప్పి యున్నాడు. ఉదాహరణముగా నొక శ్లోకమును దద్యావ్ ఖ్యానమును జూపుచున్నాను.

“అనన్తకుత్ర భవేత్సఖ్య ర్గంధంకాం సంక్రితం విదుః, అభినందన్తి కీర్తుతం జనా ధర్మసరాయణాః.”

వ్యాఖ్యానము:- “సాప్రథమేవవనే సఖి శబ్దస్యా నన్తీభవతి. సఖ్యరసంబుధౌ” ఇత్యుత్తరం, “అనన్తసా” ఇత్యుక్తేః గంధంకుంధామి మాత్రం విదుః-తస్యపృథివీ విశేషగుణ త్వత్. ధార్మికజనా ఆర్యం శిష్టం ప్రశంసన్తి లక్షణసఖ

వ్యయః స్వప్నః. “శ్లోకమున కుత్తరము. సామమార్గం” ఏశ్లో ముక్తింద నాశ్లోకముయొక్క యుత్తరము దానిక్రింద దద్యావ్ ఖ్యయు నున్నది.

కావ్యమాలా-2వము గచ్చకమునం దీకపింద్ర కర్ణాభరణము (సటీకము), రోమావలీ శతకము ముద్రింపఁబడినవి.

(5) కావ్యతిలకము, (6) కావ్యరత్నము. వైయారు నలంకార పంబంధము లగు గ్రంథములు.

(7) తర్క కతూహలము (8) దీధితిప్రవేశము. ఈ రెండును తార్కిక గ్రంథములు.

(9) నగమాలికా నాటిక నాటకము (చిన్న నాటకమని యర్థము)

(10) వైషధీయ కావ్యటిక (11) మందార మంజరికథ గద్య నిబద్ధము.

(12) రసచంద్రికా (13) రసమంజరిటిక (ఇది భాను విక్రమచే రచింపఁబడిన శృంగార రసమంజరియను గ్రంథము నకుఁ డీక యనితోచుచున్నది)

(14) రోమావలీ శతకము-(కావ్యమాలా చతుర్థ గుచ్చ కమునందుఁ బ్రకటింపఁబడిన రసికరంజని యను శృంగార వైరాగ్య్యద్వయార్థసంఘటితంబగు కావ్యమును రచించిన రామ చంద్రకవిగూడ నొక శృంగారరోమావలీ శతకమును రచించెనని యగ్రంథటిప్పణములోఁ గావ్యమాలా పరిశోధకులు వ్రాసి యున్నారు. అది ముద్రితము కాలేదు) ఇది (వైవిశ్వేశ్వర పం డిత ప్రణీతరోమావలీ శతకము) కావ్యమాలా-2వముగు చ్చకము నందు ముద్రితము. ఇది రోమావలీ (నూగారు) ను వర్ణించు శత కము. కవిత్వమును జూపుటకయి రెండు శ్లోకముల నుదాహ రించుచున్నాను.

“నాభీప్రాదే తన విరాజతి రోమావలీ

ధూమావలీ మదనపావక బోధిశేయమ్;

లో శోత్రరాద్భుతకృతి త్వయ పశువృత్తి

యక్తాభవన్తపి పురా తద భానభాజః॥” ౧ శ్లో

“వక్షోరుహ క్షీతిధర ద్వితయంశరాశా

దుత్థాయనీ శుచిరసస్య సరస్వతీయమ్;

ఉన్నిద్ర నీల నవనీరజ హాసనీయం

రోమాలి యల్లపతి జీవిత వల్లభే తే॥” 25 శ్లోకము

“వైరానుబంధనబోధే ర్విధురావధిశ్చ

నూలోక్య పుష్పధనుమ సుమరగగాత్రి ।

రద్రీయఫాలనయ నానలనారణాయ

రోమానిమార్కతనయా హృదిజేషధాయి॥” ౪9

ఇట్లు నూలుపద్యములతో రోమావలీవర్ణన మొనర్పఁ పడియున్నది. నూలుయొకటను శ్లోకంబునందుఁ గవి తనవిషయ మును చెలిసియున్నాడు.

“నూరేంద్రమాలి ముకుటామలరత్నదీప

లక్ష్మీగరఖ్య బుధవర్త తనూబ్ధివేన ।

విశ్వేశ్వరేణ హృదయాఽహృదాం ముదాయ

రోమావలీశతకమే తదకారిచా॥” 10

శతకమంతయును వసంతతిలకావృత్తమునందుఁ జెప్పబడి నది. కవితాఃపాఠ గూర్చి కేలుగఁ దెలియఁజేయ నవసరములేదు.

15. లక్ష్మీవిలాసము (మనయాంధ్రభావయందు రాయ సము వేంకటపతి రచించిన లక్ష్మీవిలాసమును ప్రబంధ మొక్కటి ముద్రింపఁబడినది.)

16. కక్షిజశతకము. ఇదియు రోమావలీ శతకముం బోలివదే.

17. శృంగారమంజరీ సట్టకము. ఇది ప్రాకృతముయ మగు నాటకమని పేరే చెప్పుచున్నది.

18. వడ్డుతుంగమము. 19. సిద్ధాంతసుధానిధి.

20. హోళికశతకము. 21. కొన్ని తాంత్రికగ్రంథములు కావ్యమాలయందలి కపింద్రకర్ణాభరణ సందర్భంబుగ లభింపఁబడిన యీతని సంగ్రహచంద్రితములో నీగ్రంథముల నాములు మాత్రము పేర్కొనఁ బడినవి. తత్సహాయమునఁ గొన్నివిషయముల నూహించి విస్తరించి వ్రాసితిని. ఈతని యలంకారగ్రంథము మాత్రము క్షయంకృత వ్యాఖ్యానముతోఁ గూడ ప్రశ్నేకము ముద్రింపఁబడినది. దానింగూర్చి ప్రశ్నేకముగా వ్రాయవలసియున్నది. కాన యింతటితో విరమించుచున్నాఁడు.

రవీంద్రకవీంద్రుడు

[పోలవరపు - రామబ్రహ్మం గారు]

(7)

గతసంచికలందు కవివర్ణనవిగూర్చిన ముఖ్యాంశము లెవ్వి యను చర్చింపఁబడెను. రవీంద్రుడు మహాకవియనియు, ఖండారతరులచేఁగూడ పొగడ్త కెక్కియున్నాడనియు మతమే మనమెఱుంగును. రవీంద్రుని కావ్యములు ఎంగభాషయందు రచింపఁబడియున్నవి. అపూర్వపారిశ్రామికమున గడించిన 'గీతాంజలి' యను తొలుత వంగభాషయందే రచింపఁబడియె. పిమ్మట వానిప్రాకృత్యమును గ్రహించి యనేకభాషలందు వెలువడినవి. మనకు ఆంగ్లగ్రంథములే పరిచితములు కావున మాతృభాషయందు కవివిమర్శించు వెల్లడించ కవిత్వాధ్యయముగాని, గానసారస్వతముగాని, పదాలిత్వముగాని, భావ సౌందర్యముగాని యధాతథముగ లభింపనేరదు. ఇంతియగాక, రవీంద్రుని కవిత్వ మభినవభావపూరితము. పూర్వాచార పరాయణులగు పండితోత్తములకు దురింతజాలదు. ఛందోనియ మాదులు - ఆష్టదశశ్లోకము చంద్రమాచందాది యనవసర ప్రసంగములు రవీంద్రుని మహాకావ్యములందు కన్పింపవు. అందు చే నవి పండితాదరణీయములగు మహాకావ్యములనెట్లకు పిలువ లేదు. కాని యాలోచించి గతిందినవి. దేశకాలములందు మార్పు జీవితాశయములందు మార్పు సంభవింపవలయు మానసిక విప్లవములు ఆనుక్షణమున సంభవింపుచున్నవి. జీవితాశయములు మారుచున్నవి. స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ మన సకలచర్యలయందును ప్రస్ఫుటమగుచున్నవి. మహాకవులు కావ్యసంస్థాపకార్థము లోక కల్యాణమునాశించివిశ్వసంరంభమును ప్రకల్పించుచున్నారు. కావున నీవచనముగోచరమరంభవశమున మానసిక పరివర్తనమే స్వాతంత్ర్య కాంక్షను పెంపొందించు గల్గుననుటకు సంశయ మేమున్నది?

కావుననే కవిత్వము భావప్రధానమై పరిణమించినది. నర్మభావోదయమునకు వంగదేశీయులే పురోగాములై యాదు నిరులకై మార్గదర్శకులై రని చెప్పగలము. ఆంధ్రదేశీయునందును అచ్చలచ్చట నటువంటిరచయితలు బహుబుద్ధులును వారికివనమున ననుకరణపునరుక్తి దోషములే యధికముగ కన్పింపుచున్నవిగాని వ్యక్తిత్వ మంతగ లేదు. ఏమైన నేమి నేడు భావ నాప్రపంచమున నూతనపరిణామ మేర్పడినది. కవిత్వావప్రధానమైన భావోన్మీలన జనకమై హృదయరంజకమై పరగుచున్నది. ప్రాచీనకవులలో కలుపున రచనా వైపుకొని కావ్యపరమాన విధియని సారనడి తను కాకలమునై సంతృప్తకళావిభావ సంపాదన (Perfection of Art) కై వినియోగించిరి. బంధకవిత్వము అలంకారములు అన్యయకావ్యము సమాసపటాహారము వారి దృక్పథమున మెలగుచుండెడివి.

అప్పుడును సత్కవిత్వము లేక పోలేదు. కాని కావ్య కన్య శృంగారబద్ధయై - పై మెఱుంగులతో తిరిగితమెఱయుచున్నదేకాని సహజలావణ్య కాంతులం బ్రకాశింపలేదు. నిష్కళంకమై, సంతతానంద సంధాయకమైపఱు ప్రకృతి సౌందర్యము, సహజమధుర్యమును గోలుపోయినదన్నచో సాహసము కానేరదు. ఛందోనియము లనవసరములని ప్రతిపాదించు చలంపలేదు. గ్రామ్య, గ్రాంధిక భాషాసమస్యను పరిష్కరింపఁజూసలేదు. ఇవియన్నియుఁ గేవల పరికరప్రాయములు హృదయనాడుల చలింపజేసి, వాగతీతమై, పద్ధనాతీతమై మానసిక, ఆత్మాత్మిక, పరివర్తనము గల్గించి, నూతనోజ్జ్వలమును ప్రసాదించునదే సత్కవిత్వమైనచో బహుదారిమేల - బారెడినే సమాసములే?

పదలిత్వము, అర్థసౌలభ్యము, సహజమార్గములే రవీంద్రుని కావ్యలక్షణములు. ఇవియే సత్కవి లక్షణములు. తమ్మింగల పూతమెఱుంగులు కృత్రిమకళాసంప్రదాయము లని పలుకఁదగును. భావగాంభీర్యమే యతని కవితకుఁ బ్రాణము బాలుని యన్యత్సమధురభాషములందే దివ్యతత్వము, దివ్య సంజేతము! ప్రకృతి పరిణామముందే ప్రస్ఫుటమై పరగుచున్నది. కవియానంద పారవశ్యమున బాడుచున్నాడు - అతని మానసిక జీవనమున నపూర్వసంచలనము కల్గిననేగాని దివ్య గాన మతని జీవన్మగమునండి సుఖానందమై వెలువడనేరదు. పర్యతాగ్రము లధిష్టించి, చెట్టుపుట్టుపైఁ బర్వడి, కుకవికళాకాది విమాంగసంతతుల మృదుగానరసము నాస్పాదించి - నదినగముల-మహాదారణ్యముల సందర్శించి తన్మయఁడై సంచలనము కల్గి - భావ పరివర్తనము కల్గినవృద్ధి 'పద్మ పద్మ' మ

హావి గాన మొనరించినాడు. కవి మైమఱచును. పాతకుడు తన్మయఁడై పోవును! ఆయానయము సంతోషముకాదు - దుఃఖముకాదు.

గాన రసాస్వాదన మొనరించి నవ్వుచున్నారమా? లేదు! ఆనంద మనఁగా హాసజనకముని యర్థముకానేరదు. ఒకభావసంచలనము ఇట్టివై పుణ్యము స్వతస్సిద్ధమైనది. మహాకవులకు సహజమైనది. అట్టిసమయముందే నిష్కళంకా ప్రసంగి సహస్రములముల బ్రవహింపుచున్నది. కవిత్వ మెప్పుడు నిర్వలమైతత్వరికరమై-భావ్యావ్యరూపమై యొప్పుభాషయను నిర్దుష్ట మై తనంతదా నరుఁడెంచుచున్నది. భావోద్వేగము మిక్కిలు మైవపుడు తత్త్వకలు నార్థము స్వచ్ఛమైనభాషయను నలపడి తీరును.

రవీంద్రుడు గొప్పతత్వ తత్వత్రయని ప్రాశస్త్యము రాధా కృష్ణకాగధ పరిగణింపుచున్నారు. రవీంద్రనాథుని మహాకావ్యముల సంతక వాచ ప్రశంసింపలేదు. వైగా ఆధునికాంగ్లవి మర్మనా సాంప్రదాయముల నవలంబించి రవీంద్రుని తత్వోపదేశకునిగ భావించినారు. రవీంద్రుని విమర్శించునపుడు ముఖ్య సిద్ధాంతములు విమర్శకుని దృష్టిపథము ననుసరించి యుండును. రవీంద్రుడు రచించిన ప్రత్యక్షరమునందును 'నేదోయొకసందేశము ప్రకటితమైయున్నమాట నిజమే. మనసంఘమునందుగల లోపములను నిస్సంకోచముతో వెల్లడించినాడు. మనపూర్వాచారదోషముల నిరసించినాడు. మనజాత్యుత్పత్తి కన్నుల యెరుగు నుంచినాడు. ఇంతమాత్రముననే తత్వబోధకుడు కానేరదు. అతడు సంఘసంస్కర్త. దేశోద్ధరణ మార్గమున కన్వేని యదియే సత్వభూమి విశ్వసించి లోకకాంతికై పాటునడుచున్నవాడు. ఈయందేశము లోడనే ప్రయత్నింపుచో విజయముఁ గాంచలేదు. లోకమున నొక్కమతముకాదు. ఒక్కధర్మముకాదు. పరస్పర భిన్నములై విరుద్ధములై సంఘర్షణజనకములైనట్టి సిద్ధాంతము లనేకములుండగా విశ్వకాంతి యెట్లు పొందగ నేర్చును? సర్వమత సమ్మేళనములు నిష్ఫలము లైనవికదా? అట్లుజయగతపడు. అపాంకారము, స్వజాత్యభిమానము, 'పెంపొందునప్పుడు ధర్మాభివ్యవస్థత యంతరించును. కావుననే మానసికైక్యతయే పరమసాధనముని నమ్మి రవీంద్రుడు జ్ఞానాన్వేషణ మొనరింపుచున్నాడు. పరిస్థితులు కేరై నను, మనుజుని జీవితారంభ దశయందు హృదయములు నిష్కలుషితములై యుండుట సహజము. ఏజాతివాడైన, గానిండు. పరస్పరతీమందిరమున నన్యోన్యప్రేమభావము లంకురింపకతప్పదు. ఇదియే సర్వజనసౌభ్రాతృత్వమునకు ముఖ్యతాత్రము. విజ్ఞానతేజఃపుంజముల చెదజల్లి వివిధజాతీయుల నొక్కచో, జేర్చి సర్వసమానత్వమును విశ్వక్రేయమును సాధింపజూచుచున్నాడు రవీంద్రుడు. ఇందుకతని కవిత్వాశక్తియోద్బుద్ధి నది. గీతాంజలియందలి భక్తిగీతములు విశ్వసహృదూన కరములైనవి! కవితామృతమునకు గానమాధుర్యము లోద్బుద్ధినచో సహృదూనకై యందుదృవిల్లుట కేమిసంశయముకలదు? హృదయ సేటికడఁజూచి సర్వవ్యాపియూ, సర్వసాక్షియూ నగు విశ్వనాథుని మ్రోలసంజలిబద్ధుడై భక్తుడు మొఱియెను. ఆర్యానాద్యులను విశేషించి యుండనేరదు. హృదయనాడులు చలింపును. కళంకరహితమైపోవును. ఈవిశ్వగానమే రవీంద్రుని కవితా ప్రసంగి బ్రహ్మమై యొప్పుచున్నది. ఇంతకును కవిత్వమిది తదవ్యమిదియని విభజింపజాలము. తత్త్వబోధకముగాని దేమున్నది! ప్రకృతిగల ప్రత్యేకపునందను విశ్వజనసహృదూపము విలసిల్లుచునేయున్నది. దానిఁ బ్రతిబింబింపఁజేయుటకై యందలి యంతరార్థమునుగ్రహించి యానందించి, యానందింపఁజేయుటకై మహాకవు లవతరింపుచున్నారు. వారిసందేశము జ్ఞాన దాయకము. వారిగానము నిత్యనిర్వలము.

ఈయంబోధాతము నింతటితో ముగించి ముఖ్యాంశముల విచారితము. రవీంద్రకృతగ్రంథములు ఆంగ్లభాషయందు దాదాపిరువడి యొరుకలవు. ఆంధ్రమున నెక్కుడుగ లేవు. ఉన్నను మాతృకయందలి పలుకృత్యము మనయనువాదములందు లేదు. ఏవోరెండుమాడు నవలంబింపు మిగిలిన పుస్తకములన్నియు మన కందుబాటులో లేకున్నవి. ఇదియొగాక రవీంద్రుని విమర్శింపఁజూచుచో వెలసినసాధన సామగ్రి లేనేలేదు. విమర్శకులలో మార్గదర్శకుల నెందగు వారు మనకు లేరు. ఆంగ్ల విద్యాధి. కులై న యాధునిక పాఠకులు చదివి తామే సంతరించి తృప్తి నొందిరికాని యాంధ్ర కఠింపరైరి. ఇక సాధారణముగ విమర్శకులకు వెలసిన పరిభాష తెలుఁగున విరివిగ వ్యాప్తిలో లేదు. విమర్శనమన్నచో గణయతి సాసలతోడకు తప్పలం బట్టులతోడను సరిపోవుచున్నది. రవీంద్రుని కవిత్వ మభినవభావపూరితము. అమృతాశయని

మూ మాత

(తిరుగు బోతు)

1. భక్తి ప్రభావసంభవమైన నారద పరమయోగిగృతాంబురరవంబు, కరపల్లవములుగా కడలి మ్రోగినయట్టి శారదాదేవి విజారవంబు, ఆప్తాగమనకాలమందు హర్ష ముజూపు రమణీయమగు కోకిలారవంబు మకరందరసపానమత్తమాధుర్య న మ్మిలితమై చెలగు తుమ్మెదరవంబు ఏకమైతోచునేమొ తల్లి త్వదీయ దివ్యవాక్కులు వినిపింప. తియ్యదనము, ప్రేమ, మృదులత, భక్తి, న్రవించునేమొ శ్యామలాదేవి నీచూపు జాడలందు.
2. అంబుధిని జేరి అలలకరంబు లెత్తి కూర్చి నాకేసులను వేలుకురియుచుండు, వనిల సారభ్యశైత్య మాంద్యముల జేరి కొగలించి బిడ్డల ప్రీతి గాంచుచుండు!
3. మరతుమటన్న నిన్ను తరమా కను మూసినయంతలోనె నుం దరభవదీయవిగ్రహమె దర్శనమిచ్చి దయావలోకన స్ఫురణము నింపు, సోదరులజూపు చు మాస్తము జూచుచుంటు దు ర్భరమయి దీర్ఘ యోచనల పాలొనరించి కలంచుచుండెడిన్!

మా కవిత్వ

[కామ రాజగడ్డ శివయోగానంద రావుగారు]

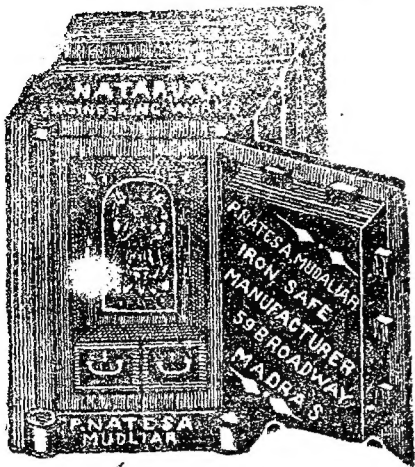
1. సాంద్రచంద్రికాశీతలచ్ఛాయలందు శరదభంగితరంగసంచారమందు క్షణిక సౌదామినీవి కానములయందు ఆంద్రకవితాస్వభావము లమరియుండు!
2. ప్రకృతి బాహ్యంతరస్వరూపములయందు వెరవెరుంగని చురక త్రినరుకులందు భక్త పద్యుని భ్యాససంపత్తియందు రాజ్యతంత్రజ్ఞ యిక్తిపరత్వమందు తెలుగుకవనలక్షణములు తేటపడును!
3. భాస్కరకరప్రచారసంపర్కహీను లాంధ్రకవితా మహాకాంతు లరసి బ్రతుకు దివ్యగీర్వాణభాషానతీలతామ ఆంధ్రకవితావిలాసములరసి ముగియున్!

సమాపించుటకు ఛందో వ్యాకరణాదుల గట్టిపెట్టునలసియున్నది. చదివి గ్రహించుట నులభమేకాని యతని కవిత్వపరమావధి యిట్టివని నిరూపించి యభినందించుట నులభ సాధ్యముకాదు. ఆంధ్రుడు, మున్ను గాంగల పలువురు రసగ్రహణ పారిణులు విమర్శకులు, నెక్కుగ్రంథముల రచించియున్నారు. అందరును భిన్నాభిప్రాయాలే యన్నచో తతిశయోక్తిలేదు. అట్లుగాక విధిలేదు. అందర గమ్యస్థానమొక్కటే కావున మన కనుసర జీయులు. సుప్రసిద్ధులైనవారి మార్గమునే యవలంబించి, యంచి తమైనచోట్ల వారి యభిప్రాయములనే యనుసరించి నాబుద్ధికే దోచినట్లు రవీంద్రుని ప్రథమకావ్యమగు 'గీతాంజలి'ని గూర్చి విభులముగ మున్ముందు చర్చింపఁ నెంచితి.

న ర న ము

దృ డ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

యిప్పుటికి సురక్షితముగా భాగము కరచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈ దిగువ కేటగిరీలలోని వారికి అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయి. ఈ దిగువ కేటగిరీలలో, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, శాంతినికల్పన సంఘములు మొదలగువాటికి సురక్షితముగా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు, ప్రావైటర్, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంబెలింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్స్ అయిట్ ఎంబెలింగు, మోటారులు, మెషిన్లు, మొదలగునవి రిపేర్ చేయుటయందు సమర్థులవారు. రైలుమిల్లులకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాఫ్ట్ వర్క్సులు, సరసముగా యివ్వబడును. ముచ్చెరాయప్ప శెడెన్, పెద్దనాయక్ పేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జును యిచ్చి కరచేయి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బహుముఖ వ్రాయబడును.

అన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు, వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డ్మమ్, నెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే ఏటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ కెచరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల జాబితా పంపబడును. 1587

"Depot for Burroughs Wellcome & Co,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL
Branches: Esplanade,
Phone 37

Phone: 225
Vepery
102

P. B. No. 314
Ootacamund

టెలిఫోనులో కూడా ఈ సేవను కలుపుకొని ఉంది. (8068)

కానీ ఇది మాత్రమే రివల్యూషన్ అవుతుంది. విద్యుత్ కూడా ఈ సేవను కలుపుకొని ఉంది. (ప్రావైటర్ గారికి 30)

ధరలు
వరసము.
క్యూటర్లుగా
ఉపయోగము

వారము 3.00, 3.50, 4.00 అనుకూలముగా వారములు ఉన్నవి. కేటగిరీలలో ఉన్నవి మాత్రమే వారములు ఉన్నవి. యి. వి. నామమాత్రము కేటగిరీలలో ఉన్నవి కంపెనీ, నెం. 1.00, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

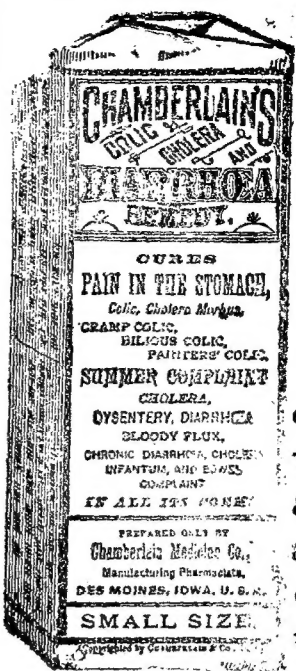
హెడ్ క్వార్టర్లు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమందిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డగింపులు మొదలగు బంగారు నగలున్న, నవరత్నములు వేసిన అనేకమందిరి అడ్డగింపులు, జడబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనములు, పతకములు, మొదలగునవి చెండి రైలు కూజాలు, టంబర్లు, పేలగిన్నెలు, కాపి పెట్టెలు మొదలగు పాత్రపామానులున్న అనేకరకములు కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడున్నప్పుడుగా యివ్వబడును. కాను బంగారమునకున్న చాదివేడికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనిది వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రావైటర్లు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

1597 శనగపాటి కోటయ్య అండ్ బ్రదర్లు,

చేబర్లెన్ గారి

శూలనాప్తి
అతి సార
నివారిణి (2)

ఈ ఔషధమును
సేవించుటచే
కడుపునొప్పి, గ్రహణి,
అతిసారము, శూలనాప్తి,
చేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యధులముగా కుదురును. అన్ని బాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. 1416

కందుకూరి వేంకటసుబ్బారావు యం. డి. యె. గారి

కామామృతము.

ఒక టేమాత్ర! 1 గంటకేగుణము!!

ఈ ఔషధము శుక్రధాతు బలమునకే నిర్మింపబడినది. రాత్రిపూట నొక మూత్ర దీపి కొనిన ఎంతబడిన మైన శుక్రమైనను వెంటనే సంతానమును సీయగలదు. 5 దినములు పుచ్చుకొనిన మూత్రములో గలిపి గాని మూత్రమునకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలో గాని పోయేడి శుక్రసప్తము దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంసకులు, నరముల బలము తగ్గిన వారు ఈ మూత్రమునే పైకి పూతగా గూడ సుపయోగించిన మిక్కిలి శక్తివంతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన ఔషధము, మియు తరచులు రహస్యముగా నుంపబడును. 20 మూత్రల సీసా రు. 2-0-0

అమృతాశ్రమము, నెం 1. ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల

తైలము "మణినూనె"

మిక్కిలి మనోహరమైన మువాసనగలది. పైట్ అయిట్ యితర అపాయకరమైనవస్తువులు చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రు. 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంటుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యివ్వబడును. ముందును రాసీయక వెంటుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మా క్రొత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆ తంక నిగ్రహ ఫార్మసీ,
26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మెన్దరిజము నేర్చుకొనుదు

1416

మెన్దరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, కాన్ సెన్ శ్రేష్ఠ, ఆర్థిక శక్తి, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెన్దరిజము యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, మనోధికముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువు లేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

మొదటి 1.5 రు. 1-0-0 పోస్టేజి 0-4-0

ప్రావెనర్, సేఖర్, మెన్దరిజు ఏలూరు.

రోజుకు రూ 3/-లను గడించవచ్చును.

మాదర్బారు ఆటో నిట్టరును

ఉపయోగించి ఒకరోజుకు రూ 3 లను గడించవచ్చును. అనుభవము అనవరము, దూరమునుగుణించి ఆరోచించవలసింది లేదు.

నేడే ప్రాప్తి కనునకు వ్రాయుదు

Genz Wheeler & Co., 3 Commercial Buildings, Clive St, Calcutta

"Madras Representatives, R. A. AGENCY (రా. ఆ. ఏజెన్సీ)

8, Broadway (Upstairs) Madras.

విద్యార్థులు కావలెను.

వాలావా రోడ్డులో నెం 57/58 రు గల మా నూతన, విశాలమైన కట్టడమునందు మోటారు నడుపుటకు,

మెకానిజము నేర్పుకొనుటకు విద్యార్థులు కావలెను.

15000 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణముగల స్థలముగలదు.

తక్షణమే తెలుగు, ఇంగ్లీషు ప్రాప్తి కనునకు వ్రాసిన పంపబడును.

ప్రిన్సిపాల్

తంజివిలాసము:—మోటోస్కూల్

తెలిఫోను:—నెం 1444

శ్రీరామ్ మోటారు స్కూలు,

మద్రాసు.

ది లక్ష్మీ ఇన్స్యూరెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

హెడ్ ఆఫీసు:—10, నిస్ బెట్ రోడ్, లాహోరు.

లా లా ల జ ప తి రాయి

(చేరేమన్, బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టరులు)

పనిని ప్రారంభించిన 6½ నెలలలోగానే 17 లక్షలవరకు ప్రస్తావములు (ప్రపోజిచ్చు) వచ్చినవి. ఇది పూర్తిగా హిందూదేశీయుల నిర్వాహకము క్రిందనే యున్నది.

ఈ దిశ వజిల్లాలో ఏజంటు కావలెను:—గంజాము, విశాఖపట్నము, గుంటూరు, నెల్లూరు, తిరువూరు, ఉత్తరాంధ్రము.

నిజముగా మంచి సామర్థ్యముగలవారికి భారాళమైన పరత్తులు గలవు.

ఈదిగువవిలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

పండ్ల త కె. సంతానం. తేక లోకల్ అడ్వైజరీ ఆఫీసు,

మేనేజింగు డైరెక్టరు, లాహోరు.

16 నుంకురామ శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

1591

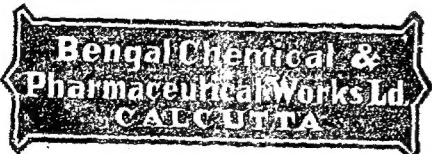
వైరెక్సు

ఒక్కటే ఆమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి వచ్చియున్నాము, ఆరోగ్యమును సాంధ్య తేక్కు తనికోసం ఈ యోగ్యతాపత్రానిక నిచ్చియున్నాము. అందువల్లనే వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన బొవధములుకాదు. ఫారముల వ్రాసిన పంపబడును.

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0-18-0 వి. పి. చార్జి తో సహా రూ 1-2-0.

Get a copy of "Manufacture of Syrups"

ప్రతిసంవత్సరమున ఆయాముఖ్యతలలో లభించునట్టి ఘనములనుండి, కమికల్చునందు మధురమైనట్టియు, దులికగల నట్టియు పరబత్తులను తయారుచేయువిధము ఆతిసులభమైతిగా ఆంగ్ల భాషయందు రచింపబడినది. వాటిలో కొన్ని విలువగల బొవధ సంబంధమైన ముద్రములు ఉండుటచేత మేముగాక ఎక్కువగా తయారుచేసిన మంచిలాభము గలదు.

(ప్రతి 1-కి ధర రూ 1-8-0, వి. పి. తహాలా ఖర్చును ప్రత్యేకము.)

ప్రతిచోటను ఏజంటు కావలెను

Industry Office (Book Depot, A) 22, Shambazar Road, Calcutta.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జనవరి 24-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

చనియ్యలు రూ 1-కి రు 80-0-0 నెంబలు 42-0-0 హంబ	
చింత్యలు బస్తాలు నెంబలు వరక	
మొకురు తివాళి ,, క 48 గుంబ రు 14-0-0 14-8-0	
సెలూరిది ,, డిటా ,, 15-8-0 16-0-0	
డిల్లీ ,, డిటా ,, 16-4-0 16-8-0	
రాగులు రూ. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0 9-0-0	
మత్తలు ,, ,, 20-0-0 21-0-0	

(2) వస్త్రధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 208 రు 11-0-0 రు 12-0-0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 10-8-0 11-8-0	
పెసలు ,, డిటా ,, 11-8-0 12-4-0	
సెనుములు ,, డిటా ,, 13-0-0 16-0-0	
ఉలములు రు 164 ,, ,, 9-4-0 11-4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

మత్తలమన రూ 1-కి రు 160-0-0 165-0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14-0-0 22-0-0	
కొండాపురం శరసెనగవస్త్ర రూ 1-కి ,, 55-0-0 60-0-0	
ఇతరత్రదేశము ,, ,, 50-0-0 58-0-0	
శరసెనగమన గామగ రూ 1-కి రు 120 హెవర్ల మ 116	
అమందియ రూ 1-కి రు 145-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాయకనుపు రూ 1-కి రు 155-0-0 160-0-0	
కూరపకుపు ,, రు 180-0-0 185-0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరిది) రూ 1-కి రు 129-0-0 140-0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు సీలిమందు ముదుగు 1-కి రు 50, 55	
కాళవా సీలియకట్టు ,, రు 70, 75	
తెల్లము రూ 1-కి రు 85-0-0 60-0-0	
నింతికందు రూ 1-కి రు 80-0-0 49-0-0	

(5) ఇనుము

పట్టా రకం రూ 1-కి రు 82-0-0 82-0-0	
చవరంక ,, 82-0-0 85-0-0	
రవ్వండు ,, 82-0-0 85-0-0	

(6) లోహములు

పండి 100 రులంక రు 72-0-0 77-0-0	
బంగారము, రులము 1 కి రు 21-8-0 22-8-0	
పవరను 1-కి 14-2-9	
ఇత్తడి రూ 1-కి రు 275-0-0 280-0-0	
రాగి డిటా రు 825-0-0 800-0-0	
అస్కాచక్కెర రూ 1-కి రు 84-8-0 85-6-0	

(7) రంగులు అలిజరైను

అవుక్కుమ్మడు 20 డిగ్రీలు రు 78-0-0	
కొట్టిక్కుమ్మడు డిటా 72-0-0	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) కూడి

బోండా వస్త్రకాయక 1-కి రు 820-0-0	
----------------------------------	--

(9) నూలు

రోయంబుత్తు నెం 10½ పెట్టె 1-కి రు 7-8-0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి రు 8-12-0	
పుల్లారు యెనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి రు 8-12-0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి రు 7-12-0	
నూళయెనుగ నెం 20 రు 11-4-0	
జపాన్ నెం 20 ,, ,, 40 ఏ తేలియ ఆయనను రు 12-11-0	
గోకాకు నెం 12½ రు 9-0-0	
వద్యా నెం 24½ రు 11-8-0	
14½ క్విలకా నడి రు 8-12-0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యాకె రు 11-4-0	
నెం 22 ,, ,, రు 11-8-0	
నెం 12½ బెన్ని సర్కును రు 9-0-0	
నెం 14½ ,, ,, రు 9-4-0	

సుఖభోగితైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

అన్నివిధముల పుండ్రమును, కొరకు పుండ్రమును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈ తైలమును రాచిన పుండ్ర మూనును. లోకలికి మూతలను తిగవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పును. కాన సామాన్యమైన గాయములకును వాడవచ్చును.

అన్ను బాంబసం డిటా బొంబాయి-మద్రాసు

Powell's Extract of Golden

3421

వవలుగారి ఆమోఘమైన క్షేణ

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రోగము, మేహ రోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కురుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల క్షేణోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరలయు మూత్రఫలబంధమైన చిక్కలన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దాని చాడవలెను.

శీతలమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర 1-4-0

తీర్చ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర 2-8-0

మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైనదు కాణములన్నిటిలోను నొం ను.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, Bomb y.

లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో

భీమ కంపెనీ

సమయమునకు ఒదుగునట్టి

ఓరియంటల్ లైఫ్

భీమా చేయించుకొనుడు.

దీర్ఘ కాలమునుండి

అనేక కాలాదారులను

విస్తారమైన

మూలధనము గలిగియున్న

గాప్త హిందూదేశీయు

భీమాకంపెనీ.

Apply for full particulars to

Oriental assurance Buildings, F. E. Vaid Branch Secretary

Post Box No. 8, Madras.

Bangalore Branch:

No. 3, South Parade, Bangalore.

Trivandrum Branch:

Trivandrum.

22 ct ROLLED GOLD WRIST WATCHES

This is a very newest style watch fitted with high, grade Swiss mechanism. Glass crystal lined, figures Arabic or Roman. Its design and finish will satisfy the most critical test. And an appearance equal to sovereign gold, very charming to look at and perfect time-keeper Guaranteed for 5 years.

Rs. 12/8 18 Carat Rolled Gold wrist watch Rs. 7 guaranteed for 3 years.

World famed "B" Time piece Rs. 2/8 German Alarm Time piece Rs. 5/- "Negro" Alarm Time piece Rs. 5/- Double bell Alarm Time piece Rs. 6/- All guaranteed for 3 years

14ct Emden fountain pen 14ct gold nib Rs. 2/8

Write to: V. S. WATCH Coy.

P. B. 105. MADRAS.

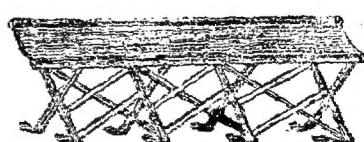
వత్రాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి 3351

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అశీర్వాదము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్ధి, ఉబ్బసము, కలరా, క్షేమ, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది ప్రత్యేకముగల పనిచేయును. 8

250 మృతల సీసా య 0.4-0 దబ్బ 2.8-0 2.50 అ 8 పి. కి. ఏ. అందు కంపెనీ. వెరిడేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి

చేర్ 1 వ రకం

రూ. 8.

2 వ రకం రూ. 7.

(2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రూ. 15, 2 వ రకం రూ. 18.

(3) ఎత్తు కాంపుకాటు రూ. 4.

(4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రూ. 8-8-0, 2 వ రకం రూ. 9.

క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును.

వి. విరాస్వామినాయు అండ్ సన్సు

నర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

కా మి ని యా నూ నె

పెంట్ కలె అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

పెంట్ కలె దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడికపోయిన ఊడ నెుదలుపెట్టి పూర్తిగా పొడగును చల్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుదు. పెంట్ కలె కేళాద్యమున్నను మాన్ని ఈ

దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.

కబవరికవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల సతిశుభ్రపరచును.

బుడ్డివెల 1 రూపాడయి. 3 బుడ్లభరిదు రూ 2-10-0.

126

పీచీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏసువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిగుహలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
క్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్ని దిశలను వ్యాపిం చును.
క్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు నుండునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. తీరున్న సోలువ తెల్లగు.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ.

155 హుమనీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన లెడయగలరు

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.

పండిత డి.గోపాలాచార్యగారి కలరామందులు

ఆయుర్వేదాశ్రమము

జార్జి టౌన్ మదరాసు

సుప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేద విద్యాధి ముల దొరకు స్థలము
క్యాటలాగులు కోరువారికి ఉచితముగ పంపబడును
ఆయుర్వేదాశ్రమము, 151, గోవిందప్పనాయకపీఠి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

“స్వరస్సు అట్లాసు టానికి మిక్కిలి
బలముగలది. నరములను జీర్ణ
కోశములను మంచి ఆరోగ్య
స్థితికి తెచ్చును. అందు
చేతనే నావద్దకువచ్చు
రోగులు అనేకులు
దీనినివాడి, అద్భు
తమైనగుణమును
పొందు
చున్నారు.”

ఎఫ్. ఆర్. సి ఎస్.

“అన్ని ఉదరరోగములకు, కారజ
సంబంధమైన వ్యాధులకు
అట్లాసు టానికి మంచి
గుణమిచ్చుటను నేను
తెలిసికొంటిని.

అదిగాక నరముల బలహీనముగల
వారందరను ఈ టానికును
నిర్భయముగా వాడ
వచ్చును.”

ఎల్. ఎమ్. అందు ఎస్.

నర్వకాలసంజీవి అగు
అట్లాసు టానికును
యిప్పుడే పుచ్చుకొని
కాలసంజీవిని
వశపరచుకొనుడు
ఉష్ణదేశములకు తగిన టానికు

దేహమునందు రెండురీతులుగా పనిచేయుటవల్లనే అట్లాసు
టానికు మిక్కిలి జయము పొందుచున్నదని ప్రతి వైద్యునికి బాగుగా
తెలియును. తక్షణమే నరములు, మెదడు, దేహమునందుండు సన్నవి
మాంసము పాశములు మొదలగువాటికి మంచిపుష్టి నిచ్చునట్టియు,
భుజించిన ఆహారము చక్కగా జీర్ణమగునట్లుచేసి, బలమును హెచ్చించి
నట్టియు, విలువగల ఓషధులు యిందులో చేరియున్నవి. కృశించిన
భాగములకు రెండింతలు వడితో మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును. అందు
చేతనే అట్లాసు టానికు అతి త్వరలోనే శాశ్వతమైన గుణమునిచ్చును.
కెమిస్టుల అందరివద్దను దొరకును

మదన్ సన్సు అండు కో.,

కెమిస్టులు, బొంబాయి

మద్రాసు డిపో ఏజెంట్లు:—ఎ.ఎస్. ఆర్. మూర్తి.

అండు సన్సు, 9, పావ్ హామ్స్ట్రాడ్వే

“నేను న్యూర స్త్రీనియా వ్యాధిగల
వారి నరములు కృశించిన
వారికి ఈ టానికును వాడి
తిని. అందుచే వారికి అ
మోఘమైన గుణము
కలిగినది నరముల
బలహీనము,
ముఖ్యముగా దీర్ఘ కాలమునుండి
అజీర్ణ వ్యాధితో కూడనర
ముల బలహీనముగల
వారికి దీనిని నేను
సిపార్సు చేయు
చున్నాను.”

ఎం. బి. బి. ఎస్.

“నేను అట్లాసు టానికును అనే
రకముల వ్యాధిగ్రస్తులకు వాడి
తిని మంచి గుణముగలిగినది.
అమితముగా పనిచేయు
వారికి ముఖ్యముగా
యది అద్భుతమైన
గుణమిచ్చినది.”

“పుష్టిని గోరు ప్రతి యొకరును
దీనిని తప్పక పుచ్చుకొను
టకు నేను శిపార్సుచేయు
చున్నాను.”

ఎల్. ఎమ్. అందు ఎస్.